

Obsah:

Úvod	3
1. Pojem Ochranná známka.....	5
1.1. Druhy Ochranných známek.....	6
1.1.1. Ochranné známky podle § 1 ZOZ.....	6
1.1.2. Ochranné známky podle účelu užití	9
1.2. Značka a ochranná známka	9
1.3. Starší ochranná známka.....	10
1.4. Všeobecně známá ochranná známka	11
1.5. Ochranná známka s dobrým jménem	12
1.6. Internetová doména jako ochranná známka	12
1.7. Národní a mezinárodní ochranné známky , ochranné známky Společenství	13
2. Pojem autorské dílo dle Autorského zákona	15
3. Vznik nehmotného statku	17
3.1. Vznik autorské díla	17
3.2. Vznik ochranné známky	18
3.2.1. Řízení o přihlášce.....	18
4. Výluky z ochrany	20
4.1. Označení nezpůsobilá zápisu jako ochranné známky	20
4.2. Podle AutZ	26
4.2.1. Volné užití a zákonná licence dle § 29 a 30	26
4.2.2. Zákonná licence dle § 30a, § 35, § 39	27
5. Obsah a rozsah právní ochrany autorské a známkové.....	28
5.1. Námitky a připomínky	29
5.2. Ochrana ochranné známky	31
5.3. Autorskoprávní režim ochrany.....	34
5.3.1. Osobnostní práva dle § 11 AutZ	34
5.3.2. Mezinárodní a evropská úprava osobnostních práv.....	36
5.3.3. Majetková práva autora	37
6. Omezení, vyčerpání práv k autorskému dílu a ochranné známce	39
6.1. Rozmnožování autorského díla	39
6.1.1. Komunitární výluka	39
6.2. Rozšiřování autorského díla	40
6.2.1. Droit de suite	42
6.2.2. Volné dílo	42
6.3. Omezení práv vlastníka ochranné známky	43
6.4. Vyčerpání práv vlastníka ochranné známky	44
7. Licenční smlouva	45
7.1. Licenční smlouva k ochranné známce	45
7.2. Licenční smlouva k autorskému dílu	48
7.2.1. Výhradní a nevýhradní licence k dílu	48
7.3. Vliv licence na hospodářskou soutěž	50
8. Právní prostředky ochrany podle AutZ a ZVPV	51
8.1. Právo na informace	53
8.2. Nároky poškozeného	55
8.2.1. Uveřejnění rozsudku	55

8.3. Náhrada škody a bezdůvodného obohacení	56
8.4. Vymezení oprávněné osoby podle AutZ a ZVPV	57
8.4.1. Ochrana výhradního licenčního nabyvatele podle AutZ	58
8.4.2. Výkon absolutních majetkových autorských práv	58
8.4.3. Oprávněná osoba podle ZVPV	59
8.5. Působnost soudů	59
9. Ochrana podle jiných právních předpisů	60
9.1. Podle trestního práva	60
9.2. Podle správního práva	61
9.3. Celní ochrana autorských děl a ochranných známek	61
9.3.1. Právo na informace od celních orgánů podle AutZ	62
10. Nepřímá ochrana autorského práva	65
11. Nebezpečí vyvolání záměny	65
11.1. Nebezpečí vyvolání záměny podle AutZ	66
11.2. Nebezpečí vyvolání záměny známky v rámci nekalé soutěže	66
12. Vztah mezi ochrannými známkami a autorským právem	67
12.1. Právní instituty k převodu práva užít autorské dílo.....	68
12.1.1. Výhradní licenční smlouva	68
12.1.2. Zaměstnanecké dílo	69
12.2. Další právní instrumenty	71
12.2.1. Dílo vytvořené na objednávku	72
12.2.2. Smlouva o dílo podle ObchZ	73
12.3. Střet autorských práv a práv k ochranným známkám	74
12.3.1. Námitkové řízení	74
12.3.2. Sporné řízení	76
13. Komparace české a italské právní úpravy	77
Závěr.....	83
Resume	85
Zkratky	103
Použitá literatura a prameny.....	105

Úvod

Ač bychom mohli původ ochranných známek datovat až do starověku a sledovat jejich rozvoj ve středověku a novověku, stěžejní rozmach a zformování pojetí ochranných známek, jak je známe dnes, probíhal zejména až ve druhé polovině 20. století. V českém právu, vzhledem ke komunistickému režimu, jejich rozvoj proběhl značně později, nicméně o to překotněji. V tehdejšímu systému plánovitého hospodářství ochranná známka sice formálně platila, ale prakticky ztratila svůj obsah, neboť výrobce měl svůj odbyť jistý, a tak se známka nemusela nabízet, rozlišovat a bojovat s konkurencí o zákazníky. Ve vnitrostátním obchodu tak nebyla využívána, a proto ani nebylo nutné zajišťovat jejich ochranu. Osud nehybnosti a uměle vytvořené stability provázal v tomto období také autorské právo, upravené zákonem č. 35/1965 Sb., o dílech literárních, vědeckých a uměleckých, které se sice jakýmsi způsobem uplatňovalo, nicméně monopol státu na šíření autorských děl a kontrole činnosti organizací zastupujících autory v tuzemsku i v zahraničí bránil dalšímu vývoje. Tím popíral výlučná majetková práva autora na rozhodování o užívání jeho díla a zároveň zákon připouštěl autorovi jen právo na odměnu podle sazeb upravených vyhláškou ministerstva školství a kultury. Po roce 1989 byl několikrát novelizován a až v roce 2000 vstoupil v platnost nový autorský zákon č. 121/2000 Sb.

První zákon o ochranných známkách vstoupil v účinnost 1. ledna 1989, byl to zákon č. 174/1988 Sb., o ochranných známkách, který se přizpůsobil mezinárodnímu vývoji v oblasti ochrany průmyslového vlastnictví. Upravoval vztahy vznikající z přihlašování, zápisu a uplatňování ochranných známek. Zabezpečoval účinnou právní ochranu ochranných známek a posiloval jejich vliv na odpovědnost výrobců a poskytovatelů za jakost a kvalitu výsledků jejich práce. Nicméně vykazoval ještě nedostatky a vlivy předchozího direktivního hospodářství a v roce 1995 byl tento zákon nahrazen zákonem č. 137/1995 Sb., o ochranných známkách. Došlo k posílení postavení vlastníka ochranné známky, ale i k zesílení odpovědnosti dalších podnikatelských subjektů při označování výrobků a služeb a zejména zavedení námitkového řízení před zápisem ochranné známky do veřejnoprávního rejstříku, a tím i principu ochrany práv třetích osob. Završením harmonizačních prací a sblížení zákonů ke komunitárním předpisům v rámci přípravy ke vstupu České republiky do EU bylo ve známkoprávní oblasti přijetí zákona č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách, účinný od 1. 4. 2004.

Význam ochranných známek spočívá zejména v ekonomickém přínosu. V dnešním světě hrají ochranné známky velkou roli, mohou mít velkou cenu a stávají se předmětem rozsáhlých investic a převodů. Přitom hlavním artiklem je ochranná známka, nikoliv zboží, které označuje. Dochází tak k posunu funkce ochranných známek, kdy ochranné známky neslouží pouze k odlišování

původu zboží a služeb; bez prezentace různých ochranných známek a log se neobejde žádná společenská akce či sportovní utkání. Spotřebitel už neinvestuje ani tolik do vlastností produktu jako spíše do ochranné známky, kterou je ten daný produkt označen. Ochranná známka je projev společenské prestiže, je to životní styl.

V souvislosti s ohromným množstvím ochranných známek na trhu, jakož i s rozvojem nových technologií, které umožňují tvorbu nových netradičních označení (jako čichová či zvuková, jejichž registrovatelnost nebo neregistrovatelnost je poměrně značně diskutována zejména na mezinárodní úrovni), jsou kladeny stále vyšší a vyšší nároky na zpracování ochranné známky, na její vzhled, atraktivitu, jedinečnost, na dojem, kterým má působit na spotřebitele a potenciální zákazníky. Taková úloha připadá na umělce, grafiky, designery, na autora ochranné známky, kterému k ní z titulu autorských práv také vznikají práva.

Na ochranné známce jakožto nehmotném statku se tak vrství více práv. Tato jednotlivá práva vychází z odlišných zákonů, z odlišných principů a taktéž jejich ochrana je pojmána odlišně. Nicméně nastávají momenty, kdy se předmět ochrany podle více zákonů schází a ochrana je tak zajištěna z více titulů. Jde o tzv. dvoukolejnost práva známkového a práva autorského, které se autor věnuje v této práci.

1. Pojem Ochranná známka

Ochrannou známkou^[1] se podle § 1 zákona 441/2003 Sb., o ochranných známkách^[2] (dále jen „**ZOZ**“) rozumí jakékoliv označení schopné grafického znázornění, a to zejména označení tvořené slovem, včetně osobních jmen, barvou, kresbou, písmenem či písmeny, číslicí, tvarem výrobku nebo jeho obalem, za podmínky, že je toto označení způsobilé odlišit výrobky nebo služby jedné osoby od výrobků nebo služeb jiné osoby.

Toto ustanovení se považuje za tzv. **pozitivní definici ochranné známky**^[3]. Autoři uvádí i další definice ochranné známky, která stanoví, že, *„ochrannou známkou může být pouze označení, které lze graficky znázornit (napsat, nakreslit apod.) a které je schopné rozlišit výrobky nebo služby, na nichž se objevuje, od jiných stejných výrobků nebo služeb na trhu. Ochranná známka tak nemůže existovat sama o sobě, ale vždy jen ve spojení s konkrétními výrobky, které označuje, nebo s konkrétními službami, které jsou pod touto známkou poskytovány.“*^[4] Tato definice je širší a konkrétnější, neboť *expressis verbis* vyjadřuje nezbytnost koexistence ochranné známky a výrobku (služby), jež označuje, zatímco v zákonné dikce je tato podmínka pouze implicitní.

Nicméně předpisy na ochranu průmyslového vlastnictví se spíše vyhýbají pozitivnímu definování předmětu práva.^[5] Ani termín „ochranná známka“ není ve známkovém právu jednotný. V některých právních řádech se užívá termínu obchodní známka „trade mark“ (Velká Británie) nebo „trademark“ (USA), obdobně i v právu Evropského společenství a v dokumentech Světové organizace duševního vlastnictví (dále jen „**WIPO**“) a Světové obchodní organizace (dále jen „**WTO**“). Odpovídá výrazu „la marque déposée“ (francouzsky), „Marke“ resp. „Warenzeichen“ (německy), „товарный знак“ (rusky). Relevantní termín v českém úředním znění v universální mezinárodní smlouvě je „tovární a obchodní známka“.^[6]

Ustanovení v § 1 ZOZ se tak chápe spíše jako vymezení forem a následně i druhů ochranných známek. Všechny níže uvedené druhy, aby splnily svůj účel, musí vždy splňovat základní kritéria:

- dobrá **rozlišovací schopnost** od známek již zapsaných, zavedených a používaných
- obsahová závislost ochranné známky na subjektu, pro něhož má být vytvořena
- originalita a nevšednost
- jednoduchost, výraznost a snadná zapamatovatelnost
- neměnnost vzhledu a časová stálost
- všestranná použitelnost na různém materiálu v jakékoliv barvě (s čímž souvisí možnost

zmenšování a zvětšování podle potřeby)

Ochranné známky, které nesplňují tyto kritéria, není možné zaregistrovat. Totéž platí pro obecná označení, tzn. označení již vžitá pro označení určitých výrobků, zboží či služeb, které již nelze registrovat pro konkrétní výrobky, zboží či služby (a tím vyloučit ostatní potenciální uživatele tohoto obecného označení).

Nicméně, jak judikoval MS v Praze, v případě, že obecnost obecného označení je v konkrétním označení překonána dalšími prvky konkrétního označení (v konkrétním případě grafickým znázorněním), je možné takové označení zaregistrovat. Je ale nutno si uvědomit, že pak už se známkoprávní ochrana neposkytuje samotnému obecnému označení, nýbrž příslušnému graficky vyvedenému označení. To však žádné obecné povědomí mít nemůže, a tak tedy není v rozporu s obecnou zápisnou způsobilostí.^[7]

1.1. Druhy ochranných známek

1.1.1. Ochranné známky podle § 1 ZOZ

Zákonná dikce v ZOZ stanovuje pojem ochranné známky zejména výčtem možných druhů ochranných známek, které se následovně podrobněji dělí.

Slovní Ochranná známka v běžném písmu^[8] je tvořena pouhým jménem či slovem a to jak přirozeným z obecné slovní zásoby, tak i uměle vytvořeným. Každá slovní ochranná známka by měla mít vztah k výrobnímu podniku anebo k náplni jeho činnosti (např. *ČEDOK - Česká dopravní kancelář*), nejvhodnější jsou slova smyslově a výrazově jasná, mající vztah k označovanému předmětu (např. *DUHA - barvy látky, připomíná sílu tohoto přípravku*).^[9] Registrovat lze nejen slovo, ale také souhrn slov či věta. Typicky jde o ochranné známky tvořené **slogany**, které navazují na zapsanou ochranou známku nebo vychází z dobře formulované myšlenky či argumentu (např. pro webovou stránku seznam.cz autorova názoru dobře padnoucí slogan: Seznam. Najdu tam, co neznám.).

Od slovní ochranné známky v běžném písmu rozlišujeme **ochranné známky ve zvláštním grafickém písmu**, která jsou také tvořena slovem, jménem nebo názvem, písmo má však určitou grafickou podobu (například rukopis, speciální typ písma, velikost a sklon písma, stínování nebo šrafování písma apod.).^[10]

Ochranná známka slovní (jak v běžném, tak ve zvláštním grafickém písmu) by měla být nejlépe fantazijní, krátká, zvukná, snadno zapamatovatelná a vyslovitelná i v jazycích, kde bude užívána,

esteticky působící a vhodná s ohledem na seznam výrobků a služeb. Zvolené slovo (slova) by mělo mít bez ohledu na jejich grafické zpracování rozlišovací (distinktivní) způsobilost a ve vztahu k chráněným výrobkům či službám by neměla být údajem popisným. Taková ochranná známka pak je schopna splnit hlavní požadavky na ni kladené, tj. zejména funkci rozlišovací a ochrannou. Čím originálnější ochranná známka je, tím spolehlivější ochranu poskytuje.^[11]

Ochranné známky obrazové jsou tvořeny kresbou či grafickou zkratkou. Nejdůležitějším kritériem je snadná zapamatovatelnost a jednoznačnost a musí též splňovat kritérium *možnosti změny velikosti*, tzn. že při zmenšení či zvětšení nesmí docházet k její nečitelnosti, nejasnosti či splnutí jejích prvků v jeden. Musí být též *přenositelná* na výrobek bez ohledu na způsob provedení na výrobku a na náklady s tím spojené.^[12]

Ochranné známky kombinované v sobě spojují vlastnosti obou výše zmíněných označení (slovního a obrazového) a jejich výhodou je, že mohou obsahovat i prvek zápisu neschopný (tj. buď nedistinktivní nebo popisný). To ovšem za předpokladu, že druhý z údajů je dostatečně nosný, v označení celkově dominuje a zajistí ochranné známce jako celku nutnou rozlišovací způsobilost (typicky např. **logo**). Pro posouzení shodnosti či zaměnitelnosti je pak rozhodný celkový vizuální vjem užitých slovních a obrazových prvků. Kombinované ochranné známky povětšinou vycházejí z již registrované známky slovní či obrazové. V těchto případech jsou spojením slovní a obrazové známky v jeden celek a zajišťují ochranu i konkrétnímu barevnému provedení ochranné známky (tzv. firemních barev). Mimo konkrétní produkt, který je danou ochrannou známkou označen, umožňují ochranu i určité řadě výrobků téhož výrobce v případech, kdy obrazový prvek zůstává stejný, pouze se mění barva či odstíny (např. COCA COLA a COCA COLA light). Naopak může docházet k zachování barvy a změně slovních slovních prvků (např. FERNET a FERNET citrus).^[13]

Ochranné známky prostorové (trojrozměrné) jsou tvořené tvary výrobků nebo jejich obalů (např. láhve) nebo tvořené kombinací tvaru výrobku nebo obalu se slovy nebo kresbou (např. láhev s etiketou). Toto trojrozměrné provedení se však stává jejich nevýhodou, jelikož jsou zejména s ohledem na změně rozměrů zásadně omezeny v rozsahu užívání (např. specifický tvar tablety léku nelze zvětšovat ani zmenšovat donekonečna z důvodu její následné nepoživatelnosti).^[14]

Platný ZOZ rozšiřuje, ve srovnání s předešlou úpravou^[15], možnost zaregistrování označení určitého výrobku nebo služby také jako **barevné ochranné známky**, neboť barva sama o sobě i bez obrysu nebo tvaru může tvořit ochrannou známku, ochrana se vztahuje na užití barvy i jejich uspořádání. Musí se však jednat o *specifický odstín barvy* a tento odstín musí být v přihlášce konkretizován (například uvedením čísla odstínu podle vzorníků barev PANTONE, CMYK či barevné stupni-

ce RAL), což má zajistit jak schopnost distiktivní (jakožto základní podmínku) tak následnou reprodukovatelnost.^[16]

Nejednoznačný postoj však vyvolává otázka možnosti registrace **ochranné známky čichové a zvukové**. Jednou ze zákonných podmínek registrace určitého označení jako ochranné známky uvedených v § 1 ZOZ je schopnost grafického znázornění. Mělo by tedy platit, jak i autor vyvozuje, že „*veškerá označení, vyjádřená nebo vnímatelná jinak než v grafické podobě, jsou zákonem určena jako neschopná zápisu do rejstříku ochranných známek.*“^[17] Má jít zejména o znělky, signály apod., problematická je otázka další interpretace zvuku, který by měl být chráněn jako ochranná známka. U čichových ochranných známek (např. speciální vůně) zase vzniká v souvislosti s těkavostí vonných látek nebezpečí, zda by bylo možné po uplynutí určité doby rozpoznat rozlišovací způsobilost. Jako řešení se nabízí možnost „registrace“ tím způsobem, že „*u označení, která nejsou zobrazitelná v grafické podobě, lze k ochraně přihlásit jejich převod do této podoby (např. přepis znělky do notového písma); předmětem ochrany je potom tento záznam, nikoliv jeho provedení.*“^[18] Objevují se názory, že v případě notového písma by spíše než o zvukovou ochrannou známku mohlo jít o ochrannou známku obrazovou, avšak zákon ani prováděcí vyhláška nedefinují povolený druh písma (a není tedy zřejmé, zda za písmo se považuje i notový záznam), a pak Evropský soudní dvůr (dále jen „**ESD**“) podpořil možnost registrace notového záznamu jakožto zvukové ochranné známky. V rozhodnutí vyslovil názor, že i „*zvuková označení mohou být při splnění určitých předpokladů zapsána jako ochranná známka. Předně musí být zvukové označení schopno vést k odlišení zboží nebo služeb jednoho podniku od zboží nebo služeb podniku druhého. Kromě toho musí být předmětem grafického zobrazení, které je jasné, jednoznačné, ucelené, snadno dostupné, srozumitelné, trvalé a skutečné. Tyto předpoklady jsou splněny v případě, pokud je zvukové označení graficky zobrazeno prostřednictvím systému not, který tvoří notový klíč, noty a jiná v hudbě používaná označení.*“^[19]

Toto označení nelze tedy automaticky vylučovat z registrace a je nutné především zkoumat hlavní funkci ochranné známky, tj. **rozlišovací způsobilost**.

Co se týče otázek okolo možnosti registrace čichové ochranné známky, ESD uvedl, že „*čichový vjem požadavky na grafický popis nesplňuje, a to ani uvedením chemického složení, popisem slovy nebo uložením vzorku nebo jejich kombinací.*“^[20] Naopak OHIM zastává názor opačný, odvolací orgán OHIM totiž již ve svých rozhodnutích připustil ochranu známky čichové (ochranná známka s vůní čerstvě posečené trávy pro tenisové míčky). Přesto však v zákoně zůstává zachována základní formální podmínka a to jeho schopnost grafického ztvárnění.

1.1.2. Ochranné známky podle účelu užití

Dělí se na ochranné známky výrobní, obchodní, zásobní, blokážní a „certifikační“.

Výrobní ochranné známky se vztahují pouze k podniku a na zboží, které vyrábí. Jsou velmi obtížně přenositelné a stávají se trvalou hodnotou podniku.^[21] Jsou namířeny zejména k ochraně vůči spotřebiteli, neboť mají identifikovat výrobce a umožnit tak spotřebiteli orientaci na trhu výrobků a služeb podle zavedené kvality.^[22]

Obchodní ochranné známky označují výrobky, jež jsou nabízeny zejména v prodejnách obchodních domů.^[23] Ty vystupují jako *výrobci konkrétního zboží* jak v situaci, kdy toto zboží skutečně vyrábí, tak v situaci, kdy jej pouze prodává. A také tehdy, kdy zboží stejného druhu a provedení je vyráběno pro jednoho vývozce či prodejce více výrobními podniky, nebo se na jeho výrobě podílí více výrobců současně. Jako odůvodnění obchodní ochranné známky se uvádí, že „*by mnohost známek vedla k matení spotřebitelů.*“^[24] Nutno však říci, že tento způsob označování sice nezpůsobuje matení spotřebitele, ale zato velmi často dochází ke klamání spotřebitele porušováním zvláštních právních předpisů na ochranu spotřebitele^[25], jelikož výrobek je nabízen jako by ho vyráběl onen obchodní dům, ve skutečnosti má však výrobek často svého konkrétního výrobce a místo výroby, o nichž už informace však uvedeny nejsou.^[26]

Zásobní známky jsou ty, které jsou připraveny a registrovány již předem pro případ rozšíření výroby o další druhy zboží.

Blokážní ochranné známky jsou takové, u nichž byla registrace provedena proto, aby jimi nikdo jiný nemohl označit své zboží (a tím tak případně poškodit již zavedenou ochrannou známku na trhu). Jsou ve většině případů vytvořeny jako podobné či zaměnitelné ve vztahu k již zaregistrované ochranné známce toho daného vlastníka. Po registraci je nutné, aby je vlastník občas používal a tím zabránil jejich zrušení.^[27]

Zcela zvláštní postavení mají tzv. „**Certifikační známky**“. Český právní řád, jakož ani mnoho dalších států, tento pojem právně vůbec neupravuje, každá ochranná známka může být zapsána jen jako individuální či kolektivní. Přesto se tyto známky (na národní úrovni) využívají, pro spotřebitele mají značnou vypovídající hodnotu. Označují se jimi výrobky a služby, které splňují určité parametry a signalizují tak určitou kvalitativní úroveň, je pravidelně ověřována a garantována nezávislou institucí (např. CZECH MADE, KLASA).^[28]

1.2. Značka a Ochranná známka

V praxi se setkáváme s pojmy značka a ochranná známka, které je potřeba od sebe odlišovat.

Značka je označení sloužící k označení a odlišení výsledků lidského snažení, jakéhokoliv díla výtvarného, literárního, technického nebo řemeslného apod., které však nebylo registrováno do rejstříku ochranných známek (dále jen „**Rejstřík**“).

Ochranná známka je pak označení, která však byla na základě zákonného postupu a po splnění zákonných podmínek uložených ZOZ zapsána do Rejstříku a tak požívá právní ochrany na území konkrétního státu.

Speciálním právním typem je **Nezapsaná značka**. Je upravena se v ZOZ a to v souvislosti s právy třetích osob a institutem námitek. Držitel nezapsané značky má právo podat námítky proti zápisu označení shodného či podobného, které bylo přihlášeno později než on začal svou značku užívat. Má též právo nezapsané označení užívat a majitel pozdější ochranné známky shodné či podobné nemá právo mu užívání tohoto označení zakázat.

Každá ochranná známka je tedy značkou, ale ne každá značka je ochrannou známkou. Pojem značky je širší, pojem známky je užší, avšak v praktickém použití závažnější.^[29]

1.3. Starší ochranná známka

Je právním institutem, kterému ZOZ upravuje samostatně v § 3 a podle kterého se starší ochrannou známkou rozumí ochranná známka již zapsaná, má-li dřívější datum podání, a to:

a)

1. *národní ochranná známka,*
2. *mezinárodní ochranná známka,*
3. *ochranná známka Společenství,*

b) *ochranná známka Společenství, k níž je ve smyslu čl. 34 nařízení Rady^[30] uplatněn nárok na vstup do práv ze starší ochranné známky uvedené v písm. a) bod 1 a 2, i když se vlastník této starší známky vzdal nebo známka zanikla,*

c) *přihlášená ochranná známka podle písmen a) a b), pokud bude zapsána,*

d) *všeobecně známá známka, jejíž ochrana vznikla před datem podání přihlášky pozdější ochranné známky a k tomuto datu dosud trvá, tedy musí splňovat podmínky vzniku ochrany před datem podání přihlášky pozdější ochranné známky a musí být k tomuto datu všeobecně známá. Všeobecná známost se tedy bude zkoumat k datu podání přihlášky pozdější ochranné známky.*

Existence starší ochranné známky může být tedy důvodem pro nezapsání nebo prohlášení pozdější ochranné známky za neplatnou. Aby však majitel starší ochranné známky, aby dosáhl této ochrany, musí v rámci řízení o jiné přihlášce ochranné známky uplatnit **starší právo přednosti (priorita)**. To znamená, že v případě střetu práv z ochranných známek se za datum podání přihlášky považuje datum podání práva přednosti, resp. datum, ke kterému bylo právo přednosti přiznáno.^[31]

1.4. Všeobecně známá známka

Je specifickým druhem ochranných známek, neboť ačkoliv jde o označení, které neprošlo procesem registrace a nebylo tudíž formálně zaregistrováno, přesto se jí za splnění níže uvedených podmínek poskytuje stejná ochrana jako zapsaným ochranným známkám. Tento institut vznikl na základě Společného doporučení^[32], jeho cílem je ve smyslu ustanovení čl. 6bis PUÚ poskytnout účinnou ochranu proti jejich zneužívání a nahrazení absence registrace (jako formálního předpokladu ochrany) jiným rovnocenným požadavkem, kterým je v daném případě právě všeobecná známost. Má tak být zabráněno zjevným pokusům o legalizaci takových známek na trhu, které se snaží těžit z rozlišovací způsobilosti známek cizích subjektů. Rozsah ochrany se vztahuje vždy pro ty výrobky a služby, pro které se stala všeobecně známou. Dle čl. 3 odst. 1 Společného doporučení požívá všeobecně známá známka ochrany v členském státě minimálně od chvíle, co se tam stala všeobecně známou a to pro relevantní část veřejnosti. Tou mají být skuteční nebo potencionální spotřebitelé daného typu výrobků a služeb, osoby činné v distribučních kanálech daného typu výrobků a služeb či obchodní kruhy zabývající se danými výrobky a službami. Relevantní okruh veřejnosti stanovuje i čl. 16 odst. 2 TRIPS, ale pouze tak, *„že při určování, zda je známka všeobecně známá, bude člen brát zřetel na to, zda je známá v příslušném okruhu veřejnosti, včetně známosti u dotyčného člena, získané jako důsledek propagace této známky. Za ochrannou známku všeobecně známou, se přitom pokládá ochranná známka, kterou znala podstatná část potenciálních spotřebitelů. Jak velká je ona „podstatná“ část spotřebitelů, závisí na okruhu osob, na které je průzkum šetření o známosti směřován a na tzv. relevantním okruhu veřejnosti.“*^[33]

Co se týče posuzování a dokazování všeobecné známosti známky, lze akceptovat jakékoliv okolnosti, ze kterých lze usoudit, že se jedná o všeobecně známou známku. Takovými okolnostmi může být míra znalosti a uznání v relevantním okruhu veřejnosti, doba, rozsah a geografický rozsah užívání, propagace (včetně reklamy nebo prezentace na veletrzích a výstavách výrobků a služeb), na které se známka vztahuje. Dále tam spadá doba a geografický rozsah registrace nebo přihlášky k registraci, které dokládají užívání a uznání známky, zaznamenané úspěšné prosazování práv ze znám-

ky, rozsah, ve kterém byla známka uznána jako všeobecně známá příslušnými autoritami, a hodnota asociovaná se známkou. Tento přístup podporuje ve svých rozhodnutích také Úřad, který uvádí demonstrativním výčtem možné důkazní prostředky.^[34]

Naopak „výslovně irelevantní by měly zůstat faktory jako užívání ochranné známky na území členského státu (stačí její známost na daném území), podmínka její registrace nebo podání přihlášky k registraci či ochraně v teritoriu, důkazy o ochraně v jiných zemích nebo o všeobecné známosti v jiných zemích, o její registraci nebo podání přihlášky k registraci či ochraně, důkazy o všeobecné známosti známky v široké veřejnosti daného členského státu, speciálně kvantitativní omezení známosti, dané například procenty.“^[35]

1.5. Zámka s dobrým jménem

Jak uvádí Úřad *“dobrým jménem (dobrou pověstí) ochranné známky se rozumí zejména její schopnost vyvolávat u spotřebitelů důvěru v produkty touto známkou označené. Významnými kritérii v tomto ohledu jsou zejména obchodní hodnota známky, její dobrá pověst získaná v důsledku intenzivní, soustavné a většinou také dlouhodobé propagace známky...”* a *“...související umístění známky v prestižních žebříčcích ochranných známek a podobné důkazy svědčící o vysoké hodnotě známky a její vysoké známosti.”*^[36]

Ochranná známka s dobrým jménem je evidována v databázi vedené Úřadem, přesto se však v případě sporu nelze spoléhat pouze na tento fakt, ale je nezbytné dobré jméno prokazovat v námitkovém řízení (viz dále).^[37]

1.6. Internetová doména jako ochranná známka

V současné právní úpravě chybí právní předpis, který by internetovou doménu (dále jen „doména“) výslovně upravoval, anebo řešil její právní ochranu. Z tohoto důvodu je v této oblasti třeba postupovat dle obecné právní úpravy a průřezově vybrat právní instituty, které lze v oblasti internetových domén využít. Jedná se zejména o instituty sloužící k ochraně hospodářské soutěže, osobnostních práv a v neposlední řadě také institut ochranných známek.^[38]

Významným aspektem domény je (kromě funkce adresní a identifikační) též *funkce rozlišovací*, a to zejména ve smyslu obchodní individualizace a identifikace hospodářských subjektů od jiných. Tím se tak doména stává označením, které plní shodnou či podobnou úlohu jako právě ochranná známka.^[39] Vzhledem k tomu, že dostupnost internetové adresy je celosvětová, mnoho zákazníků či ob-

chodních partnerů se tak může dozvědět o produktech či službách podnikatelských subjektů, o jejichž existenci dosud nevěděli či neměli možnost se o nich vůbec dozvědět.

Naopak jedním ze základních rozdílů je způsob registrace. Zatímco u ochranných známek provádí registraci Úřad jako státní orgán podle ZOZ, registrace domén nespadá pod působnost státní správy, ale jedná se o soukromoprávní otázku obchodního závazkového vztahu za předpokladu souhlasného projevu vůle obou stran.

Doména může být udělena jen jednou a lze ji udělit pouze na základě principu přednosti „*first come first served*“, tzn. podle došlého pořadí, rozhoduje datum a čas, kdy formulář dojde registrátorovi. Zatímco v případě ochranných známek v průběhu přihlašovacího řízení dochází k posuzování konkrétního označení podle ZOZ, zda splňuje podmínky registrace uvedené výše (zaměnitelnost, originalitu, použitelnost atd.), při registraci domény lze prakticky užít jakoukoli technicky přípustnou kombinaci znaků a čísel a zaregistrovat jakoukoli doménu, která dosud registrována není, tedy bez ohledu na výše uvedené podmínky.

Ačkoliv na základě ZOZ lze postihovat takové jednání, kdy dochází k užívání shodné nebo zaměnitelné internetové domény s ochrannou známkou a lze se úspěšně domáhat žalobou svých práv (např. žalovat na zdržení se takového jednání),^[40] přesto je optimální internetovou doménu zaregistrovat také jako ochrannou známku (slovní nebo kombinovanou). Je ale nutno si uvědomit, že zde už přihláška ochranné známky, jejíž znění odpovídá doménovému jménu, je podrobována zcela shodnému průzkumu jako jakákoli jiná přihláška. Části „www“ a např. „.cz“, „.com“ či „.net“ nejsou pro přihlašovací řízení vůbec rozhodné, neboť tyto části internetové adresy jsou součástí každého doménového jména a z hlediska právní ochrany označení jako ochranné známky jsou bez jakékoli relevance. Je tedy posuzována střední část domény, tj. její vlastní znění ve smyslu schopnosti rozlišení jednotlivých podnikatelských subjektů a rovněž ve vztahu k přihlašovaným výrobkům či službám, které jsou pod doménou nabízeny.^[41] Proto pak může dojít k tomu, že název registrovatelný jako doména, není přípustný k registraci jako ochranná známka. Typicky jde o obecné pojmy bez rozlišovací schopnosti jako www.boty.cz apod. V takových případech totiž nelze z hlediska známkoprávního rozpoznat obsahovou závislost mezi doménou a konkrétním podnikatelským subjektem.^[42]

1.7. Národní a mezinárodní ochranné známky, ochranné známky Společenství

Po přistoupení České republiky k Evropské unii začalo na našem území platit Nařízení 40/94, na jehož základě začaly na území České republiky platit ochranné známky Společenství (také komuni-

tární ochranné známky, dále jen „CTM“), jejich úprava je provedena v § 49 – 51 ZOZ. Vlastník ochranné známky Společenství, zapsané u OHIM, má tak na území ČR stejná práva, jaká měl až dosud v ostatních členských státech EU (s výjimkou ve vztahu k jednání, k němuž případně došlo v období před přístupem ČR do EU).^[43] Podle § 51 odst. 1 ZOZ má však „vlastník národní ochranné známky, jejíž přihláška byla podána v dobré víře před přístupem České republiky k Evropské unii, popřípadě dovozuje právo přednosti z doby před přístupem České republiky k Evropské unii, právo zakázat v České republice užívání ochranné známky Společenství, jejíž účinky byly rozšířeny na území České republiky na základě přístupu České republiky k Evropské unii“ z důvodu shodnosti či podobnosti CTM s národní ochrannou známkou a vzájemné shodnosti či podobnosti jejich výrobků či služeb nebo shodnosti či podobnosti a existuje-li pravděpodobnost záměny nebo asociace na straně veřejnosti. Anebo jsou-li CTM s národní ochrannou známkou shodné nebo podobné, jejich výrobky nebo služby sice nejsou shodné nebo podobné, ale národní ochranná známka v České republice má dobré jméno a užívání CTM by mohlo nepoctivě těžit z její rozlišovací způsobilosti, dobrého jména nebo jí bylo na újmu.

Ustanovení § 50 ZOZ upravuje možnost přeměny přihlášky CTM na přihlášku národní ochranné známky. Jde o případy, že na území jednoho člena EU existují podmínky, které neumožňují ochrannou známku Společenství zapsat a tedy přihláška CTM byla zamítnuta nebo byla-li již zapsána, ale následně zrušena, prohlášena neplatnou nebo se jí její vlastník vzdal, může tento přihlašovatel nebo vlastník CTM požádat u OHIM o použití vnitrostátního postupu a tak dosáhnout ochrany alespoň v rámci národního systému.

Mezinárodní ochranné známky jsou upraveny v § 46 - § 48 ZOZ, jde o takové známky, jejichž vlastník má podnik, trvalý pobyt nebo sídlo ve státu, který je smluvní stranou PUÚ nebo WTO, popřípadě je jeho státním příslušníkem. Taková osoba má stejná práva jako osoby, které mají českou státní příslušnost nebo mají na území České republiky podnik, trvalý pobyt nebo sídlo. Zápis takové mezinárodní ochranné známky, již byla přiznána ochrana v České republice, má tytéž účinky jako zápis národní ochranné známky do rejstříku vedeného Úřadem. ZOZ také umožňuje ochranu také osobám, jež nesplňují výše uvedené požadavky, ale jen za podmínky vzájemnosti.

Tato úprava se samozřejmě netýká osob, které jsou státními příslušníky nebo mají správu anebo sídlo na území členského státu EU nebo EHP, nebo jsou usazeny na území České republiky anebo zde poskytují služby.

2. Pojem autorské dílo dle Autorského zákona

V § 2 odst. 1 AutZ vymezuje autorské dílo následovně: „*Předmětem práva autorského je dílo literární a jiné dílo umělecké a dílo vědecké, které je jedinečným výsledkem tvůrčí činnosti autora a je vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě včetně podoby elektronické, trvale nebo dočasně, bez ohledu na jeho rozsah, účel nebo význam (dále jen „dílo“). Dílem je zejména dílo slovesné vyjádřené řečí nebo písmem, dílo hudební, dílo dramatické a dílo hudebně dramatické, dílo choreografické a dílo pantomimické, dílo fotografické a dílo vyjádřené postupem podobným fotografii, dílo audiovizuální, jako je dílo kinematografické, dílo výtvarné, jako je dílo malířské, grafické a sochařské, dílo architektonické včetně díla urbanistického, dílo užitého umění a dílo kartografické.*“^[44]

Základními dvěma podmínkami je tedy, aby dílo (jakožto nehmotný statek) bylo:

a) **dílo vědecké, umělecké a literární jako jedinečný projev lidského ducha odrazem osobnosti autora**, tedy projev jeho literárních, jiných uměleckých nebo vědeckých tvůrčích schopností. *Jedinečnost*^[45] je chápána jako kvantitativní kritérium „objemu“ vynaložené tvůrčí individuality oproti kritériu kvalitativnímu spočívajícímu ve zmíněné literární, jiné umělecké nebo vědecké tvůrčí činnosti. Jiná kritéria (např. kvalitu měřenou ekonomickým úspěchem díla, životnost díla, přínos pro společnost, kritérium vkusu apod.) k určení způsobilosti díla k autorskoprávní ochraně nelze použít.

Samo „vytvoření“, resp. tvorba díla je tvůrčí činností nezaměnitelného osobitého rázu, je v něm obsažen nejen prvek osobitosti, ale povahově zcela zjevně i prvek původnosti (originality) díla a jeho novosti. Ve smyslu statistické jedinečnosti díla proto z autorskoprávního pohledu není možné, aby ochrany požívala dvě totožná (či téměř totožná) díla. „*Pokud se takováto díla objeví, znamená to buď, že jedno dílo je plagiátem druhého, nebo že tyto výtvoření nenaplňují kritéria pro přiznání autorskoprávní ochrany; nejedná se potom o díla ve smyslu autorského zákona.*“^[46] Nicméně je nutno podotknout, že od tohoto doktrinního pojetí se u některých druhů výtvoření (počítačové programy, fotografie, databáze) ustupuje, a to především pod vlivem evropského komunitárního práva a práva mezinárodního. V AutZ je tomuto trendu odrazem § 2 odst. 2, který ochranu rozšiřuje i o tzv. fiktivní díla, která nesplňují pojmový znak jedinečnosti (výsledek tvůrčí činnosti autora), ale jsou originální, tedy že dílo je výsledkem vlastní duševní činnosti autora. Ostatní znaky jsou pak stejné jako u jedinečných autorských děl. Teoreticky tedy mohou jako výsledek vlastní duševní činnosti různých autorů nezávisle na sobě vzniknout stejné programy, databáze, či fotografie^[47]

Podle § 2 odst. 3 AutZ je autorskoprávní ochrana přiznávána i částem díla, jeho jednotlivým fázím (nedokončené dílo), splňují-li znaky autorského díla.

Podle § 2 odst. 4 AutZ jako autorské dílo je chráněno také dílo, které bylo vytvořeno jako zpracování díla včetně překladu díla jiného autora. Výsledek zpracování ovšem musí vykazovat znaky tvůrčí činnosti zpracovatele (např. napodobeninu díla výtvarného umění v jiném uměleckém oboru). Ke zpracování včetně překladu do jiného jazyka je třeba vždy souhlasu autora původního díla. Proto se o dílech vzniklých zpracováním nebo překladem hovoří také jako o *dílech odvozených*. Práva autora nově vzniklého odvozeného díla jsou s ohledem na ustanovení § 12 odst. 1 AutZ^[48] omezena právy autora původního (zpracovaného) díla, jehož majetková práva k původnímu dílu se rozšiřují i na odvozené dílo. Ke každému užití odvozeného díla je tak třeba licence také od autora původního díla. Od zpracování je nutno přísně odlišovat užití pouhého námětu jako takového k vytvoření díla jiného. Na rozdíl od zpracování, užití pouhého námětu (myšlenky) obsaženého v cizím díle k vytvoření nového původního díla je volné a není tedy vázáno na souhlas autora, z jehož díla byl námět použit.

Překladem je třeba rozumět jak překlad do jiného národního jazyka, tak i např. do jiného programovacího jazyka, eventuálně umělého jazyka (esperanto). Překlad je pak autorským dílem jen tehdy, jde-li o tvůrčí činnost a nikoli jen o mechanické přeložení. Autorem překladu proto nemůže být autor programu na překládání. Při posuzování, zda je překlad autorským dílem, je nutné vycházet z překladu samého, nikoli z díla, které je překládáno.^[49]

b) bylo způsobilé být objektivně vnímáno vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě.

K jeho ochraně už není potřeba jakéhokoli předchozího formálního registračního procesu (narozdíl od právní úpravy podle ZOZ). Dílo je chráněno v souladu s výše uvedeným § 2 odst. 1 AutZ od okamžiku jeho faktického vzniku, aniž by bylo třeba splnění jakýchkoli formálních podmínek. Toto vyjádření díla ve vnímatelné podobě je pro jeho ochranu naprosto nezbytné, je jeho obligatorním znakem, ačkoli předmětem ochrany je nehmotný statek. Zároveň však požadavek vyjádření díla v jakékoli objektivně vnímatelné podobě neznamena, že každé dílo musí mít svůj stálý hmotný substrát. Tato podoba může být nestálá, i pomíjivá (viz zákonná dikce „trvale nebo dočasně“).^[50] Jakoukoli objektivně vnímatelnou podobou díla se rozumí podoba vnímatelná smysly, včetně podoby elektronické, která je z praktických důvodů výslovně uvedena. Není třeba, aby dílo bylo vnímatelné pro všechny, ale postačí, aby podmínka vnímatelnosti byla splněna vůči omezené skupině osob (např. u všech slovesných děl vyjádřených v určitém národním jazyku, nebo v případě vyjádření díla např. formou Brailova písma).^[51]

Potenciální ubiquita díla

Autorské dílo se vyznačuje *všudypřítomností*, což je dáno tím, že má abstraktní ráz, je abstraktního charakteru, nelze jej ztotožňovat s jeho hmotným substrátem. Abstraktnost díla i práva autorského ovšem nijak nevylučuje možnost jejich hospodářského zhodnocování, právě naopak to jejich využívání v praxi ulehčuje, neboť dílo může váznout na více hmotných nosičích a tak být užíváno v jeden okamžik více uživateli na různých místech. Tento povahový náhled platí pro všechny nehmotné statky a práva k nim, jak konstantně dovozuje zahraniční i naše nauka.

3. Vznik nehmotného statku

3.1. Vznik autorského díla

AutZ v § 9 vymezuje vznik autorského práva a tedy právní ochrany následovně:

(1) Právo autorské k dílu vzniká okamžikem, kdy je dílo vyjádřeno v jakékoli objektivně vnímatelné podobě.

(2) Zničením věci, jejímž prostřednictvím je dílo vyjádřeno, nezaniká právo autorské k dílu.

(3) Nabytím vlastnického práva nebo jiného věcného práva k věci, jejímž prostřednictvím je dílo vyjádřeno, nenabývá se oprávnění k výkonu práva dílo užit, není-li dohodnuto či nevyplývá-li z tohoto zákona jinak. Poskytnutím oprávnění k výkonu práva dílo užit jiné osobě zůstává nedotčeno vlastnické právo nebo jiná věcná práva k věci, jejímž prostřednictvím je dílo vyjádřeno, není-li dohodnuto či nevyplývá-li ze zvláštního právního předpisu jinak.

(4) Vlastník či jiný uživatel věci, jejímž prostřednictvím je dílo vyjádřeno, není povinen tuto věc udržovat a chránit před zničením, není-li dohodnuto či nevyplývá-li ze zákona jinak.

Ustanovení vychází z principu neformálnosti vzniku díla, jak již bylo výše uvedeno, podmínkou vzniku autorského práva, a tedy i ochrany díla a autora je vyjádření díla v jakékoli objektivně vnímatelné podobě. Pro vznik autorského práva je zcela bez významu, zda je uvedena **tzv. výhrada autorského práva neboli copyrightová doložka** (symbol © a jméno nositele autorských práv, rok prvního zveřejnění), která zajišťuje autorskoprávní ochranu v zemích, kde na rozdíl od České republiky požadují splnění různých formálních náležitostí. Výhrada autorství tak neslouží k autorskému označení, ale k informaci příštímu uživateli. Musí tam být tedy uvedena ta osoba, které přísluší právo udělovat svolení k užití díla. Existence autorského díla a tedy i autorského práva jakožto nehmotného statku je nezávislá na věci jakožto jeho hmotném substrátu, který má vlastní režim. Z toho pak vyplývá i zásada nezávislosti existence práva autorského na právu vlastnickém. Vlastník věci – hmotného substrátu autorského díla požívá ochrany práva vlastnického, avšak v žádném pří-

padě na něj nepřechází autorova práva osobnostní, práva dílo užít apod. Je povinen respektovat nedotknutelnost díla jakožto nehmotného statku, nicméně pokud není dohodnuto něco jiného, není povinen věc udržovat a chránit před zničením.^[52]

3.2. Vznik ochranné známky

Základním principem ochrany ochranných známek je princip teritoriality. Podle § 2 ZOZ „na území České republiky požívají ochrany ochranné známky, které

- a) jsou zapsány v rejstříku ochranných známek (dále jen „rejstřík“) vedeném Úřadem průmyslového vlastnictví (dále jen „Úřad“), (dále jen „národní ochranné známky“),
- b) jsou s účinky pro Českou republiku zapsány v rejstříku vedeném Mezinárodním úřadem duševního vlastnictví na základě mezinárodní přihlášky ve smyslu Madridské dohody o mezinárodním zápisu továrních nebo obchodních známek nebo Protokolu k Madridské dohodě dále jen „mezinárodní ochranné známky“),^[53]
- c) jsou na území České republiky všeobecně známé (dále jen „všeobecně známé známky“) ve smyslu článku 6bis Pařížské úmluvy na ochranu průmyslového vlastnictví (dále jen „Pařížská úmluva“) a článku 16 Dohody o obchodních aspektech práv duševního vlastnictví.^[54]

Institut Rozdělení přihlášky opravňuje přihlašovatele až do zápisu ochranné známky do rejstříku přihlášku přihlašovanou pro více výrobků či služeb rozdělit. Právo přednosti z původní přihlášky bude zachováno i pro přihlášky rozdělené. Přihlašovatel je však povinen zaplatit správní poplatek^[58] za tolik přihlášek, kolik jich v důsledku rozdělení původní přihlášky vzniklo.

Rozdělení má význam zejména např. v případě podaných námitek, kdy přihlašovatel má zájem na tom, aby se řízení o přihlášce neprotahovalo a ochranná známka byla zapsána co nejrychleji. Přihlašovatel má tedy možnost přihlášku ochranné známky rozdělit pro část výrobků a služeb, ohledně nichž není sporu a pro něž ochranná známka může být zapsána bez dalšího, a tu část, která je sporná a u které bude řízení o zápisu ochranné známky zřejmě trvat delší dobu, vyčlenit do druhé přihlášky. Ohledně přihlášek vzniklých rozdělením se vede řízení samostatně.^[59]

3.2.1. Řízení o přihlášce

Řízení zahájené po podání Přihlášky se rozlišuje na část formální a část věcnou. Nejprve, ve formální části, provádí Úřad dle § 21 ZOZ **Formální průzkum**, kdy zkoumá, zda přihláška splňuje ná-

ležitosti uvedené, viz výše. Nesplňuje-li přihláška náležitosti, Úřad vyzve přihlašovatele, aby ve stanovené lhůtě, která však musí činit alespoň 15 dnů, zjištěné nedostatky odstranil. Nejsou-li odstraněny nedostatky náležitostí, Úřad podanou přihlášku odmítne.^[60] Pokud Přihlášku neodmítne, provádí dle § 22 ZOZ **Věcný průzkum**, ve kterém zkoumá, zda je přihláška ochranné známky způsobilá zápisu do rejstříku podle § 4 a 6 ZOZ. Není-li přihlašované označení způsobilé zápisu zcela nebo pro část výrobků či služeb, Úřad přihlášku zcela nebo v tomto rozsahu zamítne, přičemž toto rozhodnutí o zamítnutí musí řádně a konkrétně zdůvodnit.^[61] Dále Úřad přihlášku zamítne, obsahuje-li přihlašované označení prvky starší ochranné známky, která je přihlášena nebo zapsána pro jiného vlastníka, jestliže by tyto prvky mohly vést k záměně se starší ochrannou známkou. Úřad však přihlášku nezamítne, pokud vlastník či přihlašovatel starší ochranné známky udělí písemný souhlas k zápisu pozdější ochranné známky do rejstříku.

Přihlašovatel nesmí být zbaven práva vyjádřit se k podkladu rozhodnutí i ke způsobu jeho zjištění. Před vydáním rozhodnutí je tudíž Úřad povinen zaslat přihlašovatelovi zprávu (výměr) o výsledku věcného průzkumu, ve které budou uvedeny důvody, pro které je přihlášené označení vyloučeno ze zápisu do rejstříku. Přihlašovatel je pak stanovena lhůta, v níž je mu umožněno se k důvodům ve zprávě uvedené vyjádřit. Úřad rovněž poučí přihlašovatele, že v případě, že se nepodaří vyvrátit důvody ve zprávě uvedené, bude přihláška zamítnuta. Obsahuje-li přihlašované označení prvek, který nemá rozlišovací způsobilost, a může-li ponechání tohoto prvku ve známce vyvolat pochybnosti o rozsahu ochrany, může přihlašovatel omezit rozsah ochrany ve vztahu k prvku přihlašovaného označení, na základě institutu **disclaimer**. Tato možnost se zavádí nově v souladu s Nařízením 40/94 (čl. 38), kdy přihlašovatel má možnost písemně prohlásit, že k prvku obsaženému v přihlašované ochranné známce, který postrádá rozlišovací způsobilost, nebude uplatňovat výlučné právo. Jedná se o prvek, který je sice obsažen v ochranné známce, ale sám o sobě není schopen známkoprávní ochrany (zpravidla bývá v ochranné známce uváděn jen k bližšímu označení povahy zboží, jeho váhy, míry, původu, jakosti apod.). Účelem tohoto ustanovení je umožnit jednostranným právním úkonem přihlašovatele vyloučit ze známkoprávní ochrany prvek ochranné známky, který je nezpůsobilý zápisu, přičemž takový prvek zůstává ve známce jako prvek nechráněný a dosáhnout tak zápisu ochranné známky, která by byla dle dřívější právní úpravy nechránitelná.^[62]

4. Výluky z ochrany

4.1. Označení nezpůsobilá zápisu jako ochranné známky

„Ochranné známky nezpůsobilé k zápisu jsou taková označení, která na podkladě platného právního ustanovení nemohou být zapsána do rejstříku ochranných známek. Podle materiálního rozsahu mohou být označení buď úplně nezpůsobilá k zápisu do rejstříku, tj. označení nemůže být zapsáno vůbec, nebo částečně nezpůsobilá k zápisu, tj. označení může být zapsáno jen s určitou výhradou, omezením nebo na základě souhlasu třetí osoby.“^[63]

Důvody pro odmítnutí ochrany přihlašovanému označení se dělí na absolutní a relativní. *Absolutní důvody* jsou důvody, které nelze překonat, k jejich použití je přísluší pouze Úřad.

Relativní důvody jsou ve většině případů uplatňované třetí osobou a to v rámci konkrétního řízení, např. řízení o námitkách. Tyto důvody lze ve většině případů odstranit rozhodnutím úřadu o neoprávněnosti vznesených námitek nebo dohodou.^[64]

ZOZ v § 4 podává tzv. negativní vymezení ochranné známky taxativním výčtem důvodů pro odmítnutí ochrany pro označení, která tak není možné do rejstříku zapsat. Jde o překážky absolutní, které lze sice v některých případech překonat, ale jejich zkoumání je zcela ve sféře práva veřejného a jsou v řízení zkoumána *ex offio*.^[65] Je to označení:

a) *keré nemůže tvořit ochrannou známku ve smyslu § 1 ZOZ*

Tedy označení, které nejsou schopné grafického znázornění, a to zejména označení tvořené slovem, včetně osobních jmen, barvou, kresbou, písmenem či písmeny, číslicí, tvarem výrobku nebo jeho obalem

b) *keré nemá rozlišovací způsobilost,*

Jak již bylo výše uvedeno, rozlišovací způsobilost je jedním ze základních vlastností každé ochranné známky, je vlastností nejdůležitější a v podstatě na této vlastnosti funkce a účel užívání ochranných známek stojí. Ochranná známka má být svou formou a obsahem do té míry originální, že jeho svérázné znaky mají schopnost individualizovat zboží, které jím má být označeno. Posouzení zápisné způsobilosti ochranné známky je komplexní problém, který zahrnuje kombinaci objektivních a subjektivních prvků a jak autor uvádí „*vždy je nutno vzít v úvahu celkový dojem, jakým působí označení jako celek, s přihlédnutím k povaze zboží či služeb a dalším relevantním faktorům.*“^[66] Generální měřítko rozlišovací způsobilosti v každém případě spočívá v tom, že **prů-**

měrný spotřebitel je nebo bude schopen podle něj rozeznat výrobky a služby z určitého obchodního zdroje. A tak i označení, které samo o sobě distinktivní není, může ve vztahu k určitým výrobkům či službám, v důsledku masivního nebo dlouhodobého užívání a propagace, získat takový stupeň rozlišovací způsobilosti, který na trhu umožňuje průměrnému spotřebiteli jednoznačně odlišit výrobky nebo služby poskytované pod takovým označením určitým podnikatelem. Na tomto základě může přihlašovatel prokázat, že jeho označení získalo dlouhodobým užíváním v obchodním styku rozlišovací způsobilost pro přihlašované výrobky nebo služby.^[67]

Existují různé stupně rozlišovací způsobilosti a otázkou je, jak vysokou rozlišovací způsobilost musí označení mít, aby bylo schopno zápisu do rejstříku, bez ohledu na jeho případné užívání. Zvláště vysoký stupeň rozlišovací způsobilosti je například nutno vyžadovat, má-li být do rejstříku ochranných známek zapsáno označení, které je určeno pro označování zboží denní spotřeby. V této souvislosti se obvykle rozlišuje několik typických kategorií známek:

i. fantazijní či smyšlené známky, jsou známky, které nemají smysl. Aby taková známka vešla do povědomí spotřebitelů, vyžaduje značné náklady na reklamu, současně však požívá velmi silné právní ochrany (známý příklad je známka COCA COLA),

ii. obvyklá slova užívaná v běžném jazyce - mají vysokou rozlišovací způsobilost, pokud jejich význam nijak nesouvisí s výrobky, které jsou jimi označovány (např. slovo „apple“ nelze zapsat pro skutečná jablka nebo obchod s nimi, zatímco ve vztahu k počítačům má vysokou rozlišovací způsobilost).

iii. slova asociující výrobek nebo jeho vlastnosti - v oblibě je používání značky, které určitým způsobem vyvolávají v myslí spotřebitele pozitivní asociaci s výrobkem a jejich vlastnostmi, původem, povahou atd., aniž by však byla skutečně popisná. Tato označení mohou být schopna zápisu.

Naopak nedostatek rozlišovací způsobilosti (nedistinktivnost) má takové označení, které pak především sestává z pouhých písmen, číslic, značek, z pouhého vyobrazení výrobků nebo z označení vžitého pro ten který výrobek (např. ozubené kolo pro stroje). Anebo i důvodů přílišné jednoduchosti nebo čistě ilustrativní či ornamentální povahy, kdy taková označení prostě nemohou vůbec upoutat pozornost spotřebitele jakožto sdělení o původu výrobku, neboť působí spíše jako pouhá ilustrativní součást obalu zboží, které je mu nabízeno.

Je tedy nutno mít na paměti, že rozlišovací způsobilost označení je nutno posuzovat vždy ve vztahu k výrobkům (viz uvedený příklad ochranné známky apple ve protikladu s příkladem ozubeného kola pro stroje).^[68]

iv. Barevná ochranná známka - tzv. základní barvy musí s ohledem na jejich omezený počet zůstat

dostupné každému. Pouze velmi speciální odstín, který zároveň splňuje podmínku distinktivnosti, lze považovat za schopný zápisu.^[69] Nicméně soud ve svém rozhodnutí připustil možnost zápisu i barvy, který spadá mezi barvy základní, když vyslovil, že *“přihlašovatel však může překážku zápisné způsobilosti tohoto označení překonat, pokud prokáže, že dané označení dlouhodobým užíváním v obchodním styku získalo rozlišovací způsobilost pro přihlášené výrobky či služby.”*^[70]

v. Popisná označení - trpí nedostatkem rozlišovací způsobilosti a tím nezpůsobilostí zápisu. Jde o označení, které popisuje vlastnosti, množství, druh, místo, čas, způsob výroby, jakost a cenu nebo určení výrobků (např. EXTRA-DRY, SELECTED) ve vztahu v seznamu výrobků a služeb. Tento vztah nemusí být přímý, postačí i skrytý či evokující. Též označení tvořené údaji pochvalného charakteru (laudatorní) jsou taktéž vyloučena ze zápisu (např. PRIMA) a to proto, že obsahují vyšší formu popisnosti.^[71] Jak však uvádí autor, je nutno si uvědomit, že právě *“otázka, zda označení je spíše distinktivní (t.j. má rozlišovací způsobilost) než deskriptivní (tj. popisné), činí v praxi největší obtíže. Je třeba stanovit, zda spotřebitelé budou na označení pohlížet spíše jako na sdělení o původu výrobku (distinktivní označení), nebo zda budou na něj spíše ohlížet jako na údaj o vlastnostech výrobku (deskriptivní označení)..... Pro účely odmítnutí je však nerozhodující, zda bude označení odmítnuto z důvodu popisnosti či nedistinktivnosti.”*^[72]

vi. Druhová (generická) označení - označení označuje běžný druh zboží (např. karotka), užívat jej může každý a pro tuto svoji všeobecnost se tak nemůže stát ochrannou známkou. Kritériem určení, zda jde o generické označení je spotřebitel, který právě za použití generického označení vybírá určitý typ (druh) výrobku bez jakéhokoliv vztahu ke konkrétnímu uživateli či vlastníkovi ochranné známky. Nutno však poznamenat, že *“naopak ochranná známka se může stát druhovým označením, jestliže je všeobecným užíváním bez účinné obrany ze strany vlastníka natolik rozmělněna, že ztratila charakter ochranné známky.”*^[73]

vii. Reklamní slogan - může být zapsán jako ochranná známka za předpokladu, že je způsobilý naplnit základní rozlišovací funkci ochranné známky. Zároveň musí v sobě mít i určitou nápaditost či vtip. Jak uvádí Úřad ve svém rozhodnutí *“nestačí, aby se, byť by bylo tvořeno z běžně užívaných slov, pouze odlišovalo od známých označení, ale aby svou formou a obsahem bylo do té míry originální, že jeho svérázné znaky mají schopnost individualizovat zboží, či služby, které jím mají být chráněny.”*^[74] Tuto názorovou linii potvrzuje i v dalším rozhodnutí, kde uvádí, že *“reklamní slogan, který se v obecném jazykovém výrazivu ujal jako naprosto běžné rčení, které vyvolává dojem snadnosti a jednoduchosti jakéhokoli počínání, postrádá další rozlišovací prvek, a proto nebude nikdy vnímán průměrným spotřebitelem jako ochranná známka schopná rozlišit výrobky*

nebo služby...^[75]

Naopak *“slogan doplněný označením firmy známkově ob stojí po úspěšném průkazu vžitosti, protože jeho působení na vědomí spotřebitele, jakkoliv je odvozeno z běžného výrazu, může být ve spojení s konkrétními výrobky či službami mnohdy účinnější než fantazijní známka.”*^[76]

viii. Získání rozlišovací způsobilosti – je možné na základě ust. § 5 ZOZ: *„Označení uvedené v § 4 písm. b) až d) může být zapsáno do rejstříku, pokud přihlašovatel prokáže, že takové označení získalo před zápisem ochranné známky do rejstříku užíváním v obchodním styku ve vztahu k výrobkům nebo službám přihlašovatele, pro které je požadován jeho zápis do rejstříku, rozlišovací způsobilost.“* jedná se povětšinou o užívání označení pro stejné výrobky či služby více uživateli a Úřad může uznat za dostatečné užívání svědčící ve prospěch přihlašovatele i užívání smluvním uživatelem nebo jiným subjektem v případě, že toto užívání probíhá se souhlasem přihlašovatele a týká se zcela přihlašovaného označení. Přihlašovatel musí doložit, jaký je vztah mezi uživatelem označení a jím, a předložené doklady musí, z důvodu teritoriálního principu známkové ochrany, vypovídat o užívání přihlašovaného označení na území České republiky nebo o vztahu k území České republiky.^[77]

Ve stanovisku Úřadu se však uvádí, že *„samotné užívání ještě nemusí znamenat, že se označení pro přihlašovatele vžilo. Užívání v obchodním styku nelze vždy ztotožnit se získáním rozlišovací způsobilosti. Předložené doklady je vždy nutno pečlivě zhodnotit z hlediska dlouhodobosti, četnosti a způsobu užívání daného označení.“*^[78] A zároveň musí vždy splňovat podmínku rozlišovací způsobilost ve smyslu § 1 ZOZ s tím, že absence tohoto znaku nelze překonat ani jeho dlouhodobým užíváním v obchodním styku podle § 5 ZOZ.^[79]

c) které je tvořeno výlučně označeními nebo údaji, které slouží v obchodě k určení druhu, jakosti, množství, účelu, hodnoty, zeměpisného původu nebo doby výroby výrobků nebo poskytnutí služby nebo k označení jiných jejich vlastností,

Jedná se o údaje, které nelze chránit, jelikož jejich užití je upraveno jiným právním předpisem, jako značky zkušební, záruční, kontrolní, puncovní, cejchovní či označení, která jsou natolik jednoduchá, že nemohou rozlišit výrobky či služby na trhu.

d) které je tvořeno výlučně označeními nebo údaji, jež se staly obvyklými v běžném jazyce nebo v poctivých obchodních zvyklostech,

Tato označení mají povahu veřejnoprávního užití, je možno je používat bez ohledu na to, kdo je výrobcem nebo obchodníkem zboží.

e) které je tvořeno výlučně tvarem, který vyplývá z povahy samotného výrobku nebo který je nezbytný pro dosažení technického výsledku anebo který dává výrobku podstatnou užžitnou hodnotu,

Tato výluka sleduje odstranění kolize s jinými předměty průmyslového vlastnictví, které jsou chráněny jinými právními prostředky, především předpisy o průmyslových vzorech.

f) které je v rozporu s veřejným pořádkem nebo dobrými mravy,

Z ochrany jsou vyloučena označení hanlivá, neslušná, nemorální či pornografická. Pojem dobré mravy zde zahrnuje i dobré mravy ve smyslu ochrany proti nekalé soutěži podle obchodního zákona. Výhrada veřejného pořádku v případě označení shodných se jmény státních činitelů^[80] i označení státních orgánů (Parlament), zkratky politických stran (ODS) a jiných veřejnoprávních institucí (Česká televize) i státem verifikovaná označení kontrolní, puncovní a další.

g) které by mohlo klamat veřejnost, zejména pokud jde o povahu, jakost nebo zeměpisný původ výrobku nebo služby,

Zahrnuje klamavost od zeměpisného původu zboží nebo služeb až po klamavost označení ve vztahu k chápání významu ochranné známky a pojmu průměrného spotřebitele. Pojem klamavost je tedy nutno chápat velice široce a vždy s ohledem na účel ochranné známky a její vliv na výběr zboží nebo služby spotřebitelem. To potvrzují i soudy ve svých rozhodnutích, které shodně uvádí, že zákonný výčet skutečností, které mohou způsobit klamavost označení, je uveden pouze demonstrativně, za klamavost se pokládá přímé i nepřímé vytváření dojmu (že jde o soutěžitelův výrobek či službu) a je nerozhodné, zda k takovému matení veřejnosti či uvedení v omyl ve skutečnosti dojde nebo došlo (postačí potenciální možnost takového omylu či matení veřejnosti).^[81] Zároveň je ale potřeba brát zřetel na skutečnost, že výluka se vykládá s ohledem na průměrného spotřebitele, takže *“označení obsahující údaj o místu, kde by nikdo nepředpokládal, že by tam mohly být příslušné služby poskytovány, tj. užití lokality vzhledem k popsáním službám, není klamavé, ale je fantazijní a má dostatečnou rozlišovací způsobilost.”*^[82]

h) přihlašované pro vína či lihoviny, které obsahuje zeměpisné označení, aniž by víno či lihovina měly takovýto zeměpisný původ,

ch) které obsahuje označení požívající ochrany podle článku 6ter Pařížské úmluvy, k jehož zápisu nebyl dán souhlas příslušnými orgány,

PUÚ přiznává obecně ochranu názvům mezinárodním, mezistátním a jiným orgánům či organizacím a jejich vlajkám, erbům či znakům. Tato ochrana je absolutní, nicméně s výslovným udělením

souhlasu s užitím tohoto označení v ochranné známce je možné takové označení užívat.

i) které obsahuje jiné znaky, emblémy a erby než uvedené v článku 6ter Pařížské úmluvy, jestliže jejich užití je předmětem zvláštního veřejného zájmu, ledaže by příslušný orgán dal souhlas k jeho zápisu,

Jde o označení, která jsou tvořena nebo jsou zaměnitelná s označením nevládních, mezivládních a mezinárodních orgánů a organizací.^[84]

j) které obsahuje znak vysoké symbolické hodnoty, zejména náboženský symbol,

Jedná se o užívání přičící se ustanovení jiného právního předpisu nebo je v rozporu se závazky vyplývajících pro Českou republiku z mezinárodních smluv (z dohody TRIPS). Týká se jak všech náboženství, tak také znaků a symbolů označujících významné nadační či kulturní a vzdělávací spolky či symboly významné z hlediska bezpečnosti.

Ze zápisu jsou vyloučena i taková označení, která sama o sobě nepožívají znak vysoké symbolické hodnoty, ale účinek pohoršení mohou vyvolat ve spojení s výrobky a službami, pro které je označení přihlášeno, či jejichž zápis do rejstříku by se jevil jako kontroverzní, urážející či nedostatečně uctivý ke kulturní historii, národnímu či náboženskému cítění apod.^[85]

k) jehož užívání se přičí ustanovení jiného právního předpisu nebo je v rozporu se závazky vyplývajících pro Českou republiku z mezinárodních smluv,

l) jestliže je zjevné, že přihláška ochranné známky nebyla podána v dobré víře.

Institut dobré víry se uplatní při zamezení zápisu tzv. *spekulativní* nebo *pirátské* známky, kterou si její přihlašovatel dává zapsat nikoli za účelem užívání v obchodním styku, ale pouze pro dosažení zisku ze známkové transakce, popřípadě hodlá-li zneužít již získané rozlišovací způsobilosti jiné známé známky i pro své označení. Při posuzování dobré víry bude zvažována jakákoli relevantní okolnost, zejména se vezme v úvahu, zda osoba, která podala přihlášku, věděla o právu jiné osoby na stejné nebo podobné označení nebo nemohla být logicky neznalá takového práva v době podání přihlášky a zda by použití takového označení bylo v rozporu s dobrými mravy nebo by neoprávněně poškodilo zvláštní charakter nebo pověst označení, které je předmětem jiného práva. Podmínku zjevnosti je nutné zkoumat s ohledem na informace, které jsou známy Úřadu při posuzování zápisné způsobilosti, popřípadě by mu známy být měly.^[86] Zjištěný nedostatek dobré víry při podání přihlášky ochranné známky se jako absolutní překážka zápisné způsobilosti uplatní pouze v případě, že budou podány závažné, zřetele hodné připomínky anebo Úřad sám shledá zvláštní důvody ke konstatování nedostatku dobré víry.^[87]

4.2. Podle AutZ

4.2.1. Volné užití a zákonná licence dle § 29 a 30 AutZ

Právní úprava výluk z autorskoprávní ochrany autorských děl je obecně zakotvena v § 3 AutZ jako výjimek z ochrany dle autorského práva ve veřejném zájmu a v § 29 a § 30 AutZ na základě institutů volného užití a zákonné licence. S ohledem na pojem ochranných známek je nezbytné uvést § 29 AutZ, v němž se stanoví, že:

(1) Výjimky a omezení práva autorského lze uplatnit pouze ve zvláštních případech stanovených v tomto zákoně a pouze tehdy, pokud takové užití díla není v rozporu s běžným způsobem užití díla a ani jím nejsou nepřiměřeně dotčeny oprávněné zájmy autora.

(2) Volná užití a zákonné licence, s výjimkou licence úřední a zpravodajské (§ 34), licence pro školní dílo (§ 35 odst. 3), licence pro dočasné rozmnoženiny (§ 38a), licence pro fotografickou podobiznu (§ 38b) a licence pro nepodstatné vedlejší užití díla (§ 38c), se vztahují pouze na dílo zveřejněné.

V tomto ustanovení je provedena obecná zásada, kterou obsahuje jak Bernská úmluva, tak Dohoda TRIPS, jakožto výkladové pravidlo ve vztahu ke všem způsobům volného užití a zákonné licence. Jde o taxativní výčet, jejich aplikace nedovoluje extenzivní výklad.^[88]

Zákonnou licenci se rozumí zákonem dovolené užití díla, bez souhlasu autora (či jiné oprávněné osoby) a v některých případech není třeba zaplatit odměnu (bezúplatné zákonné licence).

Volné užití AutZ rozvádí v § 30, kde v odst. 1 stanoví, že *“Za užití díla podle tohoto zákona se nepovažuje užití pro osobní potřebu fyzické osoby, jehož účelem není dosažení přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu, nestanoví-li tento zákon jinak.”* Podle odst. 2 *„do práva autorského tak nezasahuje ten, kdo pro svou osobní potřebu zhotoví záznam, rozmnoženinu nebo napodobeninu díla.“*

Odst. 4 a 5 pak lze, z hlediska hmotného substrátu autorského díla, vztáhnout i na ochranné známky, v nichž se uvádí, že *„rozmnoženina nebo napodobenina díla výtvarného zhotovená pro osobní potřebu fyzické osoby podle odstavce 1 musí být jako taková vždy zřetelně označena. Rozmnoženina nebo napodobenina díla výtvarného zhotovená pro osobní potřebu fyzické osoby podle odstavce 1 nesmí být použita k jinému než tam uvedenému účelu.“*

Způsoby volného užití jsou logicky redukovány na zhotovení záznamu, rozmnoženiny nebo napodobeniny díla. Pro rozmnoženinu nebo napodobeninu výtvarného díla stanoví zákon podmínky, aby nemohlo dojít k záměně s originálem (plagiát) a to, že půjde o již uveřejněné dílo, že si rozmnoženinu zhotoví sám ten, jemuž má sloužit, a že rozmnoženina nebo napodobenina díla bude

jako taková zřetelně označena. V daném rámci volného užití lze pořídit více rozmnoženin (napodobenin, záznamů), nicméně nesmí být překročen korektiv dle § 29 odst. 1, tedy pořízením většího množství rozmnoženin nesmí být nepřiměřeně dotčeny oprávněné zájmy autora. Zároveň možnost volného užití díla nemá vliv na povinnost platit odměnu.^[89]

Jelikož jde vždy o zásah do výlučných práv autora, je třeba vždy zvažovat, zda v každém jednotlivém případě nenarušují běžný způsob užití díla a zda se nepřiměřeně nedotýkají oprávněných zájmů autora.

4.2.2. Zákonná licence dle § 30a, § 35 a § 39

Zákonná licence je v AutZ zakotvena pro jednotlivé druhy autorských děl v § 30a až § 39. S ohledem ke vztahu k označením nesoucí znaky autorského díla a zároveň registrovaným jako ochranné známky autor blíže uvádí:

§ 30a Rozmnožování na papír nebo na podobný podklad, podle něžž

(1) Do práva autorského nezasahuje

(1) fyzická osoba, která pro svou osobní potřebu;

(2) právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba, která pro svou vlastní vnitřní potřebu;

(3) ten, kdo na objednávku pro osobní potřebu fyzické osoby;

(4) ten, kdo na objednávku pro vlastní vnitřní potřebu právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby

zhotoví tiskovou rozmnoženinu díla na papír nebo podobný podklad fotografickou technikou nebo jiným postupem s podobnými účinky, s výjimkou případu, kdy jde o vydaný notový záznam díla hudebního či hudebně dramatického, a v případech podle písmen c) a d) řádně a včas zhotoví tiskovou rozmnoženinu díla na papír nebo podobný podklad fotografickou technikou nebo jiným postupem s podobnými účinky, s výjimkou případu, kdy jde o vydaný notový záznam díla hudebního či hudebně dramatického, a v případech podle písmen c) a d) řádně a včas platí odměnu podle § 25.

Toto ustanovení ve srovnání s § 30 umožňuje širší využití autorského díla. Významným kritériem je totiž výsledek rozmnožování, tedy zhotovení rozmnoženiny na papír nebo podobný podklad. K takovému výsledku lze dojít kopírováním díla nebo jeho rozmnoženiny z tiskového formátu i z elektronické formy díla (čili zákonnou licenci je možné využít jak při zhotovení rozmnoženiny na kopírovacích strojích, tak i např. prostřednictvím tiskárny propojené s počítačem). Umožňuje užití

i podnikající fyzické osoby, čili zřejmé, že rozsah užití u je širší, neboť kromě své osobní potřeby je oprávněna s ohledem na své podnikání tiskovou rozmnoženinu užít i pro vnitřní potřeby podnikání. A také na rozdíl od užití dle ustanovení § 30 AutZ není účel užití omezen vyloučením užití v souvislosti s dosažením hospodářského nebo obchodního prospěchu (při užití v rámci vnitřní potřeby právnické osoby či podnikající fyzické osoby jde logicky ve většině případů o užití v souvislosti s hospodářským či obchodním prospěchem). Nikdy však nesmí dojít k překročení vnitřní potřeby.^[90]

Ustanovení § 35 odst. 3 AutZ upravuje **užití školního díla**, dle kterého *“do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní vnitřní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení.”*

Nevyžaduje se ani svolení autora ani se neposkytuje odměna, podle okolností užití je však v rámci ochrany práv autora třeba uvést přiměřeným způsobem jeho jméno, název díla a pramen.^[91]

§ 39 AutZ - Užití originálu nebo rozmnoženiny díla výtvarného, fotografie nebo díla vyjádřeného postupem podobným fotografii jeho vystavením

“Do práva autorského nezasahuje vlastník ani osoba, která si od vlastníka vypůjčí originál či rozmnoženinu díla výtvarného, fotografie nebo díla vyjádřeného postupem podobným fotografii, vystavuje-li takové dílo nebo je k vystavení bezplatně poskytne, ledaže to autor při převodu vlastnictví k takovému originálu nebo takové rozmnoženině zapověděl a vlastníkovi nebo vypůjčitelovi to bylo známo nebo známo být muselo, zejména proto, že zapovězení je zapsáno v rejstříku vedeném za tím účelem kolektivním správcem.” Zákonná licence se vztahuje i na vypůjčitele díla, který dílo vystavuje.

5. Obsah a rozsah právní ochrany autorské a známkové

Na ochranné známky lze nahlížet z více právních režimů a tedy i jejich právní ochrana je zakotvena v různých právních předpisech a na základě rozlišných právních principů. Jde o ochrany absolutní a navzájem nezávislé a není vyloučeno, aby na jednom hmotném nosiči vážlo několik práv chráněných několika zákony. Tato vzájemná juristická nezávislost ochrany jednotlivých práv je *expressis verbis* stanovena v § 105 AutZ, kde stojí, že „... Ochrana děl podle práva autorského

nevylučuje ochranu stanovenou zvláštními právními předpisy.“^[92]

V mezinárodním právu autorském je uvedený princip nezávislosti ochrany přímo vyjádřen v čl. 1 odst. 2 WPPT,^[93] který stanoví, že ochrana garantovaná touto úmluvou v žádném případě nevylučuje ochranu ochrany známek jakožto literárního nebo jiného uměleckého díla. Žádné ustanovení této úmluvy tedy nesmí být vykládáno způsobem vedoucím k popření této ochrany. Komentované ustanovení je také v souladu se závazky vyplývajícími z mezinárodního práva autorského i evropského komunitárního práva.

V praxi tak tedy dochází k souběhu „ochrany autorskopravní a známkopravní, kdy jsou ve zdánlivě jednom nehmotném předmětu juristicky odděleně soustředěny tyto ideální statky dva (literární nebo jiné umělecké dílo a ochranná známka), z nichž každý žije v jiném právním režimu, a přesto je třeba je vzájemně (zejména při užití) zohlednit.“^[94] Pro převod majetových či jiných užívacích práv obsahuje jak ZOZ tak AutZ speciální úpravu licenční smlouvy.

Souběh právní ochrany nastává jak při konkrétní hospodářské činnosti (dispozice s jednotlivými ideálními předměty, resp. s majetkovými právy k nim, jakož i u právních důsledků vytvoření těchto předmětů), tak i při porušení či ohrožení těchto práv a vyplývajících odpovědnostních vztahů. Je běžné, že jedním skutkem vzniká rušiteli či ohrožiteli odpovědnost za porušení či ohrožení více práv chráněných více zákony. Ochrana dle ZOZ je poskytována, můžeme říci, na formálním základu – na základě formálního zápisu ochranné známky do Rejstříku vedeného u příslušného státního orgánu, kterým je Úřad. Ochrana svědčí tomu, kdo je u dotčené ochranné známky uveden jako vlastník. Naproti tomu ochrana autora označení (jež se registrací stalo ochrannou známkou) dle AutZ svědčí tomu, kdo ochrannou známkou jako dílo fakticky vytvořil a to od okamžiku jeho vytvoření, jeho vzniku na hmotném nosiči.

5.1. Námitky a připomínky

ZOZ po podání přihlášky k zápisu ochranné známky nechává lhůtu pro **podávání námitek** osobami, které tvrdí, že by je zápis tohoto označení jako ochranné známky mohl poškodit, a to z titulu:

- 1) vlastníka starší ochranné známky, pokud z důvodu shodnosti či podobnosti se starší ochrannou známkou a shodnosti nebo podobnosti výrobků či služeb, na něž se přihlašované označení a ochranná známka vztahují, existuje pravděpodobnost záměny na straně veřejnosti; za pravděpodobnost záměny se považuje i pravděpodobnost asociace se starší ochrannou známkou (§ 7 odst. 1 písm. a) ZOZ)

- 2) osoby, které náležejí práva k autorskému dílu, pokud autorské dílo může být užíváním přihlašovaneho označení dotčeno (§ 7 odst. 1 písm. i) ZOZ)
- 3) autora, do jehož práva bylo neoprávněně zasaženo nebo jehož právu hrozí neoprávněný zásah, může se domáhat zejména zákazu ohrožení svého práva, včetně hrozícího opakování, nebo neoprávněného zásahu do svého práva (§ 40 odst. 1 písm. b) AutZ)

V námítkovém řízení lze spatřit souběh právní ochrany podle ZOZ a AutZ, neboť autorovi je poskytována ochrana jak na základě výše uvedených ustanovení tak na základě AutZ.

Připomínky

Jsou vymezeny v § 24 ZOZ, podle kterého:

(1) Každý může do doby zápisu ochranné známky do rejstříku podat Úřadu písemné připomínky založené zejména na důvodech podle § 4 nebo 6; k připomínkám Úřad přihledne při rozhodování o zápisu ochranné známky do rejstříku. Osoba, která podala připomínky, se nestává účastníkem řízení o přihlášce před Úřadem.

(2) Přihlašovatel musí být Úřadem o připomínkách a výsledku jejich posouzení vyrozuměn a má právo se k nim ve stanovené lhůtě vyjádřit. Osobu, která podala připomínky, Úřad o výsledku posouzení jejich připomínek vyrozumí.

(3) Připomínky uvedené v odstavci 1 nelze podat z důvodů podle § 7. Připomínky musí obsahovat náležitosti stanovené prováděcím právním předpisem.

Smyslem institutu připomínek je kontrola odborné veřejnosti nad nárokovanými výlučnými právy. Dává možnost každému vyjádřit se k zápisu zveřejněné přihlášky ochranné známky do rejstříku, z jakého důvodu by zveřejněná přihláška ochranné známky neměla být zapsána do rejstříku. ZOZ přímo uvádí, z kterých důvodů lze podat připomínky, že označení vůbec nemůže být ochrannou známkou, nemá rozlišovací schopnost, je v rozporu s dobrými mravy atd. (viz výše). Osobu, která podala připomínky, pak Úřad o této skutečnosti pouhým sdělením vyrozumí a nelze je tudíž napadat opravným prostředkem. Připomínky nelze podat z důvodů uvedených v ustanovení § 7 a to proto, aby nedocházelo k obcházení poplatkové povinnosti, neboť podání připomínek není – na rozdíl od námitek – zpoplatněno. Připomínky k přihlášce musí obsahovat údaje o jménu a příjmení fyzické osoby a adrese místa jejího trvalého pobytu, popřípadě adrese pro doručování, je-li osobou, která podává připomínky, fyzická osoba, nebo obchodní firmu, popřípadě jiný název a sídlo, je-li osobou, která podává připomínky, právnická osoba (dále jen „údaje o totožnosti“); číslo spisu přihlášky, jíž se připomínky týkají; podpis osoby, která podala připomínky; odůvodnění podaných připomínek.^[95]

5.2. Ochrana ochranné známky

ZOZ v § 8 odst. 1 zakotvuje právní ochranu vlastníka ochranné známky následovně tak, že *“Vlastník ochranné známky má výlučné právo užívat ochrannou známku ve spojení s výrobky nebo službami, pro něž je chráněna. Své právo prokazuje vlastník zapsané ochranné známky výpisem z rejstříku ochranných známek, popřípadě osvědčením o zápisu. Vlastník ochranné známky je oprávněn používat spolu s ochrannou známkou značku ®.”*

Ochranná známka jako nehmotný statek je věcí v právním slova smyslu a tedy je předmětem práv a povinností. Vlastníkem ochranné známky jakožto subjektem známkového práva je fyzická nebo právnická osoba, která užíváním ochranné známky ve spojení s výrobky či službami, pro něž je ochranná známka zapsána, vykonává **pozitivní obsah známkového práva**. Naopak **právo negativní** spočívá ve vyslovení zákazu užívat ochrannou známku vůči všem třetím osobám.^[96]

K symbolu ® je nutno uvést, že jeho užívání je právem vlastníka, nikoliv jeho povinností. Jeho neužívání vlastníkem tedy nezakládá možnost porušovatele práva z ochranné známky vyvinut z odpovědnosti za takové porušení práva. Naopak užití označení ® spolu s označením, které není zapsanou ochrannou známkou, je považováno za nekalosoutěžní jednání.^[97]

V § 8 odst. 2 a 3 ZOZ uvádí výčet označení, jejichž užití je v rozporu s právem vlastníka ochranné známky a užívání v obchodním styku:

(2) Nestanoví-li tento zákon jinak (§ 10 a 11), nikdo nesmí v obchodním styku bez souhlasu vlastníka ochranné známky užívat

- a) označení shodné s ochrannou známkou pro výrobky nebo služby, které jsou shodné s těmi, pro které je ochranná známka zapsána;*
- b) označení, u něhož z důvodu jeho shodnosti nebo podobnosti s ochrannou známkou a shodnosti nebo podobnosti výrobků nebo služeb označených ochrannou známkou a označením existuje pravděpodobnost záměny na straně veřejnosti, včetně pravděpodobnosti asociace mezi označením a ochrannou známkou;*
- c) označení shodné s ochrannou známkou nebo jí podobné pro výrobky nebo služby, které sice nejsou podobné těm, pro které je ochranná známka zapsána, avšak jde o ochrannou známku, která má dobré jméno v České republice, a jeho užívání by nepoctivě těžilo z rozlišovací způsobilosti nebo dobrého jména ochranné známky nebo jim bylo na újmu.*

(3) Pro potřeby odstavce 2 se za užívání v obchodním styku považuje zejména

- a) *umísťování označení na výrobky nebo jejich obaly,*
- b) *nabídka výrobků pod tímto označením, jejich uvádění na trh nebo skladování za tímto účelem anebo nabídka či poskytování služeb pod tímto označením,*
- c) *dovoz nebo vývoz výrobků pod tímto označením,*
- d) *užívání označení v obchodních listinách a v reklamě*

Jde o demonstrativní výčet, rozlišuje se **užívání faktické a fiktivní**. Faktickým užíváním ochranné známky se rozumí její skutečná aplikace na výrobcích v souvislosti se skutečnou obchodní činností (na obalech výrobků apod.), naopak je-li ochranná známka užívána pro účely reklamní a propagační (inzerce, katalogy, plakáty apod.), jedná se o fiktivní (nominální) užití ochranné známky.

Povinnost třetích osob respektovat právo vlastníka ochranné známky se vztahuje jak na zákaz užití *shodného označení* na shodných výrobcích či službách, tak na užití *označení podobného* ochranné známce a na podobné produkci, tzn. výrobky či služby, které mají stejné nebo blízké podstatné znaky, jako jsou vlastnosti, užití, funkční určení. V prvním jmenovaném případě (totožnost) jde o ochranu absolutní, při jejím uplatnění není třeba zkoumat další okolnosti pro vyvození ochrany.

V případě druhém (podobnost) je nutno zkoumat, zda na straně veřejnosti skutečně pravděpodobnost záměny existuje. Označením podobným s ochrannou známkou se rozumí takové označení, které svými jednotlivými znaky vytváří obdobný účinek, tzn. které by mohlo u průměrného spotřebitele vyvolat záměnu.^[98] Pravděpodobnost záměny znamená, že postačí pouze nebezpečí záměny, tedy subjekt, který se tohoto ustanovení bude dovolávat, nemusí prokazovat, že by k záměně skutečně došlo. Asociací se ve výše uvedeném ustanovení myslí skutečnost, že veřejnost si při spatření jednoho označení vybaví označení či ochrannou známku jinou, čímž se oslabuje propagační funkce ochranné známky.

U ochranných známek s dobrým jménem či dobrou pověstí jde o nedovolené soutěžní jednání a lze se tedy dovolávat ochrany také v případě užívání označení s touto ochrannou známkou shodného či podobného, které by neoprávněně těžilo z rozlišovací způsobilosti, dobrého jména nebo jim bylo na újmu,^[99] a to bez ohledu na shodnost či podobnost výrobků. Dobré jméno či pověst je však nutno prokázat.^[100]

Známkové právo působí absolutně vůči všem třetím osobám, což znamená, že s aktivními právy vlastníka ochranné známky užívat ji ve spojení s výrobky či službami, pro něž je chráněna, korespondují s pasivními povinnostmi všech třetích osob nerušit vlastníka v jeho právech a nezasahovat do nich. Tím, že zákon brání užívání shodného označení více subjekty, brání vzniku situace,

kdy spotřebitelé na trhu nebudou moci rozeznat původ výrobků či služeb.

Obecný zákaz užívání označení shodného či podobného s ochrannou známkou lze překonat pouze souhlasem vlastníka ochranné známky, který se uděluje licenční smlouvou.

V § 8 odst. 4 se v zákoně setkáváme také s pojmem **ochranná známka zapsaná na jméno obstaravatele**, který je definován následovně: „*Byla-li ochranná známka zapsána na jméno obstaravatele bez souhlasu vlastníka, má takový vlastník právo zakázat užívání známky obstaravatelem, ledaže by tento obstaravatel své jednání řádně odůvodnil.*“

Účelem tohoto ustanovení, které provádí závazek z mezinárodní smlouvy, je bránění užívání tzv. *spekulativních ochranných známek*, popřípadě ochranných známek přihlašovaných s úmyslem zneužít již získané rozlišovací způsobilosti jiné známky i pro své označení. Za spekulativní ochranné známky bývají označovány takové ochranné známky, které jsou přihlašovány nikoli s úmyslem užívat zapsanou ochrannou známku v souladu s jejím účelem, ale zneužít toho, že vlastník ochranné známky zapsané v zahraničí ji opomněl zapsat i v České republice (a tím postoupit jeho vlastnické práva k ní při jeho působení na českém trhu). Takovéto jednání bylo dosud postižitelné jen jako jednání v rozporu s dobrými mravy soutěže.

Vlastník ochranné známky požívající ochranu v některé z členských zemí PUÚ, jehož ochranná známka je v České republice zapsaná ve prospěch obstaravatele, může požadovat nejen převod ochranné známky na sebe, ale také v případě, že nemá zájem o vlastnictví této ochranné známky i na území České republiky, zakázat obstaravateli rovněž samotné užití své ochranné známky. Obstaravatele ZOZ v § 16 vymezuje velmi široce, považuje za něj jakýkoliv subjekt, který vykazuje hospodářské vazby na vlastníka známky, jako je obchodního zástupce, zprostředkovatele nebo komisionáře (nikoliv jen obstaratel ve smyslu občanského zákoníku). Relevantními argumenty, kterými obstaravatel odůvodní své vlastnictví ochranné známky na území České republiky a její užívání, je zejména právě existence smluvního ujednání mezi ním a vlastníkem ochranné známky, či dobrá víra obstaravatele.^[101] Prokáže-li, že jednal v dobré víře, nebude mu ochranná známka odňata. S ohledem na skutečnost, že jednáním obstaravatele, která by nebyla učiněna v dobré víře, nelze poskytovat ochranu, zákon k uplatňování práva vlastníka ochranné známky nestanovil žádnou lhůtu.

K účinnější ochraně svých práv má vlastník ochranné známky některé další nástroje: má právo na informaci o původu výrobků, na nichž je umístěno označení shodné či podobné s ochrannou známkou, může požadovat stažení takových výrobků z trhu a jejich zničení, případně požadovat zničení materiálu a nástrojů určených či používaných při rušebním jednání.^[102] Tato práva mají za úkol výrazně posílit postavení vlastníka ochranné známky v boji proti padělení zboží a jsou prove-

dením ustanovení Dohody o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (TRIPS).^[103]

5.3. Autorskoprávní režim ochrany

Autorské právo je právem absolutním (výlučným) působícím *erga omnes*. Vyplývá z nich výlučné právo autora s dílem nakládat či jiným způsobem ovlivňovat jeho osud či podobu, právo autora vyloučit ostatní osoby z výkonu výlučných oprávnění zaručené právními prostředky ochrany autorského práva. Na základě absolutních autorských práv vznikají i relativní autorská práva (tj. pohledávky). Děje se tak prostřednictvím závazkových vztahů, které vznikají z právních úkonů (zejména smluv licenčních), ze zákona nebo z porušení či ohrožení autorského práva.

Specifikem právní úpravy obsažené v AutZ je ustanovení § 10, které zakládá tzv. **Autorskoprávní dualismus**. V tomto ustanovení zaručuje autorovi díla ochranu z titulu osobnostních práv^[104] a práv majetkových. Odráží tím odlišný různý právní osud těchto práv po smrti autora a různou délkou jejich trvání. Osobnostní autorská práva nelze omezit za života autora, zanikají smrtí autora a na jejich místě vzniká postmortální (pietní) ochrana některých osobnostních prvků tvorby (aniž by se jednalo o dědění práva). Naopak majetková autorská práva jsou předmětem dědické sukcese a trvají zásadně 70 let od začátku kalendářního roku následujícího po smrti autora (viz § 27 a komentář). Jejich výkon je limitován zásadou vyčerpání autorského práva (viz níže), která je však omezována, za splnění zákonných podmínek, principem opětovného prodeje (viz níže). Právo k výkonu postmortální ochrany vzniká originárně okamžikem smrti autora.

5.3.1. Osobnostní práva dle § 11 AutZ

(1) Autor má právo rozhodnout o zveřejnění svého díla.

Je tím vyjádřena zaručená svoboda autora rozhodnout o zveřejnění díla, tedy o *prvním* zpřístupnění díla veřejnosti ve smyslu § 4 odst. 1 „*Prvním oprávněným veřejným přednesením, provedením, předvedením, vystavením, vydáním či jiným zpřístupněním veřejnosti je dílo zveřejněno.*“ Tímto je toto autorovo osobnostní autorské právo *vyčerpáno (konzumováno)*.^[105] Souhlas s dalším zveřejněním díla již nepředstavuje výkon osobnostního autorského práva, nýbrž výkon majetkového autorského práva dílo užít. Od samotného aktu zveřejnění díla, které je povahově objektivní právní skutečností, je nutno odlišovat autorovo rozhodnutí o zveřejnění díla jakožto projev autonomie vůle autora spočívající ve výkonu (případně i nevykonávání) jeho subjektivního práva, a to zejména v rozhodnutí, zda je jeho díla zralé a vhodné k předložení veřejnosti. Pro právní úkon, kterým autor vyslovuje souhlas se zveřejněním svého díla třetí osobou, autorský zákon nestanoví žádnou formu ani bližší úpravu či smluvní typ. Dle dnešního zákonného pojetí nelze považovat licenční

smlouvu za právní úkon, prostřednictvím kterého autor poskytuje třetí osobě souhlas se zveřejněním díla. Jedná se o dvě právní skutečnosti (právní úkony), neboť každá spočívá ve výkonu rozdílného subjektivního práva. Jednou z nich je souhlas autora se zásahem do svého *výlučného majetkového práva* dílo užit učiněný ve formě licenční smlouvy a druhou pak souhlas autora se zveřejněním díla jako výkon jeho *výlučného osobnostního práva* rozhodnout o zveřejnění díla. Právo rozhodnout o zveřejnění díla smrtí zaniká.^[106]

(2) Autor má právo osobovat si autorství, včetně práva rozhodnout, zda a jakým způsobem má být jeho autorství uvedeno při zveřejnění a dalším užití jeho díla, je-li uvedení autorství při takovém užití obvyklé.

Právo osobovat si autorství spočívá zejména v:

a) právu autora bránit se osobování svého autorství jinými osobami - obsahem je oprávnění autora právně zakročit proti každému, kdo by si autorství přisvojoval. Je oprávněn domáhat se určení svého autorství, vzhledem k osobnostní povaze tohoto nároku není třeba prokazovat naléhavý právní zájem na takovém určení.^[107]

b) právu na označení díla při jeho užití za přiměřených podmínek – může udělit souhlasu třetím osobám. Zákon nestanoví žádnou formu ani zvláštní náležitosti (v praxi bude nejčastěji včleněn do licenčních smluv jako jejich součást).

c) právu rozhodnout o způsobu autorského označení při zveřejnění - podstatou tohoto oprávnění je zejména právo autora rozhodnout, zda dílo bude uvedeno na veřejnost pod pravým jménem autora, pod pseudonymem či anonymně. V případě, že se autor rozhodl pro utajení svého autorství, je součástí tohoto práva rovněž nárok *erga omnes* na nevyzrazení totožnosti autora jinými osobami.

(3) Autor má právo na nedotknutelnost svého díla, zejména právo udělit svolení k jakékoli změně nebo jinému zásahu do svého díla, nestanoví-li tento zákon jinak. Je-li dílo užíváno jinou osobou, nesmí se tak dít způsobem snižujícím hodnotu díla. Autor má právo na dohled nad plněním této povinnosti jinou osobou (autorský dohled), nevyplývá-li z povahy díla nebo jeho užití jinak, anebo nelze-li po uživateli spravedlivě požadovat, aby autorovi výkon práva na autorský dohled umožnil.

Zásah do integrity díla může být učiněn zejména:

a) změnami díla netvůrčí povahy,

b) tvůrčí činností jiné osoby.

Tyto změny pak mohou spočívat zejména ve změně obsahu či formy díla nebo jeho části, v

připojení různých dodatků a doplňků k dílu, či zařazení díla do souboru či spojení s dílem jiným.

Autor je oprávněn provádět změny a zásahy do integrity díla, vyloučit ostatní osoby z provádění změn a zásahů do díla, či naopak udělovat třetím osobám souhlas (bezúplatně či za úplatu) se zásahem do integrity díla. Souhlas nemůže být předmětem licenční smlouvy, může s ní však být formálně nebo časově spojen. Zákon pro tento právní úkon nestanoví žádné zvláštní náležitosti, formu ani smluvní typ.^[108]

Právo na užití díla způsobem nesnižujícím jeho hodnotu je tradiční součástí osobnostních autorských práv, a to i z pohledu mezinárodního práva autorského.^[109] Obě výše uvedená práva se částečně obsahově překrývají a jedním jednáním se lze dopustit zásahu do obou těchto práv. Zároveň je však dílo možné užít způsobem snižujícím jeho hodnotu bez zásahu do integrity a naopak takovýto zásah lze provést, aniž by byla snížena hodnota díla.^[110]

(4) Osobnostních práv se autor nemůže vzdát; tato práva jsou nepřevoditelná a smrtí autora zanikají. Ustanovení odstavce 5 tím není dotčeno.

(5) Po smrti autora si nikdo nesmí osobovat jeho autorství k dílu, dílo smí být užito jen způsobem nesnižujícím jeho hodnotu a, je-li to obvyklé, musí být uveden autor díla, nejde-li o dílo anonymní. Ochrany se může domáhat kterákoli z osob autorovi blízkých, a toto oprávnění mají, i když uplynula doba trvání majetkových práv autorských. Této ochrany se může vždy domáhat i právnická osoba sdružující autory nebo příslušný kolektivní správce podle tohoto zákona (§ 97).

V tomto paragrafu je vyjádřena tzv. *postmortální (pietní) ochrana* autora a autorského díla, která spočívá v taxativním výčtu povinností. Souvisí s uplatněním koncepce zániku výlučných osobnostních autorských práv okamžikem smrti autora dle § 11 odst. 4 AutZ a s juristickou oddělitelností osobnostních a majetkových práv autorských.

5.3.2. Mezinárodní a Evropská úprava osobnostních práv

Na mezinárodní úrovni jsou osobnostní práva zakotvena v čl. 6 bis RÚB. Dle tohoto ustanovení má autor právo uplatňovat své autorství k dílu a odporovat každému znetvoření, zkomolení nebo jiné změně díla, jakož i jinému zásahu do díla, který by byl na újmu jeho cti a pověsti, a to nezávisle na majetkových právech autorských a i po jejich postoupení. Tato práva se dle RÚB zachovávají i po smrti autora alespoň do zániku majetkových práv autorských. Vykonávají je instituce určené právním řádem státu ochrany a za použití prostředků upravených tímto právním řádem. Článkem 6 bis RÚB však nejsou vázáni smluvní státy TRIPS. Naopak součástí závazků plynou-

cích z WCT je rovněž soulad s čl. 6 bis RÚB .

Komunitární právo se otázkou osobnostních autorských práv dosud nezabývá, neboť jejich odlišná právní úprava není považována za překážku vytváření jednotného vnitřního trhu.^[111]

5.3.3. Majetková práva autora

Patří mezi ně zejména právo autora dílo užít, které AutZ vymezuje následovně:

§ 12 Právo dílo užít

(1) Autor má právo své dílo užít v původní nebo jiným zpracované či jinak změněné podobě, samostatně nebo v souboru anebo ve spojení s jiným dílem či prvky a udělit jiné osobě smlouvou oprávnění k výkonu tohoto práva; jiná osoba může dílo užít bez udělení takového oprávnění pouze v případech stanovených tímto zákonem.

Obsahem práva dílo užít je tedy výlučné právo užít dílo samotným autorem nebo právo udělit svolení k užití díla (tj. Licenci) jiné osobě. Je možné i užít dílo bez svolení autora a to ex lege (tj. volná užití a zákonné licence, viz výše) nebo na základě pravomocného rozsudku soudu a nahrazující chybějící svolení autora (tato forma užití se objevuje pouze v případě užití děl spoluautorských a to tehdy, kdy spoluautor brání bez vážného důvodu nakládání s dílem).

Užití díla z hlediska „účelu“ užití se dělí na soukromé (tj. pro vlastní osobní potřebu) nebo veřejné. Není přitom vůbec rozhodno, zda má jít o veřejné užití díla za účelem dosažení zisku nebo nikoli, zda jde o šíření výtěžné anebo ne, úplatné či bezplatné, za náhradu vzniklých nákladů anebo nikoli. V řadě konkrétních případů navíc dochází podle okolností ke smíšení různých způsobů užití díla, což se pak závazkově právně projevuje i v obsahu licenčních smluv a rozsahu nabyté licence. Licence (smluvní či zákonná) pak musí pokrývat všechny způsoby užití díla, ke kterým na základě daného jednání dochází. V opačném případě se jedná o zásah do výlučného autorského práva dílo užít a to ve vztahu ke každému jednotlivému způsobu užití, které není licencí pokryto.

Výlučné majetkové právo užít dílo se vztahuje nejen na dílo v původní podobě, ale rovněž i na dílo netvůřícím způsobem pozměněné, tvůrčí činnostmi zpracované (přetvořené) do podoby nového díla (včetně překladu díla), v souboru (tj. zejména v díle souborném) a ve spojení s dílem jiným. Dílo jako nehmotný statek takovými zásahy (na rozdíl od hmotných předmětů) nezaniká, stále se jedná o totéž dílo. Žádnou roli v tomto ohledu nehraje skutečnost, že na základě těchto činností může vzniknout jiné osobě autorské právo k výsledku takového přetvoření či zařazení, které má povahu díla odvozeného. Práva autora původního díla tímto nejsou dotčena, užití díla odvozeného je vždy zároveň užitím díla původního a dílo odvozené může být užito zásadně pouze se

souhlasem autora díla původního (s výjimkou případů zákonného bezesmluvního užití).^[112]

Uživatelem díla je zásadně osoba, která dílo skutečně užívá. V případě výkonu podnikatelské či jiné výdělečné činnosti je uživatelem díla zásadně provozovatel služby, při jejímž výkonu dochází k naplnění znaků užití díla. Uživatelem díla není zásadně osoba, která sice svým jednáním fakticky naplňuje znaky užití díla, nicméně tak nečiní na vlastní odpovědnost, nýbrž na odpovědnost osoby jiné.

(2) Poskytnutím oprávnění podle odstavce 1 právo autorovi nezaniká; autorovi vzniká pouze povinnost strpět zásah do práva dílo užit jinou osobou v rozsahu vyplývajícím ze smlouvy.

(3) Autor má právo požadovat na vlastníku věci, jejímž prostřednictvím je dílo vyjádřeno, aby mu ji zpřístupnil, pokud je toho třeba k výkonu práv autorských podle tohoto zákona. Toto právo nelze uplatnit v rozporu s oprávněnými zájmy vlastníka; vlastník není povinen autorovi takovou věc vydat, je však povinen na žádost a náklady autora zhotovit fotografii nebo jinou rozmnoženinu díla a odevzdat ji autorovi.

Zde AutZ vymezuje zvláštní oprávnění autora na přístup k nosiči díla (droit d'accès). Jedná se o řešení jednoho z důsledků právní dichotomie díla jako nehmotného statku a hmotného substrátu (věci), kterým je dílo vyjádřeno v tom smyslu, že je nutno při výkonu tohoto práva respektovat oprávněné zájmy vlastníka (popř. jiného uživatele), zejména jeho právo nerušeně užívat svůj majetek. Autor má tedy toto oprávnění jen v případě, kdy existuje pouze jediný nosič díla.^[113]

V § 12 odst. 4 AutZ podává demonstrativní výčet způsobu užití (pojem užití díla není AutZ vymezen), na ochranné známky se vztahuje zejména:

- a) právo na rozmnožování díla (§ 13),*
- b) právo na rozšiřování originálu nebo rozmnoženiny díla (§ 14),*
- c) právo na pronájem originálu nebo rozmnoženiny díla (§ 15),*
- d) právo na půjčování originálu nebo rozmnoženiny díla (§ 16),*
- e) právo na vystavování originálu nebo rozmnoženiny díla (§ 17),*

Toto legální vymezení způsobů užití je významné z hlediska právní jistoty v autorskoprávních vztazích, ulehčuje situaci při tvorbě a výkladu právních úkonů, na základě kterých dochází k dispozici s autorskými právy a dochází tak rovněž i k zpřesnění obsahu výlučného autorského práva dílo užit.

6. Omezení, vyčerpání práv k autorskému dílu a ochranné známce

6.1. Rozmnožování autorského díla

V § 13 AutZ stanoví, že „*rozmnožováním díla se rozumí zhotovování dočasných nebo trvalých, přímých nebo nepřímých rozmnoženin díla nebo jeho části, a to jakýmkoli prostředky a v jakékoli formě.*“ Rozmnoženinou se dle odst. 2 považují (s ohledem na ochranných známek) zejména „*rozmnoženiny tiskové, fotografické, zvukové, obrazové nebo zvukově obrazové...*“

Za rozmnoženinu díla se obecně považovaje každé jednotlivé zachycení díla do hmotného nosiče schopné objektivně vnímatelného vyjádření díla.^[114] Užitím díla jeho rozmnožováním je i rozmnožování díla pro osobní potřebu, pro které však autorský zákon stanoví omezení autorského práva formou volného užití.

6.1.1. Komunitární výluka

Specifické omezení výkonu výlučného autorského práva ke zhotovení originálu a rozmnoženin Ochranné známky jakožto autorského díla plyne z článků 28, 30 a 81 Smlouvy o založení Evropském společenství (dále jen „SES“).^[115] Ve smyslu ustálené judikatury ESD (viz judikát C-337/1996)^[116] se však nejedná o omezení práva duševního vlastnictví jako takového, nýbrž o omezení jeho výkonu za účelem zajištění fungování jednotného trhu v tom smyslu, že majitel autorského práva k obsahu ochranné známky nemůže bránit zásahu do těchto práv osobou uskutečňující další prodej výrobku za předpokladu, že:

- (4) Obchoduje za obvyklých podmínek se zbožím stejného druhu, nikoli však nutně i stejné kvality, jako je zboží chráněné ochrannou známkou,
- (5) způsobem, který je běžný v obchodním sektoru prodejce,
- (6) jehož účelem je upozornění na další obchodování s těmito výrobky,
- (7) není-li vzhledem ke konkrétním okolnostem případu prokázáno, že by takovéto užití předmětných výrobků mohlo vážně poškodit jejich pověst.

Toto omezení se tedy vztahuje pouze na taková díla, která slouží a jsou užitá v podobě ochranné známky (tedy zejména výtvarná díla či díla užitého umění použitá ve formě obrazové, kombinované či trojrozměrné ochranné známky). V případě takovýchto ochranných známek dochází k **souběhu právní úpravy známkoprávní a autorskoprávní**. Omezení výkonu autorského práva k takovému dílu je povahově svázáno s vyčerpáním práv k ochranné známce ve smyslu čl. 7 směrnice 89/104/EHS^[117] a to proto, že obecně výkon autorského práva umožňuje i specifickou formu kontroly nad způsobem obchodování s výrobky, jejichž prostřednictvím je dílo v podobě ochranné

známky vyjádřeno. V případě, že by k omezení výkonu autorského práva nedošlo, byl by majitel autorského práva ve skutečnosti oprávněn zamezit i takovému užívání ochranné známky, kterému by již z titulu vyčerpání či omezení práv k ochranné známce nebylo možno jinak zabránit.^[118] V takovémto případě by potom bylo možné na základě autorského práva účinně bránit volnému pohybu zboží v rámci volného trhu, zejména tzv. *paralelním dovozům*. V tomto smyslu Evropský soudní dvůr judikoval, že ochrana přiznaná autorským právem ve vztahu k rozmnožení autorského díla v podobě ochranné známky nemůže být za týchž okolností širší než v případě práv majitele ochranné známky.

Stejný režim pro oba druhy práv pak platí i ve vztahu k určení rozsahu takového omezení. Vlastník autorského práva k dílu zpodobenému ve formě ochranné známky však může svá práva uplatnit bez omezení v případě, že by obchodování s výrobkem, který je označen takovouto ochrannou známkou, mohlo vážně poškodit dobrou pověst výrobku.

Vzhledem k ustálené judikatuře ESD, jejímž základem je oddělení existence práv duševního vlastnictví, které je záležitostí členských států, a jeho výkonu, který je podřízen pravidlům volného trhu, lze mít za to, že **výše uvedené omezení výkonu práv uplatnit pouze v případě, kdy by tento výkon vedl k svévolnému dělení jednotného trhu** (tj. jako zejména v případě zamezování paralelních dovozů). V případě, kdy by využití práva nevedlo k omezení volného pohybu zboží mezi členskými státy, tedy zejména v případě vnitrostátního obchodu, nelze z těchto principů vycházet.^[119]

Z hlediska účelu rozmnoženiny je, kromě výše uvedených omezení, při posuzování zásahu do autorského práva pojmově zcela bezvýznamné, za jakým účelem je rozmnoženina pořizována či v jakém právním postavení vystupuje osoba, která rozmnoženinu pořídila. Není však vyloučeno, že tyto okolnosti mohou být zohledněny při rozhodování o druhu a výši nároků přiznaných soudem ve prospěch majitele autorského práva v případě jeho porušení či ohrožení (viz Kap. 8 Právní prostředky ochrany podle AutZ a ZVPV).

6.2. Rozšiřování autorského díla

Rozšiřováním originálu nebo rozmnoženiny díla se dle § 14 AutZ rozumí “*zpřístupňování díla v hmotné podobě prodejem nebo jiným převodem vlastnického práva k originálu nebo k rozmnoženině díla, včetně jejich nabízení za tímto účelem.*”

Podle § 14 odst. 2 však prvním prodejem nebo jiným prvním převodem vlastnického práva k originálu nebo k rozmnoženině díla je právo autora na rozšiřování pro území ES a ostatních smluv-

ních stran Dohody o EHP vyčerpáno. Přitom právo na pronájem díla a právo na půjčování díla zůstává nedotčeno. Toto ustanovení je kogentní a nelze je smlouvou omezit.

Tento **Institut vyčerpání (angl. exhaustion)** autorského práva k rozšiřování originálu či rozmnoženiny díla zajišťuje vyvážení vzájemného poměru mezi ústavně zaručeným právem na ochranu vlastnictví (čl. 11 LPS), a rovněž ústavně zaručeným právem k výsledkům tvůrčí duševní činnosti (čl. 34 LPS). Souhlas s výkonem výlučného majetkového autorského práva na rozšiřování originálu či rozmnoženiny díla uděluje autor zpravidla smlouvou licenční. V případě **oprávněného nabytí** originálu či rozmnoženiny díla je nabyvatel oprávněn tento originál či rozmnoženinu dále rozšiřovat jakýmkoli způsobem a za jakýmkoli účelem, nicméně s ohledem na osobnostní autorská práva, která se nevyčerpávají.^[120]

Tak jako u autorského práva na rozmnožování díla i u rozšiřování autorského díla ESD judikoval^[121] že ochrana přiznaná autorským právem ve vztahu k užití díla v podobě ochranné známky nemůže být za týchž okolností širší než v případě práv majitele ochranné známky. To platí i v případě, kdy na základě **vyčerpání práva k ochranné známce či omezení výkonu tohoto práva** je třetí osoba sama oprávněna připojit na výrobek či jiný materiál ochrannou známku výrobce či dovozce výrobku. Při připojení ochranné známky a následném nakládání s výrobkem tak může docházet rovněž k užití díla tvořícího obsah této ochranné známky, výkon autorského práva je však při splnění podmínek vyloučen. Nedochozí ale k zániku práva, nýbrž k omezení jeho výkonu. Navíc toto omezení je vázáno na jiné podmínky (tj. vyčerpání či omezení práv k ochranné známce, viz níže) než v případě vyčerpání práva autorského na rozšiřování originálu či rozmnoženiny díla (tj. první oprávněný převod vlastnictví originálu či rozmnoženiny). Lze mít tedy za to, že se jedná o specifické omezení výkonu distribučního práva odlišné od režimu jeho vyčerpání a to z důvodu fungování vnitřního trhu.^[122]

K tomu bylo i vydáno následující Rozhodnutí Komise Evropských společenství v. Francouzská republika (C-23/99) *per analogia*: „Členský stát, který stanoví v souvislosti se ochranou duševního vlastnictví aplikovatelnou na průmyslové vzory, nástroje umožňující celním orgánům zadržet zboží, které bylo oprávněně uvedeno na trh v jiném členském státě ES a které vstupuje na území členského státu pouze za účelem tranzitu a uvedení na trh ve třetím členském státě, kde může být na trh oprávněně uvedeno“.... „takovéto zadržetí zboží celními orgány“.... „má za následek omezení volného pohybu zboží. Je tomu tak i proto, že tranzit zboží z jednoho členského státu přes území jednoho či více členských států nespadá pod obsah výlučného práva k chráněnému průmyslovému vzoru v tomto členském státě. Protože výroba a uvedení na trh výrobků je oprávněné v členském státě, kde k nim došlo, a tranzit zboží netvoří obsah výlučného práva k průmyslovému vzoru ve stá-

tě, kde dochází k tranzitu, musí být celní zadržení zboží ve státě tranzitu považováno za překážku volnému pohybu zboží a není ospravedlnitelné na základě ochrany průmyslového a jiného obchodního vlastnictví.“

6.2.1. Droit de suite

Výjimkou z pravidla o vyčerpání distribučního práva je **právo autora na odměnu při opětném prodeji originálu díla uměleckého** (tzv. *resale royalty right*) upraveném v § 24 AutZ, na níž vzniká autorovi právo při dalším převodu vlastnictví k originálu uměleckého díla bez ohledu na vyčerpání distribučního práva tehdy, „*je-li originál díla uměleckého, který jeho autor převedl do vlastnictví jiné osoby, dále prodáván za kupní cenu, která činí 1500 EUR a více, a jestliže se takového prodeje jako prodávající, kupující nebo zprostředkovatel účastní provozovatel galerie, dražebník nebo jiná osoba, která soustavně obchoduje s uměleckými díly (dále jen „obchodník“).*“ Zároveň ale AutZ v odst. 4 vymezuje další podmínku, dle které „*právo na odměnu podle odstavce 1 se nevztahuje na první opětný prodej, pokud prodávající získal originál uměleckého díla přímo od autora méně než tři roky před takovým opětným prodejem a kupní cena originálu díla při opětném prodeji nepřesahuje 10 000 EUR.*“

6.2.2. Volné dílo

Dle § 26 a 27 AutZ majetkových práv se autor nemůže vzdát, jsou nepřevoditelná a nelze je postihnout výkonem rozhodnutí (to neplatí pro pohledávky z takových majetkových práv vzniklé) a jsou předmětem dědictví. Trvají, pokud není dále stanoveno jinak, po dobu autorova života a 70 let po jeho smrti (bylo-li dílo vytvořeno jako dílo spoluautorů, počítá se doba trvání majetkových práv od smrti spoluautora, který ostatní přežil). Majetková práva k dílu anonymnímu a pseudonymnímu trvají 70 let od oprávněného zveřejnění díla. Tomu, kdo poprvé zveřejní dosud nezveřejněné dílo, k němuž uplynula doba trvání majetkových práv, vznikají takovým zveřejněním výlučná majetková práva k dílu takto zveřejněnému v rozsahu, v jakém by je měl autor díla, pokud by jeho majetková práva k dílu ještě trvala a to po dobu 25 let od zveřejnění díla. Uplynutím výše uvedených majetkových práv se dílo stává Volným dílem (§ 28 AutZ), každý jej může volně užit.^[123]

6.3. Omezení práv vlastníka ochranné známky

Podle § 10 ZOZ:

(1) Vlastník ochranné známky není oprávněn zakázat třetím osobám užívat v obchodním styku

- a) jejich jméno a příjmení, obchodní firmu nebo název anebo adresu,*
- b) údaje týkající se druhu, jakosti, množství, účelu, hodnoty, zeměpisného původu, doby výroby výrobku nebo poskytnutí služby nebo jiných jejich vlastností, označení nezbytné k určení účelu výrobku nebo služby, zejména u příslušenství nebo náhradních dílů, pokud užívání je v souladu s obchodními zvyklostmi, dobrými mravy a pravidly hospodářské soutěže.*

Účelem je především umožnění použití výrobku produkovaného třetí osobou na výrobku, pro nějž je ochranná známka zapsána, popřípadě vymezením rozsahu poskytovaných služeb (např. že určité zařízení je použitelné se zařízením označeným ochrannou známkou).

Vlastníkem se myslí též vlastník ochranné známky Společenství, zapsané před přístupem České republiky k Evropské unii (srovnej judikát ESD).^[124]

Užívání v souladu s obchodními zvyklostmi a dobrými mravy soutěže zejména znamená, že označení není užíváno jako ochranná známka. V tomto ustanovení dobré mravy jsou míněny jako dobré mravy mezi účastníky vztahu, kdy v rozporu s dobrými mravy by byla výhoda získána na úkor vlastníka ochranné známky, popřípadě užívání v zlém úmyslu, které by vlastníka ochranné známky poškozovalo. Rovněž zneužití povoleného jednání je nutno považovat za jednání v rozporu s dobrými mravy.^[125] Výkon práv a povinností nesmí být v rozporu s dobrými mravy objektivně, není rozhodující, zda si jednajícím tento rozpor uvědomoval.

(2) Vlastník ochranné známky je v obchodním styku povinen strpět užívání shodného či podobného označení, jestliže práva k tomuto označení vznikla před podáním přihlášky ochranné známky a užívání tohoto označení je v souladu s právem České republiky.

Tento odstavec upravuje zejména práva držitele nezapsaného označení. Držitel nezapsané značky může podávat námitky proti zápisu přihlášené ochranné známky do rejstříku a zároveň může označení, které již užívá, užívat nadále, i kdyby tomu jinak bránilo právo shodné ochranné známky. V případě, získá-li nezapsané označení pro svého držitele rozlišovací způsobilost, má držitel právo žádat prohlášení ochranné známky, která byla zapsána, za neplatnou (srov. § 32 odst. 3 ZOZ). To ale neplatí, jestliže strpěl užívání pozdější ochranné známky po dobu 5 let od data, kdy se o tomto užívání dozvěděl (srov. § 12 odst. 1 ZOZ).

6.4. Vyčerpání práv vlastníka z ochranné známky

Je upraveno v § 11 ZOZ, který uvádí, že:

(1) Vlastník ochranné známky není oprávněn zakázat její užívání na výrobcích, které byly s touto ochrannou známkou uvedeny na trh v České republice tímto vlastníkem nebo s jeho souhlasem.

(2) Vlastník ochranné známky není oprávněn zakázat její užívání na výrobcích, které byly s touto ochrannou známkou uvedeny na trh v členském státě Evropských společenství nebo jiném státě tvořícím Evropský hospodářský prostor tímto vlastníkem nebo s jeho souhlasem.

(3) Ustanovení předchozích odstavců se nepoužije, pokud vlastník ochranné známky má oprávněné důvody zakázat pozdější obchodní využití výrobků, zejména pokud se stav, popřípadě povaha výrobků po jejich uvedení na trh změnila nebo zhoršily.

Uvedená úprava je transpozicí čl. 6 a 7 směrnice Rady ES č. 89/104 a plně odpovídá úpravě vyplývající pro omezení práva majitele ochranné známky Společenství. Členské státy EU jsou vázány komunitárním vyčerpáním, kdy prvním udělením souhlasu vyčerpá vlastník práva duševního vlastnictví své právo pro celé Společenství. Podle principu vyčerpání práv nesmí vlastník ochranné známky bránit dovozu výrobku označeného ochrannou známkou do určitého členského státu, jestliže výrobek byl jím (nebo s jeho souhlasem) již uveden na trh některého z ostatních členských států. Uvedením na trh jiného členského státu se totiž ochrana poskytovaná ochrannou známkou v kterémkoli členském státě „vyčerpává“ a nemůže již působit na další pohyb těchto výrobků. Vlastník práva tedy nemůže uměle dělit společný trh Evropské unie bráněním dovozu výrobků obchodovaných jím na trhu Evropské unie, ač jsou tyto výrobky chráněny příslušným národním právem dovážejícího státu před takovým dovozem. S tím úzce souvisí paralelní dovozy, k nimž dochází v případě, jestliže je zboží vlastníka ochranné známky uvedené jím samým nebo s jeho souhlasem na trh jednoho státu a odtud je odvezeno, a to bez souhlasu vlastníka ochranné známky, na území jiného státu. V případě, že jde o pohyb zboží v rámci ES a EHS, nemůže jím vlastník s ohledem na výše uvedené bránit. V případě paralelního dovozu mimo členské státy ES a EHS je zapotřebí souhlasu vlastníka ochranné známky, neboť princip tzv. mezinárodního vyčerpání (kdy prvním udělením souhlasu, např. k obchodování, vyčerpá vlastník práva duševního vlastnictví své právo pro celý svět) byl judikaturou ESD vyloučen.

Věcným vyčerpáním práv je konkrétní užití práva z ochranné známky jednorázové povahy, jehož výkonem dochází ke spotřebování nejen tohoto konkrétního práva užití (např. uvedení výrobku označeného ochrannou známkou na trh), ale spotřebovávají se i další práva s tímto užitím spojená (nakládání s výrobkem označeným ochrannou známkou třetími osobami, které tento výrobek činí předmětem svého podnikání). Právo z ochranné známky se nevyčerpává druhově, nýbrž vždy ve vztahu ke každé jednotlivé konkrétní věci, výrobku, s nímž je předmět ochrany spojen (věcné vy-

čerpání). Z toho tedy plyne, že označení konkrétního výrobku ochrannou známkou neznamena možnost označování všech výrobků téhož druhu ochrannou známkou. Stejně tak to platí, pokud vyrobí výrobky a označí je oprávněně ochrannou známkou nabyvatel licence. Ani v tomto případě nemá vlastník ochranné známky – poskytovatel licence oprávnění vázat další obchodování s označenými výrobky na licenci, a i kdyby bylo licenční smlouvou omezeno právo nabyvatele licence v dispozici s označenými výrobky, není možno omezit další distributory těchto výrobků.^[126]

Výjimkou z omezení práv vlastníka ochranné známky je změna nebo zhoršení stavu výrobků, jež by mohly vést ke ztrátě pověsti ochranné známky (např. paralelní dovozy zboží do míst, kde není zajištěn potřebný předprodejní a poprodejní servis, který spotřebitel spojuje s kvalitou výrobku označeného ochrannou známkou).

Naopak se vlastník ochranné známky nemůže dožadovat volného pohybu svého zboží na trhu Evropské unie z území jednoho státu (kde je výrobek označen tímto vlastníkem nebo s jeho souhlasem), na území jiného členského státu, v němž jiný vlastník má identickou ochrannou známkou. Dovoz takového výrobku by byl porušením práv vlastníka ochranné známky v tomto konkrétním státě.

7. Licenční smlouva

Je to speciální právní forma, na jejímž základě jak podle ZOZ tak podle AutZ se poskytuje **právo užívat a nakládat s nehmotným statkem vyjádřeném na hmotném nosiči** (ale podle AutZ jejím předmětem může být i dílo, které teprve vznikne), zákony ji rozlišují na výlučnou a nevýlučnou.

7.1. Licenční smlouva k ochranné známce

Obecně je licenční smlouva k předmětům průmyslového vlastnictví vymezena v § 508 až 515 ObchZ, která v § 508 odst. 1 stanoví, že: „*Licenční smlouvou k předmětům průmyslového vlastnictví opravňuje poskytovatel nabyvatele ve sjednaném rozsahu a na sjednaném území k výkonu práv z průmyslového vlastnictví (dále jen „právo“) a nabyvatel se zavazuje k poskytování určité úplaty, nebo jiné majetkové hodnoty.*“ Zákon obsahuje požadavek písemnosti.

Ochranná známka jako nehmotný statek může být předmětem vlastnického práva, nakládá se s ní na základě licenční smlouvy, která je upravena v § 18 ZOZ: „*právo užívat ochrannou známku může být poskytnuto na základě licenční smlouvy*“..... „*pro všechny výrobky nebo služby, pro které*

byla ochranná známka zapsána, nebo pro některé z nich. Licence může být poskytnuta jako výlučná nebo nevýlučná. Má zcela samostatné postavení, což zdůrazňuje § 15 odst 1 ZOZ: *„Ochranná známka může být nezávisle na převodu podniku převedena, a to pro všechny výrobky nebo služby, pro které je zapsána, nebo jen pro některé z nich. Převod ochranné známky musí být učiněn písemnou smlouvou.*

Smlouvou tedy licenciát nenabývá ochrannou známku jako takovou, nýbrž právo předmětnou ochrannou známku užívat. S ohledem na tuto skutečnost, že zákon pokládá užívání ochranné známky licenciátem za rovnocenné s užíváním majitelem ochranné známky, lze vyvodit, že licenciát má nejen právo ochrannou známku užívat, ale z licenční smlouvy mu vzniká rovněž povinnost předmětnou ochrannou známku užívat. Za řádné užívání se považuje užívání ochranné známky v podobě, která se od podoby, ve které byla ochranná známka zapsána, liší prvky neměnicími její rozlišovací způsobilost. Zákon výslovně neupravuje, zda užívání známek musí být opravdové nebo zda postačí užívání fiktivní.

V souladu s názorem soudu postačí i fiktivní užívání ochranné známky, zároveň však dále uvádí, že *„i k tzv. fiktivnímu užívání ochranné známky musí dojít na území státu, pro které byla ochrana poskytnuta, a musí být zjevné, že právě na tomto území si chce majitel ochranu udržet, a proto zde určitým způsobem koná.”* Ke stejnému pojetí se přiklonil ve svém rozhodnutí též Úřad, když rozhodl, že: *„Smyslem povinného užívání je zamezit hromadění ochranných známek v rejstříku, které nejsou jejími majiteli skutečně užívány, čímž je bráněno druhým podnikatelům, aby si dané neužívané označení přihlásili k ochraně svých výrobků nebo služeb.“* ..... *„Výmazem pouze čelí nebezpečí, že ve veřejnoprávním rejstříku budou udržovány ochranné známky jen z důvodů blokážních. Ustanovení zákona o výmazu ochranné známky z důvodů jejího neužívání musí být proto vykládáno podle svého smyslu tak, že návrh na výmaz ob stojí jen tehdy, existuje-li totální absence zájmu majitele o ochrannou známku a neučinil-li v rozhodném období ničeho, co by naznačovalo známku třeba fiktivně užívat.“*^[127]

V řízení o výmazu ochranné známky musí vlastník ochranné známky dokázat užívání, jakkoliv fiktivní, dotčené ochranné známky. Nelze stanovit vyčerpávající seznam deliberačních důvodů, na jejichž základě vlastník nemohl ochrannou známku užívat, nýbrž je vždy v daném konkrétním případě nutno posuzovat všechny okolnosti a tyto okolnosti dokazovat. *„Nelze přímo prokazovat, co se nestalo či neděje (že známka užívání není), nýbrž, že řízení je nutno vést tak, že správní orgán k návrhu majitele napadené známky provede navržené důkazy o tom, že známka užívána byla. Zdaří-li se takový důkaz, je popřena hypotéza normy a známka nebude vymazána. Nezdaří-li se a nejsou-li tu jiné důkazy, které by bylo možno provést, nese majitel napadené známky procesní odpověd-*

nost za to, že úřad neměl možnost učinit zjištění svědčící pro zachování známky a známka bude vymazána, ledaže neužívání známky její majitel řádně zdůvodní.“^[128]

Zánik ochranné známky má za následek zánik licenční smlouvy. Dojde-li k zániku ochranné známky v důsledku činnosti či nečinnosti majitele ochranné známky, popřípadě činnosti či nečinnosti licenciáta, není dotčeno právo druhé smluvní strany na náhradu škody. Explicitně v § 18 odst. 2 ZOZ „*vlastník ochranné známky se může dovolávat svých práv z ochranné známky vůči nabyvateli licence, který porušil ustanovení licenční smlouvy, pokud jde o dobu trvání licence, podobu, ve které může být ochranná známka užívána, rozsah výrobků nebo služeb, pro které byla licence poskytnuta, území, na kterém může být ochranná známka užívána, nebo jakost výrobků nebo služeb vyráběných či poskytovaných nabyvatelem licence.*“

Licenční smlouva je účinná vůči třetím osobám zápisem do rejstříku. Úřad při registraci licenční smlouvy zkoumá výlučnost či nevýlučnost licenční smlouvy. Pokud v případě žádosti o zápis druhé licenční smlouvy již existuje zapsaná výlučná licenční smlouva, Úřad zápis licenční smlouvy odmítne. K poskytnutí známkové licence není třeba souhlasu zápisného orgánu, avšak právo užívat ochrannou známku na základě licenční smlouvy vzniká až dnem zápisu licenční smlouvy do rejstříku ochranných známek.^[129]

7.2. Licenční smlouva k autorskému dílu

Je upravena v § 46 AutZ následovně:

(1) Licenční smlouvou autor poskytuje nabyvateli oprávnění k výkonu práva dílo užit (licenci) k jednotlivým způsobům nebo ke všem způsobům užití, v rozsahu omezeném nebo neomezeném, a nabyvatel se zavazuje, není-li podle § 49 odst. 2 písm. b) sjednáno jinak, poskytnout autorovi odměnu.

(2) Autor nemůže poskytnout oprávnění k výkonu práva dílo užit způsobem, který v době uzavření smlouvy ještě není znám.

(3) Nabyvatel je povinen licenci využít, ledaže je ve smlouvě sjednáno jinak. Ustanovení § 53 tím není dotčeno.

(4) Smlouva vyžaduje písemnou formu, poskytuje-li se licence jako výhradní.

Autorskoprávní úprava *expressis verbis* zakotvuje povinnost využívat udělenou licence (narozdíl od ZOZ, z kterého se sice tato povinnost dovozuje, tento závěr však není jednoznačný). Uplatňuje se zde zásada neformálnosti, písemnost se vyžaduje, jen jde-li o licenci výhradní. Naopak u

ochranných známek je povinná písemná forma v každém případě a to na základě obecné úpravy v § 508 odst. 2 ObchZ.^[130]

Právní úprava odlišuje dva juristicky nezávislé právní poměry, a to právní poměr z vytvoření díla, který je vztahem obecně soukromoprávním, a právním poměrem z užití takto vytvořeného díla, který je zvláštním vztahem autorskoprávním. Případnou hospodářskou či obchodní souvislost spočívající v jednotě účelu obou právních vztahů autorský zákon řeší prostřednictvím tzv. *kvazilicenčního omezení autorského práva* pro díla vytvořená na objednávku (tj. ze smlouvy o dílo). Podle § 61 AutZ může objednatel taková díla použít bez zvláštního ujednání k účelu vyplývajícimu ze smlouvy o dílo (taktéž jde-li o soutěžní dílo). Nad rámec takového účelu je objednatel oprávněn užít dílo pouze na základě licenční smlouvy (k dílu již vytvořenému nebo které má teprve vzniknout). V praxi tak běžně dochází k uzavírání jedné smlouvy smíšené povahy, jejímž obsahem jsou zpravidla jak práva a povinnosti stran z vytvoření díla, tak i práva a povinnosti stran z poskytnuté licence k totožnému dílu.^[131]

Podle známkoprávní úpravy naopak vznik ochranné známky je spojen s veřejnoprávním úkonem (zápis Úřadem do Rejstříku) a dispozice na základě licenční smlouvy je soukromoprávní úkon. Vlastník ochranné známky s ní nakládá v souladu se zásadami vlastnického práva, tedy jako s jakoukoliv jinou movitou věcí. Z titulu vlastnického práva to může být jakákoliv osoba, na kterou bylo vlastnické právo převedeno. Ale i samotný autor označení, které následně nechal zaregistrovat do Rejstříku. S ochrannou známkou pak nakládá z titulu vlastnického i autorského (a z obou titulů mu náleží právní ochrana).

7.2.1. Výhradní a nevýhradní licence k dílu

Licence podle § 47 AutZ může být poskytnuta jako licence výhradní nebo nevýhradní. U výhradní licence autor nesmí poskytnout licenci třetí osobě a je povinen, není-li sjednáno jinak, se i sám zdržet výkonu práva užít dílo způsobem, ke kterému licenci udělil. Naopak v případě nevýhradní licence je autor nadále oprávněn k výkonu práva užít dílo způsobem, ke kterému licenci udělil, jakož i k poskytnutí licence třetím osobám. Podle § 48 AutZ může nabyvatel licence s písemným souhlasem autora poskytnout oprávnění třetí osobě jako **podlicence**. Obsahem práva podlicence je zpravidla i oprávnění licenčního nabyvatele udělit souhlas s opakovaným poskytnutím další podlicence ve prospěch různých třetích osob jako „podpodlicence“ (pokud tedy z projevu poskytovatele licence nevyplývá, že s takovýmito možnými libovolnými budoucími změnami v okruhu osob oprávněných k užití díla nesouhlasí). Není tak vyloučeno tzv. *řetězení podlicencí*, které je však v souladu se zásadou *nemo plus iuris* vázáno vždy na příslušný souhlas poskytovatele licence a

všech předchozích poskytovatelů podlicencí.^[132] Avšak podle § 48 odst. 3 AutZ se při prodeji podniku či jeho části (která tvoří jeho samostatnou organizační složku) k přechodu licence souhlas autora nevyžaduje, není-li sjednáno jinak. Tato dispozitivní výjimka z požadavku souhlasu s postoupením licence je zde stanovena ve prospěch zásady ochrany podniku, stát upřednostňuje nakládání s podnikem a Licence tak sleduje právní osud podniku.^[133]

AutZ explicitně v § 49 zakotvuje povinnost, podle které musí být stanovena ve smlouvě **odměna** nebo výslovně ujednáno, že se licence poskytuje bezúplatně. Autor má tak *právo na přiměřenou dodatečnou odměnu*, pokud je odměna příliš nízká ve vztahu k zisku nabyvatele z využívání díla a významu díla pro dosažení toto zisku (tzv. *bestsellerová doložka*).

Podle § 50 AutZ může být **licence omezena na jednotlivé způsoby užití ochranné známky jakožto autorského díla**; mohou být omezeny co do množství, místa nebo času. Pokud ale nestanoví smlouva, ke kterým jednotlivým způsobům užití díla nebo k jakému rozsahu užití se licence poskytuje, má se za to, že licence byla poskytnuta k takovým způsobům užití a v takovém rozsahu, jak to je nutné k dosažení účelu smlouvy. Zároveň AutZ v § 51 stanovuje kogentní omezení nabyvatele licence, podle kterého Nabyvatel nesmí upravit či jinak měnit dílo, jeho název nebo označení autora. Od toho se mnou strany dispozitivně smluvním ujednáním odchýlit. Tento zákaz také neplatí v případě, jde-li o takovou úpravu či jinou změnu díla nebo jeho názvu, u které lze spravedlivě očekávat, že by k ní autor vzhledem k okolnostem užití svolil.

V § 53 AutZ se umožňuje **Odstoupení od smlouvy pro nečinnost nabyvatele** tehdy „*nevyžívá-li nabyvatel výhradní licenci vůbec nebo využívá-li ji nedostatečně a jsou-li tím značně nepříznivě dotčeny oprávněné zájmy autora, může autor od smlouvy odstoupit.*“ To je podmíněno tím, že Autor musí nejdříve nabyvatele vyzvat, aby v přiměřené lhůtě od doručení výzvy licenci dostatečně využil, a nabyvatel oprávnění ani přes tuto výzvu dostatečně nevyužil. Zároveň zákon stanovuje časovou podmínku, že nestanoví-li smlouva jinak, autor nemůže právo na odstoupení od smlouvy podle odstavce 1 uplatnit před uplynutím dvou let od poskytnutí licence, a má-li být dílo odevzdáno až po poskytnutí licence, od takového odevzdání.

Autor má povinnost nahradit nabyvateli škodu odstoupením od smlouvy mu vzniklou, jestliže k tomu existují důvody zvláštního zřetele hodné, pro něž nabyvatel licenci dostatečně nevyužil. Pokud však byl nabyvatel povinen licenci využít a porušil-li tuto povinnost, zůstává autorův nárok na odměnu odstoupením od smlouvy nedotčen.

V případě, kdy je licence sjednána jako opravňující (a nečinností nabyvatele tedy nedochází k porušení jeho právní povinnosti licenci využít ani ke vzniku prodlení), odstoupením vzniká restituční

povinnost autora ohledně celé již vyplacené autorské odměny, popř. její poměrné části.

Ustanovení § 55 AutZ upravuje zánik licence, tak, že smrtí fyzické osoby nebo zánikem právnické osoby, které byla udělena licence, přechází práva a povinnosti z licenční smlouvy na jejího právního nástupce. Tato úprava se ale uplatní jen v případě smrti či zániku nabyvatele licence, nikoli smrti autora (popř. jiného poskytovatele licence). Smrtí autora (popř. jiného poskytovatele licence) licenční smlouva zásadně nezaniká, ale práva a povinnosti z licenční smlouvy se stávají součástí zůstavitelovy pozůstalosti a předmětem dědictví. Zánikem právnické osoby přechází licence na právního nástupce. Licenční smlouva ale může takový přechod práv a povinností na právního nástupce vyloučit.^[134]

7.3. Vliv licence na hospodářskou soutěž

Udělení či neudělení smluvní autorskoprávní i známkoprávní licence může mít i své dopady v oblasti ochrany hospodářské soutěže. Licenční smlouvy mohou vést k narušení hospodářské soutěže. Pro uvedené dohody platí totéž, co pro ostatní tzv. kartelové dohody, to znamená, že tyto dohody nebo jejich části jsou ve smyslu § 3 odst. 1 zákona o ochraně hospodářské soutěže (dále jen „ZOHS“) neplatné. V případě licenčních smluv k ochranným známkám se bude jednat zejména o takové dohody, které ukládají v hospodářském styku omezení, která přesahují rozsah jejich ochrany jak podle ZOZ tak podle rozsahu autorskoprávní ochrany. K narušení hospodářské soutěže může dojít rovněž zneužitím dominantního postavení ze strany autora či jiného nositele autorského práva, popř. ostatních práv chráněných autorským zákonem.^[135]

Platí však, že vždy musí jít o narušení vztahu v **hospodářské soutěži**.^[136] Důsledkem je absolutní neplatnost takových smluv, z níž může být Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže povolena prováděcím právním předpisem výjimka, nejde-li o výjimku již stanovenou zákonem, kterou přímo umožňuje § 3 odst. 1 ZOHS. Neplatnost dohod se rovněž nevztahuje na takové dohody, které splňují podmínky komunitárních blokových výjimek^[137], popř. blokových výjimek povolených Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže.^[138]

8. Právní prostředky ochrany podle AutZ a ZVPV

Neoprávněné zásahy do autorského práva se často označují jako „pirátství“ (nebo pod francouzským vlivem *piraterie*), neboť v padesátých letech a na počátku let šedesátých docházelo k provozování rozhlasového vysílání z lodí zakotvených mimo teritoriální vody jednotlivých států, čímž se provozovatel vysílání vyhýbal placení autorských odměn za užití (převážně) hudebních

děl jejich vysíláním rozhlasem, kterému se říkalo „pirátské vysílačky“. Přestože jejich činnost v polovině sedmdesátých let prakticky ustala, zůstalo po nich zmíněné označení „pirátství“, které se dodnes používá v širším významu neoprávněných zásahů na poli práva autorského, zejména v souvislosti s obchodní činností.^[139]

Ochrany proti zásahům se autor může domáhat na základě ustanovení § 40 - § 44 AutZ. Všechny nároky oprávněné osoby vycházejí z principu objektivní odpovědnosti rušitele, jeho zavinění se nevyžaduje ani se nutně nijak nepředpokládá.^[140]

Ustanovení § 40 AutZ má povahu generální klauzule, obecně vymezuje protiprávní jednání a demonstrativním výčtem žalobní nároky autora, které lze uplatnit jednak každý samostatně jednak společně vedle sebe (kumulativně). AutZ v § 40 odst. 1 přiznává v případě neoprávněného zásahu hrozby neoprávněného zásahu oprávnění autora domáhat se zejména:

- a) *určení svého autorství* (nárok určovací, týká se autorství),
- b) *zákazu ohrožení nebo neoprávněného zásahu do svého práva* (nárok negatorní, týkající se majetkových práv), zejména *zákazu neoprávněné výroby, neoprávněného obchodního odbytí, neoprávněného dovozu nebo vývozu originálu nebo rozmnoženiny či napodobeniny díla, neoprávněného sdělování díla veřejnosti, jakož i neoprávněné propagace, včetně inzerce a jiné reklamy.*^[141]

Právo domáhat se ochrany **ochranných známek** podle § 1 zákona o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví (dále jen „**ZVPV**“) je upraveno následovně:

(1) Vymáhat práva podle tohoto zákona je oprávněn vlastník nebo majitel práva podle příslušného zákona na ochranu průmyslového vlastnictví, osoba oprávněná podle zvláštního právního předpisu užívat práva, zejména nabyvatel licence a profesní organizace ochrany práv, která je řádně uznávána v zemi původu jako organizace oprávněná zastupovat vlastníky či majitele práv průmyslového vlastnictví.

8.1. Právo na informace

Jak AutZ tak ZVPV upravují právo na informace, které má „za úkol výrazně posílit postavení vlastníka průmyslového práva (jakož i autora autorského díla a další oprávněné osoby, pozn. autora), popřípadě další oprávněné osoby dle § 2 odst. 1 v boji proti porušování jeho práv, dávají těmto osobám možnost zasáhnout nejen proti konkrétnímu porušovateli, kterého zjistily, ale

umožňuje jim vysledovat řetězec podnikatelů, například velkoodběratelů či maloobděratelů ve smyslu směrnice, kteří se v obchodním měřítku na porušování práv těchto osob podílejí. Informace o množství držených výrobků či služeb (či rozmnoženin nebo napodobenin díla, pozn. autora) a jejich ceně pak umožní spravedlivě stanovit náhradu škody a výši bezdůvodného obohacení, které z porušení práv vzešlo.”^[142] Má tak poskytnout žalobci ve sporu dostatek informací k ochraně jeho práv.

Podle § 40 odst. 1 AutZ má autor informační nárok na:

- c) *sdělení údajů o způsobu a rozsahu neoprávněného užití, o původu neoprávněně zhotovené rozmnoženiny či napodobeniny díla, o způsobu a rozsahu jejího neoprávněného užití, o její ceně, o ceně služby, která s neoprávněným užitím díla souvisí, a o osobách,^[158] které se neoprávněného užití díla účastní, včetně osob, kterým byly předmětné rozmnoženiny či napodobeniny díla určeny za účelem jejich poskytnutí třetí osob.*

AutZ v § 40 odst. 1 písm. c) bod 1. – 4. a ZVPV § 3 v podstatě identicky upravují informační nárok vůči třetí osobě. Má jej tedy, pokud třetí osoba rozmnoženinu či napodobeninu díla či služby nebo zboží či služeb poskytovaných pod ochrannou známkou:

1. má nebo měla v držení neoprávněně za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu,
2. využívá nebo využívala za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu,
3. poskytuje nebo poskytovala za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu,
4. byla označena osobou uvedenou v bodě 1, 2 nebo 3 jako osoba, která se účastní pořízení, výroby nebo distribuce (ZVPV je v tomto bodě širší, uvádí též: skladování nebo distribuce zboží či poskytování služeb, informace o původu a distribučních sítích zboží či služeb, kterými je porušováno právo).

ZVPV v § 3 odst. 3 vymezuje **obsah informace** jako:

- a) *jméno a příjmení nebo obchodní firmu či název a místo trvalého pobytu nebo sídla výrobce, zpracovatele, skladovatele, distributora, dodavatele a jiného předchozího držitele zboží nebo služby porušující právo,*
- b) *údaje o vyrobeném, zpracovaném, dodaném, skladovaném, přijatém nebo objednaném množství a o ceně obdržené za dané zboží či služby.*

ZVPV v § 3 odst. 2 dále posiluje postavení oprávněné osoby možností domáhat se návrhem u soudu v řízení o porušení práva, pokud jí nebyla informace poskytnuta dobrovolně v přiměřené lhůtě. Soud je ale oprávněn žalobu zamítnout, jestliže by to bylo v nepoměru k závažnosti ohrožení či porušení práva, zejména musí zkoumat, zda poskytnutím informace oprávněnému nedojde k hrubému porušení jiných práv povinného. Tuto skutečnost soud zkoumá z úřední povinnosti. Tohoto nároku se nelze domáhat samostatně, ale pouze v souvislosti s již podanou žalobou na porušení práv k průmyslovému vlastnictví.

Fakt, že je rozsah informací stanoven zákonem, pravděpodobně vede k tomu, že nelze odmítnout informaci s odkazem na obchodní tajemství. Nicméně tím není jinak vyloučena povinnost utajovat obsah obchodního tajemství vyplývající z absolutní právní ochrany obchodního tajemství dle § 18 ObchZ či vznik zvláštního nekalosoutěžního deliktu porušení obchodního tajemství (§ 51 ObchZ). Zákon v § 3 odst. 4 explicitně umožňuje i získání širších informací podle zvláštních předpisů nebo jejich užití v občanském soudním řízení nebo v trestním řízení. Není ale vyloučena odpovědnost v případě zneužití práva na informaci a povinnost mlčenlivosti, právo odmítnout poskytnutí informací, pokud by osoba uvedená v odstavci 1 připustila svou vlastní účast nebo účast osob blízkých na porušování práva a ochranu důvěrnosti informačních zdrojů nebo zpracování osobních údajů, které informační nárok limitují.

V AutZ obsah informací přesně vymezen není, je možné *per analogia* vycházet ze známkoprávní úpravy.

8.2. Nároky poškozeného

AutZ v § 40 odst. 1 písm. d) a ZVPV v § 4 upravují **restituční nárok** oprávněné osoby v zásadě stejně, a to následovně:

- I. Stažením neoprávněně zhotovené rozmnoženiny či napodobeniny díla, zařízení, výrobku nebo součástky výrobků z obchodování nebo jiného užití.
- II. Zničením nebo trvalým odstraněním neoprávněně zhotovené rozmnoženiny či napodobeniny díla nebo zařízení, výrobku nebo součástky výrobků.
- III. Stažením, zničením nebo odstraněním materiálů a nástrojů použitých výlučně nebo převážně k výrobě neoprávněně zhotovené rozmnoženiny či napodobeniny díla nebo zařízení, výrobku nebo součástky/výrobků.

ZVPV navíc uvádí ve výčtu neoprávněného jednání i skladování.

K výše uvedeným opatřením však nedochází bez dalšího, s ohledem na požadavek přiměřenosti, soud podle § 4 odst. 2 ZVPV „zničení nenařídí, jestliže by porušení práva mohlo být odstraněno

jinak a zničení by bylo nepřiměřené tomuto porušení. Budou-li opatření k nápravě směřovat proti výrobkům, materiálům, nástrojům či zařízením, které nejsou ve vlastnictví porušovatele práva, soud přihlédne k zájmům třetích osob, zejména spotřebitelů a osob jednajících v dobré víře. Odstranění označení nebo padělané ochranné známky z výrobků před jejich uvedením na trh lze připustit jen ve výjimečných případech.“

Taktéž AutZ v § 40 odst. 2 stanoví, že výše uvedené opatření musí být „*přiměřené závažnosti porušení práva a musí být přihlédnuto k zájmům třetích osob, zejména spotřebitelů a osob jednajících v dobré víře.*“

Jak podle AutZ tak podle ZVPV není vyloučena dohoda stran na peněžním vyrovnání namísto výše uvedených opatření. Podle ZVPV to soud dokonce může na návrh porušovatele práv nařídit za podmínky, že porušovatel nevěděl ani nemohl vědět, jestliže by mu tato opatření způsobila nepřiměřenou újmu a peněžní vyrovnání s oprávněnou osobou se jeví dostatečným.

Ač AutZ upravuje také restituční nárok autora, přednostní formou je ale poskytnutí přiměřeného zadostiučinění za způsobenou nemajetkovou újmu,^[143] **nárok satisfakční**, zejména omluva podle § 40 odst. 1 písm. e). Ta podle konkrétních okolností případu může spočívat například v přiměřené veřejné ústní (protokolované) omluvě před soudem či v přiměřené veřejné omluvě prostřednictvím hromadných sdělovacích prostředků, v podobě omluvy v osobním dopise postiženému autorovi apod. Lze si představit i jiná nepeněžitá zadostiučinění než omluvu. Může jít například o poskytnutí určitého nepeněžitého plnění (služby), o poskytnutí výhody postiženému autorovi apod. Účelem každého zadostiučinění je poskytnout postiženému uspokojení (satisfakci, nikoli reparaci nebo restituci), účelem zadostiučinění by nemělo být získávání finančních zdrojů k další činnosti, nebooli *fund raising*, neboť by to mohlo být považováno za nekalosoutěžní jednání či v obecném pojetí za jednání v rozporu s dobrými mravy.

Teprve až pokud by se přiznání takového zadostiučinění nejevilo postačujícím, má oprávněná osoba nárok na zadostiučinění v penězích. Výši **peněžitého zadostiučinění** určí soud, přičemž přihlédne zejména k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k zásahu do práva došlo. Pokud je přiznáno právo na peněžité zadostiučinění, smrtí postižené fyzické osoby tento nárok zaniká a na dědice nepřechází.^[144]

ZVPV také upravuje možnost poskytnutí přiměřeného zadostiučinění, byla-li zásahem do práv způsobena nemajetková újma. Upravuje jej v rámci náhrady škody v § 5, podle dikce tohoto ustanovení lze ale usuzovat, že spíše se přednostně počítá s hmotným odškodněním nežli s nehmotným. Nehmotné odškodnění tedy nevylučuje, ale vzápětí nabízí alternativu, že přiměřené zadostiučině-

ní může spočívat i v peněžitém plnění.

Ač tedy oba zákony v tomto bodě obsahují shodnou úpravu, její pozice není stejná, neboť odráží odlišné principy, z nichž vychází. V AutZ se klade velký důraz na osobnostní složku a tedy v případě jejího porušení se přednostně vyžaduje morální zadostiučinění. Naopak v případě ochranné známky, jež je předmětem obchodněprávních závazkových vztahů, je při porušení nebo ohrožení práv oprávněného jeho nárok restituční.

8.2.1. Uveřejnění rozsudku

AutZ i ZVPV shodně přiznávají v případě úspěšného uplatnění návrhu zvláštní právo oprávněné osoby na uveřejnění rozsudku na náklady účastníka, který ve sporu neuspěl. Soud stanoví dle konkrétních okolností rozsah, formu a způsob uveřejnění. Uveřejnění rozsudku má funkci výchovnou, informační, satisfakční, sankční.

Tato úprava se jeví jako velmi efektivní pro naplnění zejména funkce satisfakční a funkce sankční. S ohledem na satisfakci žalobce dává uveřejnění rozsudku žalobci pocit subjektivního uspokojení, že se informace o jeho soudním úspěchu a protiprávnosti jednání žalovaného dostane do povědomí širšího okruhu osob. Co se týče funkce sankční, žalovaný musí snášet, že je informace o jeho protiprávním jednání šířena a ještě na jeho náklad, což jistě není příjemné jak osobně, tak to může ohrozit jeho obchodní postavení na trhu.^[145]

8.3. Náhrada škody a bezdůvodného obohacení

Oba zákony, AutZ i ZVPV, upravují právo oprávněné osoby na náhradu škody a bezdůvodného obohacení podle ObčZ, zároveň oba obsahují zvláštní úpravu náhrady ušlého zisku jakožto ušlé licenční odměny a vydání bezdůvodného obohacení jakožto institutu nejen restitučního, ale i sankčního.

Podle AutZ § 40 odst. 4 *“místo skutečně ušlého zisku se autor může domáhat náhrady ušlého zisku ve výši odměny, která by byla obvyklá za získání takové licence v době neoprávněného nakládání s dílem. Výše bezdůvodného obohacení vzniklého na straně toho, kdo neoprávněně nakládal s dílem, aniž by k tomu získal potřebnou licenci, činí dvojnásobek odměny, která by byla za získání takové licence obvyklá v době neoprávněného nakládání s dílem.”*

Skutkové podstaty škody a bezdůvodného obohacení představují dva soukromoprávní delikty. Není vyloučeno, aby jedním zásahem byla způsobena jak škoda, tak i bezdůvodné obohacení. Náhra-

da skutečné škody přichází v praxi v úvahu prakticky pouze v případě škody na hmotném substrátu (věci), kterým je dílo vyjádřeno, protože dílo samotné jako nehmotný statek je v tomto smyslu nepoškoditelné. Jedná se o klasickou soukromoprávní odpovědnost za škodu na hmotné věci, při které vůbec nemusí dojít k ohrožení či zásahu do autorského práva. Co se týče bezdůvodného obohacení, dvojnásobná výše v sobě zahrnuje jak vydání neoprávněného majetkového prospěchu, tak mimo to i soukromou pokutu vyplácenou k rukám majitele práva za neoprávněné užití duševního vlastnictví. Navzdory této zvláštní úpravě se ale uplatní i obecná úprava podle § 482 odst. 2 ObčZ, na jejímž základě se rozlišuje, jestli bezdůvodně obohacený byl či nebyl v dobré víře. Pokud nebyl v dobré víře, je povinen vydat nejen bezdůvodné obohacení, které by se rovnalo dvojnásobku obvyklé smluvní licence, ale též veškeré užitky (např. čistý zisk z neoprávněného užití díla bez ohledu na to, je-li zisk dále investován nebo přenechán třetí osobě, například rozdělen akcionářům). Tomu, kdo však byl v dobré víře (což je věc důkazní), připadají užitky z něho do jeho vlastnictví.^[146]

Podle ZVPV § 5 odst. 1 může soud stanovit náhradu škody nejméně ve výši dvojnásobku licenčního poplatku, který by byl obvyklý při získání licence k užívání práva v době neoprávněného zásahu do něj také na náhradu škody, nejen za bezdůvodného obohacení.

Případ jednání v dobré víře upravuje ZVPV § 5 odst. 3 odlišně od ObčZ, neboť stanoví, že: *“soud může na návrh stanovit náhradu škody, výši bezdůvodného obohacení, které získal porušovatel v důsledku ohrožení nebo porušení práva, a přiměřené zadostiučinění, jestliže porušovatel při výkonu činností nevěděl ani nemohl vědět, že svým jednáním porušuje práva, paušální částkou nejméně ve výši licenčního poplatku, který by byl obvyklý při získání licence k užívání práva v době neoprávněného zásahu do něj.”*

Podle § 5 odst. 4 ZVPV při rozhodování soud také přihlíží k tomu, zda oprávněná osoba utrpěla nežádoucí hospodářské důsledky včetně ztráty zisku, zda porušovatel nezískal neoprávněné zisky či nezpůsobil morální újmu oprávněné osobě.

8.4. Vymezení oprávněné osoby podle AutZ a ZVPV

V rámci autorskoprávní úpravy je výčet osob oprávněných značně širší než jak je upravuje ZVPV, a jsou stanoveny následovně:

- a) autor nebo spoluautor autorského díla (§ 8 odst. 4),
- b) dědic či jiný nabyvatel absolutního autorského práva k dílu,

c) jiný nabyvatel absolutního práva autorského po smrti autora než dědic, zejména právnická osoba při zániku dědice (právnické osoby bez likvidace),

d) stát v případě odúmrti či zániku dědice (právnické osoby) bez právního nástupce (§ 26 odst. 2 a 3),

e) osoba (např. komisionář) spravující vlastním jménem absolutní autorské právo náležející autorovi nebo odvozeně jeho dědici, pokud je oprávněn jednat vlastním jménem ve prospěch autora nebo dědice, a zahrnuje-li toto oprávnění i domáhání se ochrany tohoto spravovaného práva,

f) výhradní licenční nabyvatel (viz níže)

g) zákonný vykonavatel výlučných absolutních majetkových autorských práv, zejména zaměstnavatel (viz níže)

h) právnická osoba, která získala veřejnoprávní oprávnění Ministerstva kultury k výkonu kolektivní správy absolutních autorských práv (§ 98) a dale osoby autorovi blízké, pokud jde o domáhání se postmortální ochrany díla na základě § 11 odst. 5.

8.4.1. Ochrana výhradního licenčního nabyvatele podle AutZ

AutZ v samostatném ustanovení - v § 41 vymezuje právo nabyvatele výhradní licence nebo osoba, již je výkon majetkových práv k dílu svěřen přímo ze zákona, domáhat se nároků podle § 40 odst. 1 písm. b) až d) a odst. 3 a 4, pokud její takto smluvně nebo zákonem nabyté výhradní oprávnění bylo ohroženo nebo porušeno. Podstatou je tedy možnost výhradního licenčního nabyvatele domáhat se nezávisle na autorovi vlastním jménem vůči třetím osobám svého výhradního oprávnění a vystupovat tak jako aktivně legitimovaná osoba v soudním řízení. Autorský zákon tedy odnímá autorovi oprávnění k ochraně výlučných majetkových autorských práv v tom rozsahu, v jakém jej přiznává výhradnímu licenčnímu nabyvateli k ochraně jeho licence. *“Takovéto zákonné omezení oprávnění autora domáhat se ochrany autorského práva však může v praxi přinášet pro autora poměrně nežádoucí důsledky. Může tomu být zejména v případě, kdy je autorská odměna stanovena podílově např. z počtu prodaných rozmnoženin. Za těchto okolností zůstává autorovi majetkový právní zájem na ochraně autorského práva před zásahy třetích osob. V případě výhradní licence však autor nemůže z moci ustanovení § 41 sám ochranu těchto majetkových zájmů efektivně uplatňovat. Je potom v zájmu autora si případně nabyvatelovu povinnost účinné a rychlé ochrany autorského práva smluvně zajistit.”*^[147] Osobnostní nároky zůstávají autorovi zachovány, neboť nelze autorovi upřít, aby se domáhal

ochrany svého (nezcizeného) práva před ohrožením nebo porušením.

Licenční nabyvatel je tedy oprávněn domáhat se v *rozsahu vlastní licence k její ochraně* (tj. nikoli k ochraně absolutního autorského práva jako takového) nároku *zápůrčího, informačního, odstraňovacího*, nároku na *náhradu škody* skutečné a ušlého zisku ve výši skutečné nebo ve výši obvyklé autorské odměny, nároku na vydání *bezdůvodného obohacení* ve výši dvojnásobku obvyklé autorské odměny.

Autorovi je ponecháno oprávnění domáhat se při ohrožení či porušení jeho autorského práva všech nároků z ochrany autorských práv *mimo rozsah* udělené výhradní licence. Tzn. že případě ohrožení či porušení majetkového autorského práva v rozsahu udělené výhradní licence má autor zachován nárok:

- *určovací* na určení autorství
- *satisfakční* za způsobenou nemajetkovou újmu
- zvláštní zápůrčího nároku vůči *poskytovateli služby* (prostředníkovi zásahu), kterou třetí osoby využívají k ohrožování či porušování autorského práva nároku
- na *uveřejnění rozsudku* na náklady účastníka

8.4.2. Výkon absolutních majetkových autorských práv

Je přímo ze zákona podle AutZ svěřen:

- a) zaměstnavateli v případě *díla zaměstnaneckého*
- b) osobě, z jejíhož podnětu a pod jejímž vedením je dílo vytvářeno a pod jejímž jménem je uváděno na veřejnost, v případě *děl kolektivních*.

Souvisí to se zákonným pojetím ochrany investice třetích osob do vytvoření díla, jde o autonomní výkon absolutních majetkových autorských práv autora jménem této osoby a na její účet a je udělován v podobě tzv. *zákonných kvazilicencí*.^[148]

8.4.3. Oprávněná osoba podle ZVPV

Osoby s aktivní věcnou legitimací jsou vymezeny v § 5 následovně:

- a) vlastník,
- b) osoba oprávněná podle zvláštního právního předpisu užívat práva, zejména nabyvatel

licence

Narozdíl od AutZ je nabyvatel licence při výkonu svého práva v odst. 2 omezen tak, že *“může vymáhat práva jen se souhlasem vlastníka či majitele práva. Souhlas se nevyžaduje, jestliže ve lhůtě 1 měsíce od doručení oznámení nabyvatele o porušení či ohrožení práva nezhájil vlastník či majitel práva řízení ve věci porušení či ohrožení práva sám.”* Oznámení nabyvatele licence vlastníkovi by mělo být písemné z důvodu právní jistoty pro zachování běhu lhůt.

8.5. Působnost soudů

Právní úprava v autorskoprávní oblasti a známkoprávní oblasti ve vztahu k působnosti soudů se rozchází.

V případě sporů plynoucích z autorského práva jsou věcněprávními soudy v prvním stupni **obecné krajské soudy** (v případě sporů ohledně plnění z uzavřených licenčních smluv se spory projednávají v prvním stupni u okresních soudů).^[149]

V případě sporů z ochranných známek (a ostatních práv z průmyslového vlastnictví) má podle § 6 odst. 1 ZVPV působnost pouze jediný soud a to Městský soud v Praze, který rozhoduje ve specializovaných senátech složených z předsedy a dvou soudců jako soud prvního stupně ve sporech o nárocích vycházejících z průmyslového vlastnictví, a to z ohrožení a porušení práv z průmyslového vlastnictví a o nárocích na vydání bezdůvodného obohacení. Dále rozhoduje jako soud prvního stupně pro ochranné známky Společenství a přezkoumává pravomocná správní rozhodnutí Úřadu průmyslového vlastnictví.

Procesněprávní instrumenty, jimiž výše uvedené oprávněné osoby disponují, jsou podání žaloby podle § 80 OSŘ, *předběžná opatření* (viz § 74 a násl. OSŘ) podmíněné složením jistoty, *zajištění důkazu* (viz § 78 OSŘ) a nově rovněž *zajištění důkazu ve sporech týkajících se práv z duševního vlastnictví* (viz § 78b a násl. a § 102 odst. 4 OSŘ) podmíněné složením jistoty. Majetkové spory týkající se nároků vyplývajících z autorského zákona lze též podrobit režimu rozhodčího řízení.^[150]

9. Právní ochrana podle jiných právních předpisů

9.1. Podle trestní práva

Autorské právo a právo k ochranným známkám je chráněno i trestněprávními a správněprávními předpisy. Co se týče oblasti majetkových práv, úprava se zde schází, v podstatě chrání před snahou pachatele neoprávněně se obohatit na úkor autora, vlastníka ochranné známky či jiné oprávněné osoby. U autorských práv je ochrana doplněna o skutkové podstaty plynoucí z osobnostních práv.

Trestněprávní ochrana autorského práva vychází ze skutkové podstaty trestného činu porušování autorského práva podle § 270 TrZ,^[151] jehož podstatným znakem je neoprávněný zásah nikoli nepatrný do zákonem chráněných práv. Takovým zásahem se rozumí především přivlastnění si autorství k dílu a jakékoli zveřejnění díla bez souhlasu autora anebo sice s jeho souhlasem, ale s provedením změn v díle, s nimiž autor neprojevil souhlas (eventuálně použití díla takovým způsobem, který snižuje uměleckou hodnotu díla). Dále je to neoprávněné zhotovení rozmnoženiny či napodobeniny díla, i jednání pachatele, který pro své dílo používá názvu nebo vnější úpravy již použitých po právu jiným autorem pro dílo téhož druhu, jestliže by to mohlo vyvolat nebezpečí záměny obou děl, pokud nevyplývá z povahy díla nebo jeho určení jinak. Do práva autorského trestněprávně zasahuje i ten, kdo vyvíjí, vyrábí, nabízí k prodeji, k pronájmu nebo půjčení, dováží, rozšiřuje nebo využívá pro dosažení majetkového prospěchu poskytováním služeb nebo jiným způsobem pomůcky zamýšlené k odstranění, vyřazení z provozu nebo omezení funkčnosti technických elektronických zabezpečení, postupů, zařízení nebo jiných prostředků použitých oprávněnou osobou k ochraně práv. Neoprávněným zásahem do práva autorského je i odstranění nebo změna jakékoli elektronické informace o identifikaci práv k dílu (např. v číslech, kódech nebo jinak určená rozhodnutím autora) anebo rozšiřování rozmnoženiny díla včetně jejich dovozu, jakož i sdělování díla veřejnosti, u nichž byly elektronické informace o identifikaci práv k dílu odstraněny nebo pozměněny, bez svolení autora. Neoprávněného zásahu se také může dopustit např. nabyvatel licence na základě licenční smlouvy s autorem, který neoprávněně v rozporu s takovou smlouvou upraví či jinak změní dílo, jeho název nebo označení autora. To platí obdobně i při spojení díla s jiným dílem, jakož i při zařazení díla do díla souborného.^[151]

Trestněprávní ochranu ochranných známek zajišťuje skutková podstata trestného činu neoprávněné označení ochrannou známkou podle § 268 TrZ.^[152] Jde o nejčastější způsob porušení práva na označení ochrannou známkou. *Neoprávněným označením* je jakékoli vyznačení nebo uvedení zapsané ochranné známky jiného pachatelem na vlastní výrobky nebo služby nebo na výrobky nebo služby jiné osoby rozdílné od jejího vlastníka nebo jiného oprávněného uživatele anebo její jiné užití ve spojení s těmito výrobky či službami (včetně popř. použití značky ®).^[153] Zaměnitelné ochranné známky jsou takové známky, které se svým tvarem, vyobrazením apod. natolik podobají ochranné známce zapsané do rejstříku ochranných známek, že je lze bez bližšího zkoumání zaměnit. Trestní zákoník na rozdíl od předchozí úpravy již nevyžaduje, aby šlo o

„snadno zaměnitelnou“ ochrannou známkou. Postačí tedy obecný prvek zaměnitelnosti založený na posouzení *rozlišovací způsobilosti* zapsané ochranné známky od ochranné známky, která je posuzována z hlediska zaměnitelnosti, pomocí jejích tzv. *silných prvků*, na nichž spočívá rozlišovací způsobilost předmětné ochranné známky. Zpravidla v praxi jde o napodobení zapsané ochranné známky tak, aby uživatel zaměnitelné známky zmátl spotřebitele a ten považoval jeho výrobek či poskytovanou službu za výrobek nebo službu poskytovanou vlastníkem zapsané ochranné známky, který má výlučné právo užívat takovou zapsanou ochrannou známkou ve spojení s výrobky nebo službami, pro něž je chráněna.^[154]

9.2. Podle správního práva

Správněprávní ochrana autorských práv je zakotvena přímo v AutZ v § 105a,^[155] kde vymezuje přestupky a v § 105b AutZ,^[156] v němž vymezuje tzv. jiné správní delikty právnických osob a podnikajících fyzických osob.

Ochranné známky jsou správněprávně chráněny na základě § 33 PřestZ,^[157] který zakotvuje přestupky na úseku porušování průmyslových práv a porušování práv k obchodní firmě. Smyslem této právní úpravy je poskytnout ochranu právům k průmyslovému vlastnictví, která jsou sice také chráněna trestním zákonem (viz výše), avšak u trestného činu je potřeba prokázat úmyslné zavinění, zatímco neoprávněné zásahy do průmyslových práv postihované jako přestupek vykazují zavinění z nedbalosti.^[158]

9.3. Celní ochrana autorských děl a ochranných známek

Právní ochrana právům duševního vlastnictví je také zakotvena zákonem o opatřeních týkajících se dovozu, vývozu a zpětného vývozu zboží porušujícího některá práva duševního vlastnictví (dále jen “**ZDVZV**”)^[159], které zapracovává nařízení Rady č. 1383/2003 (dále jen “**nařízení 1383/2003**”).^[160]

Nařízení 1383/2003 Sb. definuje **padělky** jako “zboží včetně jeho obalu označené neoprávněně ochrannou známkou, která je totožná s ochrannou známkou platně zapsanou pro stejný druh zboží, nebo “která nemůže být od této ochranné známky ve svých podstatných znacích odlišena” nebo “jakýkoli symbol ochranné známky (včetně loga, etikety, nálepky, letáku, návodu k použití nebo záručního listu opatřených takovým symbolem). Nebo “obalové materiály označené ochrannými známkami.”

A **nedovolené napodobeniny** jako “zboží, které představuje nebo obsahuje kopie pořízené bez

souhlasu držitele autorského práva nebo práva s ním souvisejícího...”

V případě, že existuje podezření, že zboží, které má být propuštěno do volného oběhu, režimu vývozu nebo zpětného vývozu nebo je odhaleno při provádění kontrol zboží vstupujícího na nebo opouštějící celní území Společenství nebo zboží umístěného v režimu s podmíněným osvobozením od cla, zboží zpětně vyváženého nebo zboží umístěného do svobodného pásma nebo celního skladu, porušuje práva duševního vlastnictví oprávněné osoby, může celní orgán přijmout celní opatření a to:

- zadržení zboží, o němž má celní orgán důvodné podezření, že porušuje práva k duševnímu vlastnictví,
- zajištění zničení zboží, kterým jsou porušena práva k duševnímu vlastnictví,
- vyřazení zboží z obchodování a jiného nakládání se zbožím, které bylo soudem uznáno za zboží, které porušuje práva duševního vlastnictví.

Majitel práva k duševnímu vlastnictví a osoba oprávněná užívat jakékoliv právo z tohoto vlastnictví nebo jejich zástupce může také podat k Celnímu ředitelství v Hradci Králové *žádost o opatření celního úřadu* k zabránění porušování práva duševního vlastnictví na předepsaném formuláři, a žádost to s účinky pro Českou republiku nebo žádost s účinky pro celou Evropskou unii.^[161]

9.3.1. Právo na informace od celních orgánů podle AutZ

Právo na celní ochranu týkající se autorských práv je také přímo provedeno v AutZ v § 42 přiznává vůči celním orgánům a orgánům vykonávajícím státní statistickou službu (aniž by museli být účastníky celního řízení) právo:

- na informace o daném zboží, *in concreto* o jeho *obsahu a rozsahu* (množství kusů),
- *nahlížet* do celních a statistických dokumentů, které se týkají daného zboží.

Osoby oprávněné jsou vymezeny taxativně v § 42 odst. 2 AutZ následovně:

- a) *autor*, popř. dědici absolutních majetkových autorských práv či jiní právní nástupci
- b) kolektivní správce
- c) právnická osoba oprávněná hájit zájmy autorů
- d) osoby se zákonnou kvazilicencí (zejména zaměstnavatel)
- e) objednatel v případě počítačových programů, databází a kartografických děl

- f) osoba, z jejíhož podnětu a pod jejímž vedením je dílo vytvářeno a pod jejímž jménem je uváděno na veřejnost, v případě děl kolektivních
- g) výhradní licenční nabyvatel

Jedná se o práva ryze účelová, a to za účelem zjištění, zda dovoz a přijetí daného zboží k užití na území České republiky (anebo jeho vývoz či odeslání) je v souladu s autorským zákonem a za účelem zjištění údajů rozhodných pro uplatnění autorských práv (tj. zejména pro účely určení pasivně legitimované osoby v civilním soudním řízení či podání trestního oznámení).^[162]

Právu žádat informace od celních orgánů odpovídá právo celních úřadů právo na celní zajištění. Tento institut je upraven v § 42a AutZ tak, že: *“Celní úřad může při výkonu dohledu a kontroly podle zvláštního právního předpisu zajistit věc, u které má podezření, že její držitel neoprávněně zasahuje do práva autorského podle tohoto zákona, jde-li o zboží Společenství, a to na dobu nejvýše 1 měsíce ode dne vydání rozhodnutí o zajištění věci.”* Celní úřad, který věc zajistil, musí o tom bezodkladně písemně vyrozumět autora (či jinou výše uvedenou oprávněnou osobu), který musí ve lhůtě 15 pracovních dnů písemně sdělit celnímu úřadu, zda hodlá uplatnit nárok na ochranu práva autorského u soudu. Pokud soud pravomocně rozhodne, že bylo neoprávněně zasaženo do práva autorského, předá celní úřad zajištěné věci osobě, která uplatnila nárok na ochranu práva autorského u soudu. Veškeré náklady spojené se zajištěním, uskladněním a předáním zajištěného zboží je povinna uhradit osoba, které byly věci zajištěny (celní úřad neprovádí zničení zboží). Nicméně není vyloučeno, aby osoba, již bylo zajištěno zboží, které dle rozhodnutí soudu neporušuje práva dle autorského zákona, uplatňovala po státu náhradu škody vzniklé nesprávným úředním postupem.^[163]

Je ale potřeba dbát na to, aby zadržení věcí podezřelých z porušování autorského práva, neznamenal omezení volného pohybu zboží. K tomu *per analogiam*: *“Členský stát, který stanoví v souvislosti s ochranou duševního vlastnictví aplikovatelnou na průmyslové vzory nástroje umožňující celním orgánům zadržet zboží, které bylo oprávněně uvedeno na trh v jiném členském státě ES a které vstupuje na území členského státu pouze za účelem průvozu a uvedení na trh v třetím členském státě, kde může být na trh oprávněně uvedeno, nesplňuje své povinnosti vyplývající z čl. 30 (čl. 28 dle konsolidovaného znění, překl. aut.) SES. Takovéto zadržení zboží celními orgány po dobu 10 dnů za účelem zahájení soudního řízení ze strany majitele práva má za následek omezení volného pohybu zboží. Je tomu tak i proto, že průvoz zboží z jednoho členského státu přes území jednoho či více členských států nespadá pod obsah výlučného práva k chráněnému průmyslovému vzoru v tomto členském státě. Protože výroba a uvedení na trh výrobků je oprávněné v členském státě, kde k nim došlo, a průvoz zboží netvoří obsah výlučného práva k*

průmyslovému vzoru ve státě, kde dochází k průvozu, musí být celní zadržení zboží ve státě průvozu považováno za překážku volnému pohybu zboží a není ospravedlnitelné na základě ochrany průmyslového a jiného obchodního vlastnictví.”^[164]

10. Nepřímá ochrana autorského práva

Je upravena v § 43 a v § 44 AutZ, kde je upravena jako právo na informace o správě práv k dílu.

Zákon zde stanoví, že do práva autorského neoprávněně zasahuje také ten, kdo obchází účinné technické prostředky ochrany práv, a to zejména tím, že vyrábí, dováží, přijímá, rozšiřuje, prodává, pronajímá, propaguje prodej nebo pronájem anebo drží k obchodnímu účelu zařízení, výrobky nebo součástky či poskytuje služby, které mají za účel obcházení účinných technických prostředků. Zároveň ale autor, který pro své dílo použil technické prostředky, je povinen zpřístupnit své dílo oprávněným uživatelům v rozsahu nezbytném ke splnění účelu uvedeného užití díla. Tato ochrana tak nesměřuje vůči tomu, kdo se dopouští neoprávněného výkonu autorského práva, ale vůči tomu, kdo sice sám dílo neužívá, nicméně svou činností objektivně umožňuje, aby bylo mohlo být dílo jím nebo třetími osobami užito.

Podle § 44 AutZ do práva autorského zasahuje též ten, kdo bez svolení autora způsobuje, umožňuje, usnadňuje nebo zastírá porušování práva autorského tím, že odstraňuje nebo mění jakoukoli elektronickou informaci o správě práv k dílu, nebo rozšiřuje (přijímá za účelem rozšiřování), dováží nebo, vysílá nebo sděluje veřejnosti dílo, ze kterého byla informace o správě práv nedovoleně odstraněna nebo změněna.

Informací o správě práv k dílu se rozumí jakákoli informace určená autorem, která identifikuje dílo, autora nebo jiného nositele práva, nebo informace o způsobech a podmínkách užití díla, a taktéž informace připojená k rozmnoženině díla nebo se objevující v souvislosti se sdělováním díla veřejnosti. Konkrétně se může jednat kupříkladu o informaci o autorství, o samotné existenci autorskoprávní ochrany, o licenčních podmínkách či smluvních ujednání, o historii užití rozmnoženiny díla včetně označení předchozích uživatelů, o jedinečnou identifikaci rozmnoženiny díla, o informace sloužící k automatickému rozúčtování autorských odměn apod.^[165]

Výkon práva na ochranu informace o správě práv k dílu nesmí být vykonáváno v rozporu se zásadou volného pohybu zboží (zejména v rámci jednotného vnitřního trhu ES). Informace o správě práv k dílu nepoživá zásadně ochrany, pokud způsobuje svévolné překážky (tj. nikoli překážky ospravedlnitelné z pohledu komunitárního práva) volnému trhu mezi členskými státy.^[166]

Na tuto problematiku lze *per analogiam* vztáhnout rozhodnutí ESD následovně: “Článek 36 (čl. 30 dle konsolidovaného znění, pozn. aut.) SES musí být vykládán tak, že majitel ochranné známky může, a to i v případě, kdy tak vytváří překážky volnému obchodu, uplatňovat svá práva tak, aby zabránil třetím osobám odstraňovat či přelepovat etikety, které nesou ochrannou známku, kterou majitel práva sám k výrobku umístěnému na trh společenství připojil, pokud není dokázáno, že takovéto uplatnění práv z ochranné známky by způsobilo svévolné překážky volného trhu mezi členskými státy. To může nastat zejména v případě, pokud jsou etikety odstraněny či přelepeny za účelem odstranění identifikačních čísel, která byla majitelem práva na výrobek umístěna z důvodu získání informací o způsobech obchodování s výrobkem, tj. zejména za účelem zjištění obchodníků, kteří dodávají tyto výrobky paralelním dovozcům. Pokud tedy majitel ochranné známky uplatňuje svá práva tak, aby zamezil třetím osobám odstraňovat nebo přelepovat etikety nesoucí jeho ochrannou známku spolu s identifikačními čísly, která byla na výrobek umístěna za účelem splnění právní povinnosti nebo dosažení cíle, který je z pohledu komunitárního práva oprávněný, nezpůsobuje tím svévolné vytváření překážek na trhu mezi členskými státy.”^[167]

11. Nebezpečí vyvolání záměny

Označení, která tvoří ochranné známky, jsou chráněny proti vyvolání nebezpečí záměny jak z titulu autorského práva tak v rámci nekalé soutěže. Ačkoliv jsou podle příslušných ustanovení chráněny odlišné právní zájmy, konkrétní ohrožovací delikt se do velké míry podobá až shoduje a je tedy někdy obtížné oddělit od sebe toto specifické porušení podle autorského práva od jednání nekalosoutěžního. V obou případech platí, že jde o delikt ohrožovací, k naplnění skutkové podstaty tedy postačí, že nebezpečí záměny hrozí. Uplatňuje se hledisko objektivní nikoliv subjektivní (není tedy důležité, jestli ohrožovatel či rušitel věděl, že jeho jednání naplňuje tuto skutkovou podstatu). Při posuzování, zda bylo jednání schopné vyvolat nebezpečí záměny označení, je nutno vycházet z pozice průměrného spotřebitele, kterého ESD definoval následovně: “Za průměrného spotřebitele se považuje osoba dobře informovaná a přiměřeně pozorná a obezřetná. Pozornost průměrného spotřebitele se liší podle druhu příslušného výrobku nebo služby. Průměrný spotřebitel je odkázán pouze na nedokonalé pochycení vzhledu označení výrobku.”^[168]

11.1. Nebezpečí vyvolání záměny podle AutZ

Podle § 45 AutZ *“do práva autorského neoprávněně zasahuje též ten, kdo pro své dílo používá názvu nebo vnější úpravy již použitých po právu jiným autorem pro dílo téhož druhu, jestliže by to mohlo vyvolat nebezpečí záměny obou děl, pokud nevyplývá z povahy díla nebo jeho určení jinak.”*

Svou povahou se jedná o tzv. *vnější ochranu* předmětných částí díla, která se uplatňuje nezávisle na ostatním obsahu díla jako takového. Pojmovými znaky jsou:

- a) existence díla s konkrétním názvem nebo vnější úpravou,
- b) užití názvu nebo vnější úpravy díla pro jiné dílo totožného druhu,
- c) vyvolání nebezpečí záměny obou děl, pokud toto nebezpečí není z povahy díla nebo jeho určení objektivně vyloučeno.

Jde o zvláštní autorskoprávní delikt, významné jsou zde takové skutečnosti, které koncepce českého autorského práva jinak nezná, např. novost, zaměnitelnost, obecná známost, rozlišitelnost či dlouhodobost užívání názvu či vnější úpravy díla apod. Takové skutečnosti jsou významné spíše z hlediska soutěžněprávního, nicméně jde o zvláštní ustanovení, které lze uplatnit bez ohledu na to, zda šlo o jednání v hospodářské soutěži či nikoliv. Vznik právní odpovědnosti za jednání v nekalé soutěži ale toto ustanovení nevylučuje.^[169]

Při posuzování sporů vzniklých na základě údajného porušení tohoto ustanovení se vychází zejména ze soudní praxe v oblasti práva nekalé soutěže (srov. § 44 a násl. ObchZ) a práva ochranných známek. Zejména ochranné známky jsou totiž předmětem sporů ohledně nebezpečí zaměnitelnosti. Soudy se shodují, že nemusí jít o vizuální shodu obou označení, ale *“je nutno přihlížet k dojmu, který vzniká u průměrného zákazníka. Tomu utkví v paměti celkový dojem, který na něj označení učinilo. I když plné znění označení se liší, je v přirozenosti zákazníků, že z delšího znění obchodního jména jim utkví jako příznačná jen určitá výrazná a rozlišující část.”*^[170] Tento názor tvrdí též ESD, který judikoval, že: *“Posouzení zaměnitelnosti dvou označení výrobků musí vycházet z celkového dojmu vyvolaného označeními zejména s ohledem na jejich vizuální, zvukovou či koncepční podobnost, a to zejména v jejich rozlišovacích či dominantních součástech.”*^[171]

11.2. Nebezpečí vyvolání záměny v rámci nekalé soutěže

Ustanovení § 47 ObchZ vymezuje vyvolání nebezpečí záměny jako:

- a) *užití firmy nebo názvu osoby nebo zvláštního označení podniku užívaného již po právu jiným soutěžitelem,*

b) užitých zvláštních označení podniku nebo zvláštních označení či úpravy výrobků, výkonů nebo obchodních materiálů podniku, které v zákaznických kruzích platí pro určitý podnik nebo závod za příznačné (např. i označení obalů, tiskopisů, katalogů, reklamních prostředků),

c) napodobení cizích výrobků, jejich obalů nebo výkonů, ledaže by šlo o napodobení v prvcích, které jsou již z povahy výrobku funkčně nebo esteticky předurčeny, a napodobitel učinil veškerá opatření, která od něho lze požadovat, aby nebezpečí záměny vyloučil nebo alespoň podstatně omezil,

d) pokud jsou tato jednání způsobilá vyvolat nebezpečí záměny nebo klamnou představu o spojení s podnikem, firmou, zvláštním označením nebo výrobky anebo výkony jiného soutěžitele.

Jeho smyslem je chránit vše, co individualizuje nebo charakterizuje, mimo jiné, určitou ochrannou známku v obchodním světě, ovšem jen z hlediska zaměnitelnosti a jejich zneužití v soutěži, nikoli z hlediska jiného právem chráněného zájmu (viz § 45 AutZ výše).^[172]

Žalobní nároky poškozených osob specifikuje § 53 ObchZ, který stanoví, že: *“osoby, jejichž práva byla nekalou soutěží porušena nebo ohrožena, se mohou proti rušiteli domáhat, aby se tohoto jednání zdržel a odstranil závadný stav. Dále mohou požadovat přiměřené zadostiučinění, které může být poskytnuto i v penězích, náhradu škody a vydání bezdůvodného obohacení.”*

Aktivně legitimováni jsou soutěžitelé (neboť se vyvolání nebezpečí záměny se výslovně dotýká jich), nicméně i spotřebitelé mohou být postiženi vyvoláním nebezpečí záměny, takže právo uplatnit příslušné nároky je přiznáno i jim. Naopak za jednání reprobované tímto ustanovením je odpovědný a může být postižen každý, kdo se jej dopustí, tedy nejen bezprostřední soutěžitel, ale i jiný podnikatel (zejména ten, který takové výrobky nabízí, popřípadě prodává).^[173]

12. Vztah mezi ochrannými známkami a autorským právem

Vztah mezi právem k ochranné známce a právem autorským je paralelní. Na jedné straně stojí monopolní právo vlastníka ochranné známky nerušeně disponovat s ochrannou známkou jakožto předmětem vlastnického práva, jež působí erga omnes, tedy vůči všem třetím osobám. Na druhé straně stojí právo autora ke svému autorskému dílu (v tomto případě výtvarnému autorskému dílu tvořícího označení registrovatelné jako ochranná známka) udělovat oprávnění k užití svého autorského díla třetím osobám. Tato práva působí paralelně, souběžně vedle, a aby nedocházelo k jejich střetům, je potřeba převod oprávnění k užití daného autorského díla právně upravit.

Vzhledem ke zvláštnostem předmětů duševního vlastnictví, jež vyplývají z jejich povahy, a k jejich zvláštní ochraně, nepostačí k nabytí oprávnění nakládat s autorským dílem pouze převod

vlastnického práva podle občanského nebo obchodního zákoníku (podle kterých nabyvatel vlastnických práv může nerušeně nakládat s předmětem vlastnictví dle svého uvážení). Převod vlastnictví k autorskému dílu a udělení oprávnění k jeho užití jsou totiž dvě odlišné věci. Právo k užití autorského díla je udělováno zvláštním právním nástrojem za tímto účelem upraveným, jímž je zejména výhradní licenční smlouva nebo jako zaměstanecké dílo či popřípadě na základě výslovného souhlasu autora.

12.1. Právní instituty k převodu práva užití autorské dílo

12.1.1. Výhradní licence

Výhradní licence je upravena v § 47 AutZ (podrobněji viz 7.2.1. Výhradní a nevýhradní licence k dílu). V případě ochranných známek se uděluje oprávnění k užití autorského výtvarného díla na základě **výhradní licenční smlouvy** proto, aby se dosáhlo účelu ochranných známek (aby ochranná známka odlišovala výrobky nebo služby určitého podnikatele od výrobků a služeb jiného podnikatele). Aby ochranná známka mohla získat rozlišovací schopnost, musí být její používání spjato pouze s těmi předměty, které má označovat a o jejich používání a nakládání musí mít možnost rozhodovat výhradně jejich vlastník. V opačném případě, pokud by zůstávalo autorovi daného označení právo toto označení taktéž užívat nebo předvádět dispoziční právo třetím osobám, význam ochranných známek by byl popřen a o rozlišovací funkci by se vůbec nedalo hovořit.

Výhradní licenční smlouvou dává autor nabyvateli souhlas (licenci) k užití jeho výtvarného autorského díla a zároveň nesmí poskytnout licenci třetím osobám ani sám své autorské dílo užívat způsobem, ke kterému licenci udělil. Může udělit oprávnění buď jen k určitému způsobu užití nebo ke všem způsobům užití. Tato podmínka udělení licence ze strany autora vůči nabyvateli jeho autorského díla odpovídá právu autora udělit jiné osobě smlouvou oprávnění k výkonu užívacího práva (§ 12 odst. 1 AutZ). Jak stanovuje § 12 odst. 2 AutZ, autorovi udělením tohoto oprávnění právo užití své autorské dílo nezaniká, nicméně je jeho užívací právo omezeno v rozsahu a způsoby, kterými je oprávněn nakládat s jeho autorským dílem nabyvatel.

V licenční smlouvě je potřeba vymezit autorské dílo, jež je jejím předmětem, způsob, rozsah a délku jeho užití a odměnu. Při jeho užití je potřeba dodržovat ustanovení § 11 odst. 3, podle kterého má autor právo na nedotknutelnost svého díla, zejména právo udělit svolení k jakékoli změně nebo jinému zásahu do svého díla, přičemž se nesmí provádět způsobem snižujícím hodnotu díla. S tím souvisí i právo autora na dohled nad plněním této povinnosti jinou osobou (autorský dohled).

V praxi se jedná typicky o loga, tedy grafické znázornění, které si zadavatel objednává u autora na objednávku nebo na základě smlouvy o dílo. Zadavatel v okamžiku řádného převzetí loga a zaplacení smluvené odměny se stává vlastníkem tohoto loga a z titulu vlastnického práva, jež je právo absolutní a působí erga omnes vůči všem třetím osobám, s jeho aktivními vlastnickými právy korespondují pasivní povinnostmi všech třetích osob nerušit ve výkonu vlastnických práv. Nicméně, jak již bylo výše řečeno, jen převod vlastnictví nestačí. Aby mohl logo registrovat jako ochrannou známku a dále ji používat k označení svých výrobků nebo služeb, propagovat, tisknout ji na obaly, používat k reklamním účelům atd., musí s autorem uzavřít výhradní licenční smlouvu a zaplatit odměnu. V případě absence výhradní licenční smlouvy by logo používal bez právního titulu, tedy neoprávněně a autor by se mohl námitkou u Úřadu nebo soudně dožadovat zákazu takového protiprávního jednání a náhrady bezdůvodného obohacení. Jen v případě řádné licenční smlouvy vzniká vlastníkovu loga po jejím registrování jako ochranné známky monopolní postavení k takové ochranné známce.

Lze také použít Výslovný souhlas autora, jež opravňuje třetí osobu k užití autorského díla způsobem, který je ve Výslovném souhlasu vymezen. Ve své podstatě jde také o licenční smlouvu, neboť tím rovněž uděluje licenci (oprávnění) k užití díla.

12.1.2. Zaměstnanecké dílo

AutZ s ohledem na výkon majetkových práv rozlišuje mezi autorskými díly vzniklými v rámci pracovního poměru a mimo něj. U autorského díla vzniknuvšího v rámci pracovněprávního vztahu, neboli zaměstnaneckého díla, přechází majetková práva k takovému zaměstnaneckému dílu z autora na zaměstnavatele. Zaměstnanecké dílo je upraveno v § 58 AutZ (jde o dispozitivní ustanovení), podle kterého „zaměstnavatel vykonává svým jménem a na svůj účet autorova majetková práva k dílu, která autor vykonal ke splnění svých povinností, která vyplývají z pracovněprávního vztahu k zaměstnavateli nebo z pracovněprávního vztahu mezi družstvem a jeho členem (zaměstnanecké dílo). Zaměstnavatel může právo výkonu podle tohoto odstavce postoupit třetí osobě jen se souhlasem autora, ledaže se tak děje při prodeji podniku nebo jeho části.“

Majetková práva obsahují právo užít a právo na autorskou odměnu. Z výše uvedeného tedy plyne, že **licenci k právu užít třetí osobě a zároveň autorskou odměnu namísto autora uděluje zaměstnavatel a souhlas autora není pro udělení licence nutný.** Jak ale stanoví § 58 odst. 4, autorova osobnostní práva zůstávají nedotčena a při sjednávání licenční smlouvy zaměstnavatelem musí být dodržována. Co se týče autorské odměny, vychází se z předpokladu, že je již zahrnuta ve mzdě nebo jiné odměně autora a že je přiměřená. Majetková práva autora jsou dále podle tohoto ustanov-

vení omezena také právem zaměstnavatele nakládat s dílem (zařazení díla do díla souborného) a zasahovat do díla prostřednictvím jeho zpracování.

AutZ rozlišuje právní režim majetkových práv zejména z důvodu rozdílných materiálních podmínek, za nichž k autorské tvorbě dochází. V případě, je-li autor zaměstnancem, má usnadněné podmínky k tvorbě, neboť nemusí hradit náklady, které jsou pro autora často velkým zatížením. Jde zejména o pomůcky, materiál, autorovi je také hrazena přípravná činnost či činnost, která nakonec ke vzniku autorského díla nevedla (tzv. tvůrčí omyly). Aby se tato právní úprava vztahovala na vytvoření díla při plnění pracovních povinností, nemusí být ve smlouvě ujednáno, že zaměstnanec vytvoří nebo bude vytvářet autorská díla. To ani není možné předem s jistotou říci, neboť autorské dílo je až výsledkem tvůrčí činnosti. Nicméně musí být autorské dílo vytvořeno v rámci plnění povinností sjednaných v pracovní smlouvě nebo sjednaného druhu práce. V praxi ale může být mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem i sporné, zda výsledek pracovní činnosti zaměstnance je autorské dílo, které požívá ochrany podle AutZ.

Ač tedy majetková práva autora přechází na zaměstnavatele (pokud si to tak sjednají), přesto AutZ upravuje omezení majetkových oprávnění zaměstnavatele, pokud by mělo docházet k poškozování majetkových zájmů autora. Jde zejména o právo autora na dodatečnou přiměřenou odměnu upraveného v § 58 odst. 6 AutZ, *„jestliže se mzda nebo jiná odměna vyplacená autorovi dostane do zjevného nepoměru k zisku z využití práv k zaměstnaneckému dílu a významu takového díla pro dosažení takového zisku.“* Dále je autor chráněn proti zanedbávání výkonu majetkových práv ze strany zaměstnavatele na základě § 58 odst. 3 AutZ, podle kterého *„nevykonává-li zaměstnavatel výkon majetkových práv k zaměstnaneckému dílu vůbec nebo je vykonává nedostatečně, má autor právo požadovat, aby mu zaměstnavatel za obvyklých podmínek udělil licenci.“* Odmítnout může zaměstnavatel jen tehdy, pokud pro to existují závažné důvody. Obsah licence však lze nahradit i soudním rozhodnutím.

Na třetí osobu může zaměstnavatel převést výkon majetkových práv jen se souhlasem autora. Toho není třeba, pokud dochází k prodeji podniku nebo jeho části.

Podle § 58 odst. 2 AutZ v případě, že zaměstnavatel oprávněný k výkonu majetkových práv autora zemře nebo zanikne bez právního nástupce, přechází výkon těchto práv zpět na autora. Toto ustanovení je výrazem zásady nepřevoditelnosti těchto práv autora, jež je explicitně vyjádřena v § 12 odst. 2 AutZ, podle kterého autorovi poskytnutím oprávnění k užití jeho díla třetí osobou jeho právo užití díla nezaniká, pouze mu vzniká povinnost strpět zásah do tohoto práva jinou osobou v rozsahu vyplývajícím ze smlouvy.

V případě, že by došlo k předčasnému ukončení pracovněprávního poměru, AutZ obsahuje v § 58

odst. 5 právní domněnku, že autor udělil zaměstnavateli souhlas s dokončením jeho díla. Totéž se uplatní také v případě, že vzniknou důvodné obavy, že autor vzhledem k časovému prodlení nebo kvalitě doposud odvedené práce nedokončí dílo řádně nebo včas.

Podle § 58 odst. 8 AutZ ukončení pracovního nebo obdobného poměru (případně vztahu založeného na základě smlouvy o dílo) nemá na výkon majetkových práv k zaměstnaneckému dílu vliv, tzn. že tato práva i nadále vykonává zaměstnavatel.

Ustanovení § 58 odst. 9 se dotýká otázky agenturního zaměstnávání, výslovně stanovuje, že za zaměstnavatele se považuje faktický zaměstnavatel autora, tedy osoba, u které autor ke splnění svých pracovních povinností vytváří nebo vytvářel díla, nikoliv agentura práce, se kterou má zaměstnanec uzavřenou pracovní smlouvu. Jde ale o dispozitivní ustanovení a tak ho můžou zaměstnavatel a agentura práce smluvně měnit.

Úprava zaměstnaneckých děl se podle § 58 odst. 10 obdobně použije i na díla vytvořená (v rámci plnění svých pracovních povinností) autorem, který je statutárním orgánem nebo členem statutárního nebo jiného orgánu společnosti nebo společníkem veřejné obchodní společnosti nebo komplementářem komanditní společnosti. Společnost se pak považuje za zaměstnavatele. Totéž se uplatní i u jiných právnických osob. Výslovně je v tomto ustanovení stanoveno, že se v těchto uvedených případech neuplatní ustanovení § 61 upravující dílo na objednávku a soutěžní dílo. Je tedy nezbytné dostatečně jasně definovat rozsah a obsah pracovních povinností, aby bylo možné určit, že jde o dílo zaměstnanecké a nikoliv dílo na objednávku.^[174]

12.2. Další právní instrumenty

Mimo výše uvedené způsoby převodu práva užít autorské dílo na třetí osobu je možné ještě vycházet z právní úpravy díla vytvořené na objednávku podle § 61 AutZ a Smlouvy o dílo podle § 536 a násl. ObchZ. K této právní úpravě je však lépe, s ohledem na právní jistotu nabyvatele autorského díla, spíše nepřistupovat. Důvod je ten, že narozdíl od výhradní licenční smlouvy udělené autorem nebo zaměstnavatelem v případě zaměstnaneckého díla, která opravňuje nabyvatele k výhradnímu užití díla a v případě sporu mu zajišťuje silný důkazní prostředek, u díla vytvořeného na objednávku nebo na základě smlouvy o dílo už postavení nabyvatele práva užít dílo v případě sporu tak jednoznačné není. Podle zákona se totiž vychází z **účelu smlouvy**, je tedy nutno zkoumat obsah smlouvy a posuzovat, zda nabyvatel jednal při výkonu uživatelského práva s autorským dílem v souladu se stanoveným účelem. Je nezbytné, aby byl účel ve smlouvě jasně a dostatečně široce definován, což se v praxi často nestává. V případě žaloby autora proti neoprávněnému užívání jeho

autorského díla ze strany nabyvatele se tam nabyvatel dostává do nelehkého postavení a šance na úspěšný spor nebývají velké.

12.2.1. Dílo vytvořené na objednávku

Dílo vytvořené na objednávku je upraveno v § 61 AutZ, který v odst. 1 stanoví, že „*je-li dílo vytvořené na základě smlouvy o dílo (dílo vytvořené na objednávku), platí, že autor poskytl licenci k účelu vyplývajícimu ze smlouvy, není-li sjednáno jinak. K užití díla nad rámec takového účelu je objednatel oprávněn pouze na základě licenční smlouvy, nevyplývá-li z tohoto zákona jinak.*“

Nejde o samostatný smluvní typ, nýbrž s ohledem na povahu účastníků o smlouvu o dílo podle ObčZ nebo ObchZ. Podle těchto předpisů je také nutno posuzovat formu právního úkonu, jeho platnost atd. Pokud není ve smlouvě sjednán způsob a rozsah užití díla, je nutno vycházet při užití díla objednatelem z účelu vyplývajícím ze smlouvy. Jde zde o zákonnou licenci limitovanou účelem smlouvy a je tedy namístě doporučit, aby strany ve smlouvě takový účel vymezily. Pokud objednatel hodlá užití díla způsobem přesahujícím účel smlouvy, je možné takové užití realizovat jen na základě licenční smlouvy. Na základě licenční smlouvy mohou strany samozřejmě i účel smlouvy rozšířit. V zájmu objednatele je, aby byla uzavřena vvýhradní licenční smlouva.

Pojem autor lze vykládat širěji, může to být fyzická a i právnická osoba, u níž si objednatel zhotovení díla objednává. Pokud je zhotovitelem právnická osoba, je nutno zkoumat, jaký vztah má ke skutečnému autorovi a podle toho poskytuje licenci nebo podlicenci.

I zde je od oprávněné k užití díla nutno odlišit vznik vlastnictví k hmotnému substrátu.

Podle § 61 odst. 2 „*Není-li sjednáno jinak, autor může dílo vytvořené na objednávku užit a poskytnout licenci jinému, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy objednatele.*“

Na oprávněné zájmy objednatele je nutno brát zřetel i tehdy, je-li licence nevýhradní. O rozpor s oprávněnými zájmy lze mluvit zejména s ohledem na ochranu osobnosti, se vznikem škody, u podnikatelů s ochranou dobrého jména a pověsti.

Vzhledem k tomu, že podle tohoto ustanovení se za autora považuje zhotovitel, je nutno rozlišovat situace, kdy je zhotovitelem právnická osoba oprávněná poskytnout pouze podlicenci a situaci, kdy je právnická osoba oprávněná vykonávat majetková práva autora nebo kdy je zhotovitelem sám autor.^[175]

12.2.2. Smlouva o dílo podle ObchZ

Smlouva o dílo je v ObchZ upravena v § 536 a násl. Základní vymezení smlouvy o dílo je obsaženo v § 536 odst. 1 ObchZ, podle kterého *“Smlouvou o dílo se zavazuje zhotovitel k provedení určitého díla a objednatel se zavazuje k zaplacení ceny za jeho provedení.”* Ustanovení § 536 odst. 2 ObchZ obsahuje výčet děl, jež spadají do úpravy smlouvy o dílo. Mezi tato díla zařazuje i **hmotně zachycený výsledek duševní činnosti**. Výsledkům duševní činnosti se dále věnuje § 558 ObchZ, který stanoví, že *“je-li předmětem díla výsledek činnosti, který je chráněn právem z průmyslového nebo jiného duševního vlastnictví, je objednatel oprávněn použít jej pouze k účelu vyplývajícimu z uzavřené smlouvy o dílo. K jiným účelům je oprávněn jej použít jen se souhlasem zhotovitele.”* Tedy stejně jako podle právní úpravy Vytvoření díla na objednávku (§ 61 AutZ) je objednatel podle tohoto ustanovení při užití díla, jež je výsledkem duševní činnosti, vázán účelem vyplývajícím ze smlouvy. Analogickým výkladem k § 61 AutZ lze tak dovodit, že v případě zájmu objednatele užití dílo nad rámec účelu vymezeného ve smlouvě může tak učinit jen na základě výhradní licenční smlouvy.

Na druhou stranu, jak uvádí autoři, *“pokud však rozsah a obsah využití ze smlouvy nevyplývá, není ani v tomto případě užívací právo objednatele omezeno.”*^[176]

Ustanovení tohoto paragrafu chrání zhotovitele, který vytvořil předmět díla na úrovni autorského díla apod. a který splnil i další případné podmínky ochrany. Podle § 559 ObchZ naopak *“zhotovitel odpovídá za porušení práva jiné osoby z průmyslového nebo jiného duševního vlastnictví v důsledku použití předmětu díla, jestliže k tomuto porušení dojde podle československého právního řádu nebo podle právního řádu státu, kde má být předmět díla využit, a zhotovitel o tom věděl v době uzavření smlouvy. Pro právní vady díla platí přiměřeně § 434 a 435.”* Toto ustanovení poskytuje ochranu třetím osobám, jejichž autorská či průmyslová práva byla porušena použitím předmětu díla. Za právní vadu díla se bude považovat to, že předmět díla je zatížen právem třetí osoby a objednatel s takovým zatížením neprojevil souhlas. Pokud objednatel projeví se zatížením souhlas, je zhotovitel odpovědný za porušení práva, kterého se dopustil vůči třetí osobě, není však odpovědný vůči objednateli. Objednatel v takovém případě odpovídá za porušení práv třetích osob, kterého se dopouští užíváním předmětu díla, sám.

Obchodní zákoník však ochranu omezuje jen na právní řád českého státu (podle kterého se řídí uzavřená smlouva) a právní řády státu užití známé objednateli při uzavření smlouvy. Za porušení ochrany podle jiných právních řádů zhotovitel neodpovídá.

12. 3. Střet autorských práv a práv k ochranným známkám

Podle § 12 odst. 1 AutZ, jež upravuje právo dílo užít, zákon mimo jiné stanoví, že „*Autor má právo své dílo užít....a udělit jiné osobě smlouvou oprávnění k výkonu tohoto práva...*“

V případě, že toto oprávnění jiné osobě (nabyvateli) neudělil ať už na základě výhradní licenční smlouvy uzavřené mezi autorem a nabyvatelem díla, nebo mezi zaměstnavatelem autora a nabyvatelem podle úpravy o zaměstnaneckém díle, či alespoň na základě výslovného souhlasu autora, dochází k **neoprávněnému užití autorského díla jeho nabyvatelem.**

S ohledem na zde pojednávanou souvislost mezi autorskými právy a ochrannými známkami bereme v úvahu autorská díla výtvarná – označení, které má nabyvatel eventuálně v úmyslu následně registrovat jako ochranné známky.

12.3.1. Námitkové řízení

Smyslem námitkového řízení je ochrana starších práv osob uvedených v ustanovení § 7 tohoto zákona. Autor má možnost bránit svá práva ještě před zápisem ochranné známky podáním námítky proti zápisu (registraci) ochranné známky u Úřadu, jež zápis ochranné známky provádí. Zároveň smyslem námitkového řízení je rovněž zvýšit právní jistotu přihlašovatele, že jeho ochranná známka, nebude několik let po zápisu do rejstříku vymazána.

Právní úprava je zakotvena v § 25 ZOZ:

(1) “Osoby uvedené v § 7 mohou podat námítky ve lhůtě tří měsíců od zveřejnění přihlášky, a to z důvodů uvedených v tomtéž ustanovení. Lhůtu k podání námítek nelze prodloužit a její zmeškání nelze prominout.

(2) Námítky musejí být podány písemně a musejí být odůvodněny a doloženy důkazy. K doplnění námítek a k důkazům předloženým na jejich podporu po lhůtě uvedené v odstavci 1 Úřad nepřihlíží...”

Toto ustanovení odkazuje na § 7, který vymezuje okruh oprávněných osob, autora k tomu ho opravňuje ustanovení § 7 odst. 1 písm. i) ZOZ, podle kterého *se přihlašované označení nezapíše do rejstříku na základě námítek proti zápisu ochranné známky do rejstříku podaných u Úřadu osobou, které náležejí práva k autorskému dílu, pokud autorské dílo může být užíváním přihlašovaného označení dotčeno.*

Na základě výše uvedeného autor tedy musí prokázat své autorské právo k danému označení a skutečnost, že přihlašovatel neudělil oprávnění dále užít jeho autorské dílo (resp. přihlašovatel nedoloží licenční smlouvu ani výslovný souhlas autora, který by jej k registraci označení

opravňoval), a že podání přihlášky k registraci Přihlašovatel neoprávněně užívá autorského díla. Přihlašovatel by se v Námitkovém řízení mohl případně bránit, že je oprávněn k registraci označení na základě účelu vyplývajícím ze smlouvy na vytvoření autorského díla na objednávku (§ 61 AutZ) nebo smlouvy o dílo (§ 558 ObchZ), kterou s autorem uzavřel. Závisí pak ale na více okolnostech, zejména na obsahu smlouvy, vymezení účelu smlouvy, zda z něj takové oprávnění skutečně vyplývá atd., zda by se Přihlašovatel ubránil.

Podáním námitek se zahajuje řízení o námitkách a s osobou, která podala námitky, Úřad jedná jako s účastníkem řízení o námitkách. Zjistí-li Úřad, že přihlašovaná ochranná známka není způsobilá zápisu do rejstříku, přihlášku zamítne, zjistí-li, že přihlašovaná ochranná známka nezasahuje do zákonem chráněných starších práv třetích osob uvedených v § 7, námitky zamítne.

Řízení o námitkách je upraveno § 26 ZOZ. Pokud Úřad řízení o námitkách nezastaví ani nezamítne, vyrozumí přihlašovatele o jejich obsahu a stanoví mu lhůtu, ve které se může k námitkám vyjádřit. Úřad také může vyzvat namítajícího a přihlašovatele, aby se ve stanovené lhůtě pokusili o námitkách dohodnout. Pokud se přihlašovatel k námitkám ve stanovené lhůtě nevyjádří, Úřad rozhodne o námitkách podle obsahu spisu. Úřad řízení zastaví, pokud odpadly důvody podání námitek nebo zamítne, pokud námitky nebyly podány v zákonné lhůtě, nebyly podány osobou uvedenou v § 7 nebo nebyly-li uvedeny důvody podání námitek či doloženy důkazy. Jsou-li námitky vzaty zpět, Úřad řízení o námitkách zastaví.

Úřad přihlašovatelovi a namítajícímu doručí písemné vyhotovení rozhodnutí o zamítnutí přihlášky nebo rozhodnutí o zamítnutí námitek. Oboje Úřad zveřejní ve Věstníku.

Proti rozhodnutí o zastavení řízení o námitkách lze podat ve lhůtě 1 měsíce ode dne doručení rozhodnutí rozklad. Rozklad má odkladný účinek. Lhůtu k podání rozkladu nelze prodloužit a její zmeškání nelze prominout.

12.3.2. Sporné řízení

Po neoprávněné registraci ochranné známky, jež je tvořena autorovým výtvarným autorským dílem, se může autor domáhat ochrany u soudu, konkrétně u krajského soudu. Podle § 40 AutZ se může bránit proti neoprávněnému užití již vykonaného nebo i pokud jeho právu neoprávněný zásah teprve hrozí a může se domáhat zejména žalobou určovací určení autorství nebo žalobou negatorní zákazu ohrožení svého práva, včetně hrozícího opakování, nebo neoprávněného zásahu do svého práva.

Dále se může domáhat odstranění následků zásahu do práva, zejména stažením nebo zničením neoprávněně zhotovené rozmnoženiny či napodobeniny díla nebo zařízení, výrobku nebo

součástky z obchodování nebo jiného užití. Zde by mohlo jít zejména o stažení výrobků označené napadenou ochrannou známkou. Autor se může také domáhat poskytnutí přiměřeného zadostiučinění za způsobenou nemajetkovou újmu, a to omluvou nebo zadostiučiněním v penězích, pokud by se přiznání jiného zadostiučinění nejevilo postačujícím (výši peněžitého zadostiučinění určí soud s přihlédnutím k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k zásahu do práva došlo) a zákazu poskytování služby, kterou využívají třetí osoby k porušování nebo ohrožování práva autora.

Při ukládání výše uvedených opatření se musí posuzovat jejich přiměřenost vzhledem k závažnosti porušení práva a musí být přihlédnuto k zájmům třetích osob, zejména spotřebitelů a osob jednajících v dobré víře.

Autor může také, v případě, že mu bylo vyhověno, požadovat uveřejnění rozsudek na náklady účastníka, který ve sporu neuspěl, a podle okolností určit i rozsah, formu a způsob uveřejnění.

Mimo výše uvedené má právo na náhradu škody a na vydání bezdůvodného obohacení. Místo skutečně ušlého zisku se autor může domáhat náhrady ušlého zisku ve výši odměny, která by byla obvyklá za získání takové licence v době neoprávněného nakládání s dílem. Výše bezdůvodného obohacení, jež musí ten, který s dílem neoprávněně nakládal, autorovi vyplatit, činí dvojnásobek odměny, která by byla za získání licence obvyklá v době neoprávněného nakládání s dílem (podrobněji viz 8. Právní prostředky ochrany podle AutZ a ZVPV).

V případě, že nebyla mezi autorem a nabyvatelem autorského díla uzavřena výhradní licenční smlouva ani nabyvatel nezískal výslovný souhlas autora, mívá autor jak v námitkovém řízení, tak ve sporném řízení značnou šanci na úspěch. Jak je již výše uvedeno, nabyvatel se sice může bránit účelem plynoucím ze smlouvy, pokud však není účel ve smlouvě dostatečně konkretizován, nebo jej vůbec neobsahuje, či je smlouva právně vadná (což se v praxi často stává), šance nabyvatele na úspěch jsou minimální.

13. Komparace české a italské právní úpravy

Stejně jako Česká republika je i Itálie vázána mezinárodními smlouvami upravujícími průmyslové práva a na základě závazků plynoucích z těchto smluv se materie úpravy italské úpravě české velmi přibližuje. Přesto zde ale existují instituty, které české právo vůbec nezná, nebo sice zná, ale upravuje odlišně. Zejména takové instituty autor rozvádí v následující komparaci.

Již samotná systematika úpravy je do značné míry odlišná, neboť se v italském právu silně projevuje tendence k rozsáhlým kodifikacím a rozsáhlým kodexům sdružujícím materii z více

oblastí a nejinak je to i v oblasti průmyslových práv. Průmyslová práva jsou upravena vždy všechny v jednom kodexu, nikoliv v samostatných zákonech.

Ochranné známky jsou upraveny v § 2569 - § 2574 a násl. codice civile (italský občanský zákoník, dále jen „c.c.“),^[177] poslední ustanovení odkazuje přímo na zvláštní úpravu, kterou je kodex nazývající **Il codice della proprietà industriale** (v překladu Zákoník průmyslového vlastnictví, dále jen „CPI“).^[178] Jde o zákoník kodifikující všechny druhy průmyslového vlastnictví.^[179]

CPI nejprve v úvodních ustanovení obecně vymezuje materii, tedy všechny Předměty průmyslového vlastnictví (dále jen „PřPrůmVI“) a výslovně zakotvuje závaznost mezinárodními úmluvami (zejména PUÚ) a subsidiární použití c.c.

Následně se věnuje jednotlivým druhům PřPrůmVI ochranným známkám je věnován čl. 7 – 28. V čl. 7 je taxativně vymezeno, jaké označení mohou být zaregistrovány jako ochranné známky. Stejně jako v ZOZ jsou to označení schopné grafického znázornění, tvořené slovem, písmem, tvarem, číslicí, jmény osob, barvou, tvarem výrobku nebo jeho obal a jejich kombinací, jsou-li schopné odlišit výrobky nebo služby jedné osoby od výrobků nebo služeb od jiných osob.

Ale na rozdíl od ZOZ jsou mezi označeními schopnými tvořit ochrannou známku explicitně zařazeny i zvuky. Vychází se z premisy, že označení přípustné pro registraci musí být schopné grafického znázornění, tedy na přihlášce je zvuk převeden do not. V podstatě je tedy registrována ochranná známka grafická, nicméně CPI ji vymezuje jako zvukovou. Ochranné známky čichové italská úprava výslovně vylučuje.

Zcela odlišnou úpravu obsahuje Čl. 8 CPI, který upravuje podmínky registraci označení jakožto grafického vyobrazení určité osoby, označení, které je tvořeno jménem jiné osoby, a označení tvořené jménem jiné osoby všeobecně známé.

Co se týče registrace ochranné známky v podobě grafického vyobrazení konkrétních osob, takové označení může být registrováno jen se souhlasem dotčené osoby, a po její smrti se souhlasem dědiců (jejich odstupňování se do určité míry podobá českému pojetí dědických tříd, tedy nejprve dává souhlas manžel a děti, není-li jich, tak rodiče a další dědici a není-li ani jich, ostatní příbuzní až do čtvrtého stupně).

V případě registrace osobního jména, jehož nositelem je osoba odlišná od žadatele má Úřad právo (ale již to není nezbytná podmínka) podrobit takovou registraci souhlasu nositele tohoto jména nebo jeho dědiců. Zároveň CPI výslovně stanoví, že následné používání ochranné známky nesmí způsobit nositeli zaregistrovaného jména újmu na cti, důstojnosti a důvěryhodnosti.

V případě použití jména odlišného od jména žadatele, které je ale navíc všeobecně známé, je nutno splnit kumulativně podmínku souhlasu nositele jména nebo jeho dědiců (viz výše) a podmínku, že

nezpůsobí újmu na cti, důstojnosti a důvěryhodnosti a navíc používání takové ochranné známky nesmí mít ekonomický účel, nesmí být registrováno za účelem podnikání.

Takové vyloučení ekonomického prospěchu je zakotveno jako podmínka také pro případ registrace všeobecně známých označení užívaných v oblasti umělecké, literární, vědecké, politické, sportovní, označení původu nebo jejich zkratky jak samostatně, tak spolu s jinými označeními.

Stejně jako ZOZ i CPI zapovídá registraci všeobecně používaných názvů či tvarů daných povahou produktu nebo jeho technickým využitím nebo mu dávají podstatnou užitnou hodnotu.

V zásadě jsou z registrace vyloučeny mezinárodní znaky, symboly, vlajky, označení veřejného zájmu, ale příslušný orgán může rozhodnout o jejich registraci. Co se týče označení, které obsahují slova, tvary nebo znaky politického významu nebo vysoké symbolické hodnoty, emblémy, či obsahuje araldické znaky, nejsou zcela vyloučeny ze zápisu. Úřad zašle takovou přihlášku k posouzení příslušným orgánem. Stejný postup provede i v případě, pokud má podezření, že přihlašované oznašení je v rozporu s veřejným pořádkem nebo dobrými mravy. Přihlášku posoudí kompetentní orgán a v případě vyslovení nesouhlasu s její registrací Úřad registraci odmítne. Je zde tedy zřejmé, že k rozhodování o přípustnosti registrace některých označení není pravomocný Úřad, ale jiný správní orgán.

Dále nemohou být registrovány označení, které nemají rozlišovací schopnost a zejména které jsou tvořeny obecnými označeními výrobků nebo služeb, zejména týkající se kvality, kvantity, účelu, druhu, země původu, hodnoty. Ale tento zákaz může být překonán, pokud takové obecné označení ještě před podáním přihlášky k registraci dosáhlo rozlišující schopnosti. Dále se zákaz registrace nevztahuje na označení, které je sice tvořeno slovy či znaky z obecně užívaného jazyka nebo ustálených obchodních zvyků, ale za svou existenci získalo rozlišovací schopnost.

Obecně rozlišovací schopnost je v italské úpravě zakotvena odlišně. Zatímco v českém právu je označení vázáno na výrobky či služby a musí být schopno odlišit výrobky a služby jedné osoby od výrobků a služeb jiné osoby, v italské první úpravě se posuzuje jen samotné označení. Podle čl. 12 CPI musí být označení přihlašované k registraci odlišné od:

- již zapsané ochranné známky
- označení označující určité výrobky či služby vnesené na trh
- obchodní firmy

Všeobecně známá ochranná známka je na základě čl. 6bis PUÚ vyloučena z registrace, ale CPI uvádí, že v případě, že taková všeobecná známka je v rámci pouze na úrovni lokální, registrace shodné ochranné známky třetí osobou je možná. Zároveň ale její dosavadní uživatel ji může nadále jak užívat tak také propagovat, nicméně je limitován lokálním vymezením.

CPI částečně upravuje procesní právní ochranu všech předmětů. Užíváním dvou pojmů registrace a tzv. „patentové řízení“ je rozděluje do dvou skupin. Hovoří-li o „patentizaci“, míní tím přihlášku vynálezů, průmyslových vzorů; pod pojem registrace spadají ostatní předměty. Tyto pojmy užívá v jednotlivých ustanoveních souběžně, právní úprava je pro obě skupiny v zásadě stejná (kromě výjimek *expressis verbis* stanovené, kdy konkrétní ustanovení se na danou skupinu neaplikuje). Nicméně z českého pohledu je taková specifikace stále značně generální, neupravuje konkrétní předmět, nýbrž skupinu předmětů. Upravuje procesní prostředky, které jsou v českém právu upraveny v různých zákonech, jako je presumpce vlastnického či jiného uživatelského práva žadatele k registraci předmětu, břemeno důkazní, předběžné opatření v podobě zákazu nakládání s předměty, uložení do soudní úschovy, vyvlastnění ve veřejném zájmu, schopnost předmětu plnit funkci zástavy při peněžním dluhu.

Zajímavá je úprava opatření proti pirátství v čl. 144 – 146 CPI, která zajišťuje ochranu proti padělání a parazitování na právech z průmyslového vlastnictví ve zlém úmyslu a jež vykazuje trvalé znaky. V případě, že náhrada škody náležející poškozenému je ohrožena, může soud přikázat soudní úschovu dotčených hmotných a nehmotných statků, jakož i obstavení bankovního účtu až do realizace náhrady škody. Za tím účelem může též soud disponovat s bankovními, účetními a obchodními dokumenty nebo si k nim vyžádat přístup. Při ministerstvu výrobních činností je ustanovena Národní komise na ochranu proti padělání zboží (il Comitato nazionale anticontraffazione) za účelem monitorování možných protiprávních jednáních porušujících práva z průmyslového a duševního vlastnictví.

CPI v rámci ochranných prostředků dále odkazuje na úpravu nekalé soutěže v c.c. a procesní ustanovení v codice civile procedurale (český OSŘ, dále jen „c.c.p.“) a na úpravu sankcí podle trestního zákoníku a správního řádu.

Vznik PřPrůmVI a jejich zachování a zánik je upraven obecně pro všechny PřPrůmVI. Speciálně ochranným známkám je věnována část druhá – Námitky a připomínky proti registraci ochranné známky upraveny v zákonech upravující průmyslové vlastnictví (námitkové řízení, právo na informace, nakládání s předměty), a které jsou v českém právu. Upravuje možnost zastoupení při jednání s Úřadem, zástupcem však může být pouze osoba specializovaná k jednání před Úřadem, jmenovaná ministrem výrobních činností a musí být zapsaná v Seznamu vedeném u speciální správní rady. Příslušnost a pravomoc ve všech věcech v oblasti průmyslových práv má Úřad, s výjimkou záležitostí, které spadají do kompetence ministerstva zahraničních věcí v oblasti průmyslových práv a do kompetence předsedy vlády.^[180]

Specifické dělení ochranných známek

Kromě dělení, které známe v českém právním řádu (např. ochranné známky individualní a kolektivní, jednoduché, složené a smíšené atd.), se v italském právu uplatňuje dělení na:

Ochranné známky hlavní a obranné(defenzivní) – hlavní jsou ty, které si uživatel zaregistroval a které na označování zboží či služeb v rámci své podnikatelské činnosti skutečně užívá. Obranné jsou takové, které sice neužívá, ale které jsou podobné jeho ochranné známce hlavní a které si tedy zaregistroval, aby se v co nejvyšší míře vyhnul riziku imitace jeho ochranné známky ze strany konkurentů nebo těžení neoprávněných výhod ze známosti jeho ochranné známky hlavně. Ve své podstatě, čl. 24 v CPI, který upravuje zánik zaregistrovaných ochranných známek, jež nejsou po dobu pěti let používána, brání zachování právě těchto „obránných“ ochranných známek (analogie k blokážním ochranným známkám v českém řádu).^[181]

Ochranné známky silné a slabé – silné jsou takové, které požívají nejsilnější ochrany, protože jejich znaky jsou tak intenzivní, že i přes jejich značné variace a obměny zůstávají pořád velmi podobné prvotnímu originálu. Zato slabé, ačkoliv jednotlivé části jejich označení nesou rozlišovací schopnost, ve vzájemné kombinaci je jejich rozlišovací schopnost velmi snižena, jsou tvořené označeními obecnými nebo popisnými produktu nebo služeb, které mají být takovou ochrannou známkou odlišeny (např. označení *ritmo latino* pro hudbu, *jeans* pro kalhoty). Ačkoliv takové označení by měla být odmítána, obchodní praxe ukazuje, že soutěžitelé mají tendenci kombinovat znaky s vysokou rozlišovací schopností se znaky obecnými nebo popisnými a takové ochranné známky jsou Úřadem registrovány a požívají právní ochranu. Nicméně ochrana není komplexní, jak judikoval Nejvyšší soud, jejich uživatel nemůže od třetích osob požadovat, aby se zdrželi používání označení až do značné míry podobné nebo dokonce stejné (v té části, která nemá odlišující schopnost) této ochranné známky.^[182] Toto dělení obsahuje výlučně c.c., CPI se o takovém dělení nezmiňuje.

Slabé ochranné známky se ale následně mohou stát ochrannými známkami silnými, v případě, že získají **Secondary meaning**. Tzn., že v případě v důsledku intenzivního užívání se známka dostane do podvědomí široké veřejnosti do té míry, že ztratí charakter pouze obecný a popisný a v očích veřejnosti se stane označením nerozlučně spojeným s konkrétními produkty či službami, a tak se stane ochrannou známkou požívající výlučnou právní ochranou. Nicméně vyvstávala otázka, zda takovou právní ochranu získává *ex tunc* či *ex nunc*. Problematické se právě jevílo předchozí používání stejné či obdobného označení třetími osobami. Právní nauka dospěla k názoru, že exkluzivní právní ochrana nemůže být přiznána retroaktivně, odpovědnost třetího uživatele za (nyní již) užívání ochranné známky bez právního důvodu musí být vyloučena, neboť zde nejsou naplněny znaky ani úmyslu ani nedbalosti (v českém právu se vychází k objektivní odpovědnosti, tedy rušitel nemusí o svém protiprávním jednání vědět).^[183] V českém právu je

institut také zakotven, a to v ZOZ v § 5, takové označení však vymezuje širěji než CIP.

Ochrana ochranných známek je také zakotvena v c.c. čl. 2598 a násl. v rámci nekalé soutěže. Jiná soukromoprávní prostředky ochrany právní úprava neobsahuje (na rozdíl od českého ZVPV). Zahrnuje do ní:

- jakékoliv použití názvů nebo označení, jež jsou zaměnitelné s označeními zaregistrovanými nebo napodobování produktů jiného soutěžitele či jakékoliv jiné jednání vedené za účelem záměny s produkty nebo činnostmi jiného soutěžitele, nebo
- rozšiřování zpráv a informací o produktech či činnostech jiného soutěžitele za účelem jeho diskreditace nebo vyvolání klamavé představy o kvalitě nebo jakosti jeho produktů či jeho firmy, nebo
- přímo či nepřímo jakýmkoliv způsobem porušuje principy profesionální slušnosti a ohrožuje tak podnik tohoto soutěžitele.

Struktura tohoto ustanovení je podle PUÚ čl. 10 upravující ochranu průmyslových práv.

Pro naplnění nekalosoutěžního jednání nemusí být způsobena škoda, postačí, že rušitel svým jednáním vyvolal nebezpečí vzniku škody. To může být způsobeno úmyslně nebo nedbalostí, soudní praxe v případě napodobování vždy vylučuje dobrou víru a v podstatě se nedbalost vždy hned presumuje. S ohledem na náhradu škody soud judikoval, že náhrada škody je neoddělitelná součást alespoň v rozsahu navrácení v předešlý stav (taková ani nemusí být poškozeným výslovně požadována). Soud může na žádost žalobce přikázat žalovanému pozastavení výroby, nakládání či používání zboží či služeb, které jsou označeny dotčenou ochrannou známkou a zároveň stanovit určitou peněžní částku jakožto sankci za porušení takového zákazu nebo prodlení se započítáním plnění takového zákazu.^[184]

Ochranné známky jsou chráněny také trestněprávními normami, které zakotvují v jednotlivých ustanovení skutkovou podstatu padělání, pozměňování, parazitování, prodej či jiné neoprávněné užívání výrobků označených ochrannou známkou nebo uvedení padělaných výrobků na trh pod sankcí peněžité pokuty, odnětí svobody (které je vždy doprovázeno pokutou) a zabavení a zničení takových výrobků. Trestný je také pokus o padělání či pozměňování zboží.^[185]

Autorskoprávní ochrana je upravena v c.c. § 2575 - § 2583 a v Diritto d'Autore (Autorský zákon, dále jen „DdA“)^[186] s úpravou českou se shoduje, jen drobná rozlišnost, že ve výčtu děl schopný požívat autorskoprávní ochranu uvádí i dílo náboženské. Majetkové práva trvají kratší dobu a to 50 let od prvního zveřejnění.

Závěr

Osobnostní práva autora jsou charakteristická koncepcí autorskoprávní ochrany, neboť jsou pevně spjatá s osobností autora a jeho tvůrčí schopností, bez nichž by samotné autorské dílo nevzniklo. Ač jsou v zákoně stanoveny definiční znaky takového jedinečného díla, kterou je s to být chráněno autorským právem, přesto není v praxi vždy jednoduché odlišovat díla, které si takovou ochranu zasluhují a které nikoliv. Taková koncepce je velmi specifická a k ochranným známkám ji neváže žádná spojitost.

S ohledem na právní úpravu majetkových práv autora však spojitost s úpravou nakládání s ochrannou známkou lze vidět zcela jasně. To zřetelně vyplývá z toho, že oba statky, jak autorské díla tak ochranné známky, spadají mezi předměty práv duševního vlastnictví, což se promítá do metody a cílů jejich právní ochrany. Oba nehmotné statky musí být vyjádřeny v objektivně

vnímatelné podobě a poté se hmotné nosiče, na nichž jsou vyjádřeny, stávají v zásadě běžným *res in commercio* podle soukromého práva. Stávají se předměty vlastnického práva a lze s nimi podle toho nakládat. Přesto jim je specifická úprava v podobě licenčních smluv a specifická ochrana zajištěna, a to právě s ohledem na jejich zvláštnosti plynoucích z jejich původu jako nehmotných statků, jako je například jejich potenciální ubiquita. Dále také proto, že jejich hospodářský význam je specifický, neboť jeho smyslem je, že tyto nehmotné statky jsou jedinečné, odlišné od jiných statků, jedinečnost a odlišnost je důvod, proč vznikají a z čeho získávají hospodářský prospěch. A tedy i jejich ochrana se zaměřuje proti zneužívání a parazitování na jejich jedinečnosti za účelem získání neoprávněného prospěchu. Předmět ochrany se liší v tom, že Ochranné známky vznikají za účelem označování konkrétního zboží či služeb a jejich odlišení od jiného zboží či služeb. Chrání se tak zejména ty předměty, které jsou označovány, protože na jejich vlastnostech, kvalitě apod. závisí pověst, kvalita či dobré jméno jejich ochranné známky. Zatímco ochrana autorského díla chrání dílo samotné. Nicméně princip je stejný, je to snaha zabránit vytváření označení shodných či podobných ochranné známce chránící shodné či podobné produkty, a vytváření děl shodných či podobných s autorským dílem neboli jejich plagiátů. V obou případech je důležitým kritériem jejich schopnost zaměnitelnosti na straně veřejnosti. Ve vztahu k ochranné známce je samo označení, které má být registrováno a chráněno jako ochranná známka, podrobena takové prověrce ještě před jejím zápisem v rámci námitkového řízení. Takový systém vyplývá z principu formální registrace ochranné známky, která jí dává vzniknout a vlastně ještě před samotným vznikem umožňuje předejít sporům, které by po jejím zápisu mohly eventuálně vzniknout. V autorském právu takový institut není, a to s ohledem na neformální formu vzniku autorského díla, tedy jeho samotným vytvořením, čili obecně v případě sporu musí ke sporu a jeho vyřešení soudní cestou skutečně dojít. Nicméně tento institut dává možnost také autorům autorských děl, jejichž práva by mohla být zápisem dotčena, namítat zápis takové ochranné známky. V tomto řízení může uplatňovat stejné důvody, jaké jsou stanoveny na ochranu na základě AutZ. Podle názoru autora je ale doslovné vymezení konkrétních důvodů obsažených v ZOZ, které opisuje důvody vymezené v AutZ, nadbytečné. Důvody z AutZ by šly použít i samy o sobě, v podstatě se tak upravuje stejná materie dvakrát.

Právní prostředky ochrany autorských děl i ochranných známek míří proti identickému či podobnému ohrožování či porušování práva autora nebo vlastníka ochranné známky a jejich právní nároky se podobají. Jen u autorských děl se, s ohledem na osobnostní složku práv, v hierarchii jednotlivých nároků do popředí staví spíše morální zadostiučinění a až poté materiální. Osobnostní práva autora se projevují, mimo jejich přímou ochranu podle AutZ, také ve vztahu k celní ochraně. Autorova ochrana je širší, neboť kromě nároků upravených v ZDVZV má autor

ještě další právo na informace od celních orgánů a právo na ochranu informací o správě práv autora, které se uplatňuje zejména v rámci zahraničního vývozu nebo dovozu.

Oba nehmotné statky znají institut vyčerpání práv, kdy po oprávněném převodu rozmnoženiny (či originálu) jak autorského díla tak produktů označených ochrannou známkou oprávněné osoby již nemůžou bránit dalšími nakládání. Dokonce se tento institut přímo schází o ochranných známkách, na které je zároveň nazíráno jako na autorské dílo. Tento kurz sbíhající se právní ochrany autorských děl a ochranných známkách je také nastolen v rámci práva EU, a to s ohledem na plnění vytyčeného principu volného pohybu zboží a služeb, jejichž vstupu na společný trh všech členských států nesmí být bráněno.

Je tedy zřejmé, že vztah právní ochrany autorských děl a ochranných známkách, co se týče jejich majetkoprávních dispozic a právních prostředků jejich ochrany, je velmi úzký. Toto sepětí zakotvuje a posiluje i evropská úprava. Do budoucna, v souvislosti s novými technickými vymoženosti a tendencemi jejich zavádění i do této oblasti zůstává otázkou, jak by byly nové specifické druhy těchto nehmotných statků navzájem upravovány. Živě je diskutována zejména na mezinárodní úrovni legitimita registrace ochranné známky čichové, která s ohledem na české právo nespĺňuje zákonné vymezení ani ochranné známky ani autorského díla, nicméně judikatura ESD naznačuje k dalšímu vývoji pojetí ochranných známkách postoj vstřícný a otevřený.

Resume

A relationship between trademark protection and copyright protection under the czech law

Both trademarks and copyrights are imovable articles and are parts of intellectual property.

A Trademark is stated in the Trademark Code n. 441/2003 as a mark which is used to identify products or services produced by one person (an individual or a legal entity) and distinguish them from products and services produced by another one so that consumers are able to recognize the origin of the products or services. According to the law the mark is a name, word, phrase, logo, symbol, color, design, image, or a combination of these elements, it must be created in graphic form perceptible objectively. The mark must be distinctive, original and it must have a relationship with a product or

service. A mark complying with all the above mentioned conditions can be registered at the particular Trademark office and subsequently obtain a trademark certification and protection.

A Copyright is protected under the Copyright Law n. 121/2000 as a creative and artistic work created by author's intellectual activity and expressed in a form objectively perceptible. The author has exclusive rights to his work. The rights are divided into exclusive personal and exclusive economy rights. In particular he has a right to be presented as the author of a work and to authorize a third party to dispose of a work, to obtain pecuniary rewards for such an authorization and to prevent all the others from unauthorized use of a work.

A trademark can be at the same time a copyright (created as a fine art, especially in a graphic form). The relationship between trademarks and copyrights is simultaneous. On the one hand a holder of a trademark has an exclusive right to use a trademark in relation to a product or a service. On the other hand there is an author's exclusive right to his copyright and to authorize use of his work by a third party. These rights exist contemporarily and it is necessary to rule use of a copyright by a third party by law in order to avoid to an unauthorized use.

With regard to particularities of the subjects of intellectual property and their particular law protection only a transformation of an ownership to copyright from an author to a third party in order to achieve a right to use a copyright by a third party is not sufficient (dislike a transformation of property under the civil code or commercial code where a right to use is contained in a proprietary right).

A transformation of a property of a copyright and authorisation of use of copyright are two different matters. Author provides a third party with authorisation for use of copyright on the ground of Licence, Employee's work or a Explicit Author's Agreement.

Except from the three institutes above mentioned it is possible to use a regulation on the base of a Contract for work under the Commercial code or an Order for creation of work under the Copyright Law. According to law a contracting party has a right to use a copyright in accordance with the objection of a contract. It means that it is necessary to state and express the aim in the contract widely and clearly enough because in the case of lawsuit for an unauthorised use applied by the Author against the other contracting party the other contracting party must prove that it has used the copyright in accordance with the aim of the contract which can be very difficult and sometimes impossible. So these two contracts are not recommended for a regulation of use of copyrights with regard to a legal certainty.

Copyrights are protected, in particular, from presentation of false authorship to a work by another person or unauthorized making of a copy, reproduction, distribution, public performance and other

unauthorized disposal of a work. Author can submit an objection in objection's procedure which takes part in a process of registration of a trademark. If he fails to submit an objection in a three months long period he can initiate a civil legal proceedings for unauthorized use of copyright or endanger or infringement of rights. Author is also protected under the administrative and criminal law.

As far as trademarks are concerned, protection focuses in particular on prevention from unauthorized use of an identical or similar mark which is, in the eyes of consumers, capable to evoke the registered trademark or to confuse the mark with the trademark or products or services protected under the trademark and thus profit from knowledge and reputation of the trademark illegally. Holders of a trademark are protected under the administrative and criminal law and they can ask customs authority for information and protection, enjoy protection under an unfair competition and are protected under international and European law, too.

A holder of a trademark can be, at the same time, author of an image (expressing a trademark) which is protected as a copyright. There can be concentrated more rights from both areas in one object or appertaining to one person and it depends on the person enjoying the rights which kinds of legal instrument chooses as more suitable and effective one in order to achieve protection. There exist different principles and rules in these two areas of law but because they both are included in intellectual property the aim of protection is very common – it is to prevent from abusive behavior and action of other persons trying to obtain an illegitimate benefit or to harm reputation of the trademark or copyright protected under law.

This work deals with a detailed description of the principles and law institutes contained in both trademarks and copyrights and the relationship between them.

[1] V československém právu byl termín „ochranná známka“ poprvé použitý v zákonu č. 8/1952 Sb., o ochranných známkách a chráněných vzorech

[2] Zákon č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách a o změně zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů

[3] *Roman Horáček a kolektiv: Zákon o ochranných známkách / Zákon o ochraně označení původu a zeměpisných označení / Zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví*, 2. vydání, Praha 2008, s. 56

[4] *Roman Horáček, Karel Čada, Petr Hajn: Práva k průmyslovému vlastnictví*, 1. vydání. Praha: 2005, s. 305

[5] Např. i v právu patentovém, které pozitivně nedefinuje pojem „vynález“, ale stanoví, které vynálezy se patentují. - *Roman Horáček a kolektiv: Zákon o ochranných známkách / Zákon o ochraně označení původu a zeměpisných označení / Zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví*, 2. vydání, Praha 2008, s. 56

[6] *Roman Horáček a kolektiv: Zákon o ochranných známkách / Zákon o ochraně označení původu a zeměpisných označení / Zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví*, 2. vydání, Praha 2008, s. 56

[7] V konkrétním případě šlo o označení Panthenol. Soud judikoval, že „do rejstříku tak není možné zapisovat mj. taková označení, která bez ohledu na činnost podnikatelských subjektů získala jistou obecnou povědomost, která se stala pro tato samotná označení příznačnou“...“Pokud chce podnikatel požívat známkoprávní ochrany pro označení, které je jinak označením obecným a vžitým, může tak učinit teprve poté, co tuto obecnou povědomost nějakým způsobem překročí (zde grafickým provedením takového označení). Ochranu takto provedenému označení lze pak, pochopitelně s přihlédnutím ke všem okolnostem, přiznat, nikoliv však pro slovní prvek v něm obsažený, ale pro grafické ztvárnění slovního prvku jako celku. Výklad jiný by podle názoru správného soudu vedl k absurdním důsledkům, neboť každá ochranná známka v příslušném grafickém provedení je vlastně částečně vždy tvořena obecnými symboly či barvami. Takový výklad by tak vůbec znemožnil známkoprávní ochranu.“ - Jud MS v Praze, sp. zn. 5 Ca 25/2005: *Rozlišovací způsobilost*

[8] za běžné písmo se považuje písmo užívané Úřadem, tj. TIMES NEW ROMAN velikost 12. Jde např. o slova, jména, spojení slov a číslic apod. - *Roman Horáček a kolektiv: Zákon o ochranných známkách / Zákon o ochraně označení původu a zeměpisných označení / Zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví*, 2. vydání, Praha 2008, s. 56

[9] Při tvorbě je třeba věnovat zvláštní pozornost přepisu do cizích jazyků, kde bude známka používána. Zdánlivě neškodné slovo může mít v jiném jazyce nevhodný až hanlivý význam.

[10] *Roman Horáček a kolektiv: Zákon o ochranných známkách / Zákon o ochraně označení původu a zeměpisných označení / Zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví*, 2. vydání, Praha 2008, s. 56

[11] *Roman Horáček, Karel Čada, Petr Hajn: Práva k průmyslovému vlastnictví*, 1. vydání. Praha: 2005, s. 297

[12] K tomu autoři uvádí: „Pokud bude známka natolik komplikovaná, že nebude možné ji jednoduchým způsobem za použití levné tiskářské techniky vyrobit či použít, přinese svému majiteli pouze zvýšené náklady a bude zvyšovat náklady na obaly a obchodní korespondenci. V některých případech (např. výrobek tvořený odlítkem) ji nepůjde vůbec použít.“ - *Roman Horáček, Karel Čada, Petr Hajn: Práva k průmyslovému vlastnictví*, 1. vydání. Praha: 2005, s. 298

[13] *Roman Horáček, Karel Čada, Petr Hajn: Práva k průmyslovému vlastnictví*, 1. vydání. Praha: 2005, s. 299

[14] Autoři poznamenávají: „Prostorové ochranné známky někdy nahrazují jiná průmyslová práva např. průmyslové vzory či dochází k průniku těchto dvou typů práv (např. tvar výrobku je chráněn známkou a zároveň průmyslovým vzorem). Důvodem je především omezená doba ochrany jiných typů práv (průmyslového vzoru), která u známky neexistuje. Otázkou však je, zda je možné takovéto známky aktivně užívat na výrobcích, které jsou tvořeny pouhým tvarem výrobku (např. maska chladiče auta).“ - *Roman Horáček, Karel Čada, Petr Hajn: Práva k průmyslovému vlastnictví*, 1. vydání. Praha: 2005, s. 300

[15] Zákon 137/1995 Sb., o ochranných známkách, ve znění pozdějších předpisů

[16] Srovnej OHIM, R 122/1998-3, ve věci „SVĚTLE ZELENÁ“: „Barva sama o sobě bude obecně vyloučena ze zápisu a musí být zachována k volnému použití podle článku 7 (1)(d) CTMR. Tento článek se vztahuje zejména na prvky obecně používané v reklamě, které neposkytují žádné zvláště popisné údaje, nýbrž slouží převážně k tomu, aby přilákaly zákazníky. Jasné zelená barva je obvykle užívána v reklamě a obchodě jako barva základní, spolu s obrázky, grafickými prvky nebo textem. Je tedy označením, které se stalo obvyklým v poctivých a zavedených zvyklostech v obchodě.“

[17] *Roman Horáček a kolektiv: Zákon o ochranných známkách / Zákon o ochraně označení původu a zeměpisných označení / Zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví, 2. vydání, Praha 2008, s. 56*

[18] *Roman Horáček a kolektiv: Zákon o ochranných známkách / Zákon o ochraně označení původu a zeměpisných označení / Zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví, 2. vydání, Praha 2008, s. 56*

[19] viz Jud ESD C-283/01 (ve věci Shield Mark): *Zvuková ochranná známka*

[20] viz Jud ESD C-273/00 (ve věci Sieckmann): *Co může být ochrannou známkou*

[21] *Roman Horáček a kolektiv: Zákon o ochranných známkách / Zákon o ochraně označení původu a zeměpisných označení / Zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví, Komentář, 2. vydání, Praha 2008, s. 57*

[22] *JUDr. Hana Kelblová: Obchodní a certifikační ochranné známky a ochrana spotřebitele, s. 2, z WWW: <http://bandlerova.weby.uniag.sk/files/web2/pdf/Kelblova.pdf>*

[23] jako jsou obchodní řetězce (např. HYPERNOVA), specializované obchodní domy (např. BAUHAUS) nebo při vývozu velkých technologických celků.

[24] *Roman Horáček a kolektiv: Zákon o ochranných známkách / Zákon o ochraně označení původu a zeměpisných označení / Zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví, Komentář, 2. vydání, Praha 2008, s. 57*

[25] zejména zákon 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, zákon 63/1986 Sb., o České zemědělské a potravinářské inspekci, zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, vyhláška č. 113/2005 Sb., o způsobu označování potravin a tabákových výrobků, v platném znění

[26] *JUDr. Hana Kelblová: Obchodní a certifikační ochranné známky a ochrana spotřebitele, s. 2, <http://bandlerova.weby.uniag.sk/files/web2/pdf/Kelblova.pdf>*

[27] *Roman Horáček a kolektiv: Zákon o ochranných známkách / Zákon o ochraně označení původu a zeměpisných označení / Zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví, Komentář, 2. vydání, Praha 2008, s. 57*

[28] „První českou certifikační ochrannou známkou je značka CZECH MADE, která vznikla v roce 1993. Značka je oceňnému produktu propůjčena na období dvou let, která propůjčuje značku ověřené kvality CZECH MADE výrobkům a službám, jejichž kvalita byla ověřena nezávislým akreditovaným inspekčním orgánem na základě mezinárodní normy ČSN EN ISO/IEC 17020. Od roku 2003 je další českou certifikační známkou národní značka kvality KLASA. Slouží spotřebitelům a odběratelům k lepší orientaci při identifikaci v oblasti potravin, zejména vybraných domácích produktů, prezentaci jejich kvality v porovnání s konkurenčními potravinami. Byla zavedena s úmyslem podpořit domácí potraviny v soutěži s evropskými potravinami po vstupu ČR do EU. Značka je propůjčována na tři roky a její vlastnictví může být po této lhůtě prodlouženo, ale také může být, při zhoršení kvality či porušení podmínek pro její získání, odebráno. Kvalitu a složení výrobků posuzuje a po jejím udělení kontroluje Státní zemědělská a potravinářská inspekce.“ - *JUDr. Hana Kelblová: Obchodní a certifikační ochranné známky a ochrana spotřebitele, s. 2, <http://bandlerova.weby.uniag.sk/files/web2/pdf/Kelblova.pdf>*

[29] *Roman Horáček, Karel Čada, Petr Hajn: Práva k průmyslovému vlastnictví, 1. vydání. Praha: 2005, s. 301-302*

[30] Nařízení Rady Evropských společenství č. 40/94 z 20. prosince 1993 o ochranné známce Společenství, Nařízení Rady Evropských společenství č. 3288/1994 z 22. prosince 1994, kterým se mění nařízení č. 40/94 (dále jen „**Nařízení č. 40/94**“)

[31] *Roman Horáček a kolektiv: Zákon o ochranných známkách / Zákon o ochraně označení původu a zeměpisných označení / Zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví, Komentář, 2. vydání, Praha 2008, s. 65-66*

[32] Společné doporučení, které schválilo Shromáždění Pařížské unie a Valné shromáždění WIPO v roce 2000 v Ženevě, ze kterého by členské státy měly vycházet při posuzování všeobecné známosti známek.

[33] Roman Horáček, Karel Čada, Petr Hajn: Práva k průmyslovému vlastnictví, 1. vydání. Praha: 2005, s. 349-350

[34] viz Rozhodnutí Úřadu O-151565: *Prokázání všeobecné známosti*, kde se uvádí, že „všeobecnou známost lze doložit například výsledky průzkumů o obecném povědomí spotřebitelské veřejnosti o vžitosti konkrétního označení, rozsahem reklamní a inzertní činnosti s celostátní účinností, popřípadě sponzorováním akcí, u nichž je pravděpodobnost sledování širokou veřejností.“

a Rozhodnutí Úřadu O-168132: *Dostatek dokladů*, kde „všeobecnou známost, resp. dobré jméno lze prokázat hodnověrnými datovanými doklady (výsledky průzkumu trhu a mínění veřejnosti, publikačními prostředky dokládajícími intenzitu a frekvenci reklamy, objednávkami, znaleckými posudky, dodacími listy, daňovými doklady, apod.) dokazujícími užívání takového označení v České republice přímo na výrobcích nebo ve spojení s těmito výrobky či službami. K tomu, aby mohl Úřad posoudit, zda namítaná mezinárodní ochranná známka splňuje výše uvedená kritéria, je nezbytné, aby mu o tom byly poskytnuty dostatečné údaje.“

[35] Roman Horáček, Karel Čada, Petr Hajn: Práva k průmyslovému vlastnictví, 1. vydání. Praha: 2005, s. 350

[36] MPOB-cast G2.p65, Metodické pokyny Úřadu průmyslového vlastnictví www.upv.cz/.../metodicke_pokyny_G2_2011_04

[37] viz rozhodnutí Úřadu O-142586: *Odkaz na seznam*, kde se uvádí, že „přesto, že je ochranná známka zařazena do databáze všeobecně známých ochranných známek, vedené Úřadem, odvolací orgán byl nucen posoudit, zda má dobré jméno z důkazů předložených namítajícím a nemohl se odvolat na ustanovení § 34 odst. 6 zákona č. 71/1967 Sb., neboť dobré jméno jako do určité míry subjektivní vlastnost ochranné známky nelze považovat za skutečnost známou správním orgánu z úřední činnosti.“

[38] Mgr. Kristina Lincerová: 59386. Internetová doména a její právní aspekty

<http://www.epravo.cz/top/clanky/internetova-domena-a-jeji-pravni-aspekty-59386.html>

[39] Dokladem tohoto tvrzení jsou i právní spory mezi majiteli ochranných známek a oprávněnými uživateli domén.

[40] viz Jud NS ČR sp. zn. 32 Odo 447/2006 - Tento rozsudek se týkal konfliktu ochranné známky složené z doménového jména a obchodní firmy jiného soutěžitele. V tomto rozhodnutí Nejvyšší soud České republiky rozhodl o zdržení se užívání označení zaměnitelného s obchodní firmou a ochrannou známkou z doménového jména a zdržení se užívání databáze výrobků a o zaplacení zadostiučinění. Předmětem tohoto sporu byla zejména samotná registrace doménového jména, které bylo shodné jak s ochrannou známkou, tak i obchodní firmou jiného soutěžitele. Nejvyšší soud dovodil, že popsané jednání žalovaného, spočívající v zaregistrování předmětného doménového jména, jakož i v provozování internetových stránek pod touto doménou ke shodnému předmětu podnikání žalovaného a žalobkyně, porušilo práva žalobkyně. Odvolací soud správně aplikoval příslušná ustanovení obchodního zákoníku pro popsané nekalosoutěžní jednání žalovaného a to jak generální klauzuli vyplývající z § 44 odst. 1 ObchZ, tak pro skutkovou podstatu parazitování na pověsti a zaměnitelnost vyplývající z § 47 a § 48 ObchZ.

[41] Dle převažujícího názoru by přihláška ochranné známky, jejíž znění odpovídá doménovému jménu, měla obsahovat nikoli např. formulaci „poskytování informací prostřednictvím Internetu“, ale přímý výčet výrobků a služeb, s nimiž je možné se na této internetové adrese setkat. Internet je

nutno považovat pouze za nosič, resp. médium, přes nějž dochází k prezentaci zboží či služeb, (podobně jako televizi či rozhlas).

[42] *Petr Kupka: Doména jako ochranná známka?*, Právní zpravodaj 1/2003, s. 6

[43] *Petr Kupka: Národní ochranné známky ve vztahu k ochranné známce Společenství*, Právní zpravodaj 5/2004, s. 10

[44] Tímto vymezením navazuje na kontinentální úpravu, kterou zakotvila v roce 1886 Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl.

[45] Na rozdíl od předchozího autorského zákona stanoví současný zákon tento pojmový znak díla výslovně. Jedná se o zákonné zakotvení závěrů autorskoprávní nauky platné podle předchozích zákonných úprav, kdy byl požadavek jedinečnosti autorské tvorby dovozován pouze výkladem.

[46] *Ivo Telec, Pavel Tůma: Autorský zákon, Komentář*, 1. vydání. Praha: 2007, s. 20

[47] *Ivo Telec, Pavel Tůma: Autorský zákon, Komentář*, 1. vydání. Praha: 2007, s. 15-16

[48] Autor právo své dílo užít v původní nebo jiným zpracované či jinak změněné podobě, samostatně nebo v souboru anebo ve spojení s jiným dílem či prvky a udělit jiné osobě smlouvou oprávnění k výkonu tohoto práva; jiná osoba může dílo užít bez udělení takového oprávnění pouze v případech stanovených tímto zákonem.

[49] *Helena Chaloupková, Petr Holý: Zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským (autorský zákon) a předpisy související*, Komentář, 3. vydání, Praha 2007, s. 7

[50] Tak např. požívá ochrany hudební skladba, byla-li myšlenka zhmotněna, čili skladba realizována tím, že byla zahrána; skladba nemusí být nikde nahrána ani zaznamenána na notový papír, byť pro eventuální prokazování by to bylo významné. Obdobně tak např. báseň, která není nikde zachycena, avšak byla přednesena, čili vyjádřena ve vnímatelné podobě.

[51] *Helena Chaloupková, Petr Holý: Zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským (autorský zákon) a předpisy související*, Komentář, 3. vydání, Praha 2007, s. 6

[52] *Helena Chaloupková, Petr Holý: Zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským (autorský zákon) a předpisy související*, 3. vydání, Praha 2007, s. 60

[53] Madridská dohoda o mezinárodním zápisu továrních nebo obchodních známek ze dne 14. dubna 1891, revidovaná v Bruselu dne 14. prosince 1900, ve Washingtonu dne 2. června 1911, v Haagu dne 6. listopadu 1925, v Londýně dne 2. června 1934, v Nice dne 15. června 1957 a ve Stockholmu dne 14. července 1967, uveřejněná pod č. 65/1975 Sb., ve znění vyhlášky č. 78/1985 Sb. a Protokol k Madridské dohodě o mezinárodním zápisu ochranných známek sjednaný v Madridu dne 27. června 1989, uveřejněný pod č. 248/1996 Sb.

[54] Příloha 1C Dohody o zřízení Světové obchodní organizace (WTO), uveřejněné pod č. 191/1995 Sb.

[55] Srovnej Rozhodnutí Úřadu, sp. zn. O-121719: *Podání dvou přihlášek ve stejnou hodinu*. „Jestliže přihláška ochranné známky vykazuje naprostou shodu v době podání s namítanou ochrannou známkou, tj. jedná se o stejný den i hodinu, nelze objektivně rozhodnout, které podání požívá dřívější právo přednosti, a proto jak přihláška ochranné známky, tak namítaná ochranná známka požívají stejné právo přednosti, z čehož vyplývá, že namítaná ochranná známka nespĺňuje podmínku dřívějšího práva přednosti a nemůže tak být překážkou zápisné způsobilosti přihlášeného označení se shodným právem přednosti.“

[56] Rozhodnutí Úřadu sp. zn. O-118245: *Práva z přihlášky*

[57] *Roman Horáček a kolektiv: Zákon o ochranných známkách / Zákon o ochraně označení původu a zeměpisných označení / Zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví, Komentář, 2. vydání, Praha 2008, s. 179-181*

[58] podle zákona 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

[59] *Roman Horáček, Karel Čada, Petr Hajn: Práva k průmyslovému vlastnictví, 1. vydání. Praha: 2005, s. 330 - 331*

[60] *Roman Horáček a kolektiv: Zákon o ochranných známkách / Zákon o ochraně označení původu a zeměpisných označení / Zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví, Komentář, 2. vydání, Praha 2008, s. 183*

[61] „Z požadavku řádného provedení věcného průzkumu přihlášky a z požadavku právní jistoty účastníka řízení vyplývá, že provádí-li Úřad průzkum přihlášky z úřední povinnosti, je na něm, aby, dojde-li po provedení průzkumového řízení (v souladu s jehož výsledky má rozhodnout) k závěru o zápisné nezpůsobilosti přihlašovaného označení, o kterém však přihlašovatel již podáním přihlášky tvrdí, že je zápisu způsobilé, takový závěr nejen konstatoval, ale i zdůvodnil.“....“Musí být proto konkrétní a musí z něj být seznatelné, zda byl průzkumu podroben celý předmět přihlášky, které důvody stanovené zákonem zápisu brání a po zhodnocení jakých skutečností a zjištění dospěl Úřad k závěru o zápisné nezpůsobilosti přihlašovaného označení.“ - Jud VS v Praze, sp. zn. 7 A 156/99: Odůvodnění správního rozhodnutí

[62] *Roman Horáček a kolektiv: Zákon o ochranných známkách / Zákon o ochraně označení původu a zeměpisných označení / Zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví, Komentář, 2. vydání, Praha 2008, s. 186-187*

[63] *Roman Horáček a kolektiv: Zákon o ochranných známkách / Zákon o ochraně označení původu a zeměpisných označení / Zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví, Komentář, 2. vydání, Praha 2008, s. 68*

[64] *Roman Horáček, Karel Čada, Petr Hajn: Práva k průmyslovému vlastnictví, 1. vydání. Praha: 2005, s. 306*

[65] *Roman Horáček a kolektiv: Zákon o ochranných známkách / Zákon o ochraně označení původu a zeměpisných označení / Zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví, Komentář, 2. vydání, Praha 2008, s. 68*

[66] *Roman Horáček, Karel Čada, Petr Hajn: Práva k průmyslovému vlastnictví, 1. vydání. Praha: 2005, s. 306*

[67] *Roman Horáček a kolektiv: Zákon o ochranných známkách / Zákon o ochraně označení původu a zeměpisných označení / Zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví, Komentář, 2. vydání, Praha 2008, s. 71*

[68] *Roman Horáček, Karel Čada, Petr Hajn: Práva k průmyslovému vlastnictví, 1. vydání. Praha: 2005, s. 306-307*

[69] „Vnitrostátní úprava obsahuje pozitivní vymezení ochranné známky, která připouští známko-právní ochranu pouze označením, která jsou způsobilá rozlišit výrobky nebo služby stejného druhu pocházející od různých podnikatelů, přičemž rozlišitelnost (distinktivnost) může být vnímána zrakem. Označení – ve světle fialovém barevném odstínu – není vyloučeno ze zápisu, neboli, nepochybně může jít o obrazové či grafické znázornění, které je jako takové běžnými spotřebiteli vnímáno a lze s ním spojit výrobky zcela konkrétního výrobce.“ - Jud VS A.16/1999: Rozlišovací schopnost barvy jako takové

[70] „Přihlášené označení je tvořeno běžným odstínem žluté barvy. Žlutá barva představuje pro průměrného spotřebitele jednu ze základních barev, kterou si přihlašovatel nemůže přivlastňovat pro veškeré známky týkající se výrobků ve třídách, pro které je žádána ochrana. Žlutá barva, kterou

vzhledem ke své všeobecnosti může užívat každý, nemá dostatečnou způsobilost rozlišit výrobky uvedeného druhu pocházející od různých podnikatelských subjektů, neboť spotřebitel nebude pouze podle žluté barvy schopen rozeznat výrobky přihlašovatele od stejných a podobných výrobků ostatních podnikatelů na trhu.“ ....“Přihlašovatel však může překážku zápisné způsobilosti tohoto označení překonat, pokud prokáže, že dané označení dlouhodobým užíváním v obchodním styku získalo rozlišovací způsobilost pro přihlášené výrobky či služby.“ - Rozhodnutí Úřadu O-167546: *Odstín barvy*

[71] *Roman Horáček, Karel Čada, Petr Hajn: Práva k průmyslovému vlastnictví, 1. vydání. Praha: 2005, s. 308*

[72] *Roman Horáček a kolektiv: Zákon o ochranných známkách / Zákon o ochraně označení původu a zeměpisných označení / Zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví, Komentář, 2. vydání, Praha 2008, s. 70*

[73] *Roman Horáček, Karel Čada, Petr Hajn: Práva k průmyslovému vlastnictví, 1. vydání. Praha: 2005, s. 311*

[74] *Rozhodnutí Úřadu O-155197: Slogan a firma*

[75] *Rozhodnutí Úřadu ÚPV O-154966: Běžné služby*

[76] *Rozhodnutí Úřadu-154966: Běžné výrazivo*

[77] Je možné předkládat jakékoliv důkazy, svědčící ve prospěch přihlašovatele (důkazní volnost) a je věcí Úřadu, zda na základě předložených dokladů uzná získání rozlišovací způsobilosti přihlašovaného označení na trhu v podvědomí spotřebitelů.

[78] *Roman Horáček, Karel Čada, Petr Hajn: Práva k průmyslovému vlastnictví, 1. vydání. Praha: 2005, s. 315*

[79] § 5 ZOZ: „Označení uvedené v § 4 písmeno b) až d) může být zapsáno do rejstříku, pokud přihlašovatel prokáže, že takové označení získalo před zápisem ochranné známky do rejstříku užíváním v obchodním styku ve vztahu k výrobkům nebo službám přihlašovatele, pro které je požadován jeho zápis do rejstříku, rozlišovací způsobilost.“

[80] „Označení, obsahující jména osob, které se určitým způsobem zasadily o dění v současném světě, jsou vyloučena ze zápisu, neboť jejich použití v ochranné známce by se přičilo obecnému zájmu, resp. zájmu společnosti.“ - Rozhodnutí Úřadu O-131254: *Název známé osoby*

[81] viz rozhodnutí: Jud MS v Praze, sp. zn. 5 Ca 191/2004: *Klamavost označení*; Jud MS v Praze, sp. zn. 10 Ca 17/2005: *Klamavý dojem ochranné známky*; Jud MS v Praze, sp. zn. 11 Ca 296/2006: *Klamavost*;

[82] *Rozhodnutí Úřadu O-156954: Místo poskytování služeb*

[83] *Roman Horáček, Karel Čada, Petr Hajn: Práva k průmyslovému vlastnictví, 1. vydání. Praha: 2005, s. 318*

[84] *Roman Horáček, Karel Čada, Petr Hajn: Práva k průmyslovému vlastnictví, 1. vydání. Praha: 2005, s. 319*

[85] Zjevnost může být konstatována zejména v rámci připomínek dle § 24 ZOZ

[86] *Roman Horáček, Karel Čada, Petr Hajn: Práva k průmyslovému vlastnictví, 1. vydání. Praha: 2005, s. 320*

[87] *Helena Chaloupková, Petr Holý: Zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským (autorský zákon) a předpisy související, Komentář, 3. vydání, Praha 2007, s. 10*

[88] *Helena Chaloupková, Petr Holý: Zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem*

autorským (autorský zákon) a předpisy související, Komentář, 3. vydání, Praha 2007, s. 44

[89] *Helena Chaloupková, Petr Holý: Zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským (autorský zákon) a předpisy související, Komentář, 3. vydání, Praha 2007, s. 46*

[90] *Helena Chaloupková, Petr Holý: Zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským (autorský zákon) a předpisy související, Komentář, 3. vydání, Praha 2007, s. 47-48*

[91] *Helena Chaloupková, Petr Holý: Zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským (autorský zákon) a předpisy související, Komentář, 3. vydání, Praha 2007, s. 56*

[92] Autor k citovanému paragrafu uvádí názor, že *„Jeho uzákonění je v podstatě nadbytečné. Nezávislost vzniku těchto práv, jejich podmětu, předmětu, obsahu, trvání apod. by totiž vzhledem k odlišné povaze chráněných ideálních statků, které lze juristicky od sebe navzájem oddělit, platila i bez ohledu na toto ustanovení. Jedná se o základní legislativní (normativní) princip vztahu mezi právem autorským a právy souvisejícími....Komentované ustanovení má tedy jen deklaratorní význam, jehož účelem je odstranit eventuální pochyby pro případ, že by při aplikaci autorskoprávních norem vznikly.“ - Ivo Telec, Pavel Tůma: Autorský zákon, 1. vydání. Praha: 2007, s. 844*

[93] Úmluva Performances and Phonograms Treaty, přijatá v Ženevě 20. prosince 1996, v rámci WIPO (World Intellectual Property Trade)

[94] *Ivo Telec, Pavel Tůma Autorský zákon, Komentář, 1. vydání. Praha: 2007, s.844*

[95] *Roman Horáček a kolektiv: Zákon o ochranných známkách / Zákon o ochraně označení původu a zeměpisných označení / Zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví, Komentář, 2. vydání, Praha 2008, s. 190-192*

[96] Jako vlastníka ochranné známky ZOZ zmiňuje pouze osobu, která je zapsána v rejstříku vedeném Úřadem. Nabízí se tedy otázka, zda práva vlastnická vzniknou i k nezapsanému označení, potažmo k všeobecně známé známce. Pozitivní odpověď můžeme nalézt v článku 6bis odst. 1 PUÚ: *„Unijní země se zavazují buď z úřední povinnosti, jestliže to zákonodárství země povoluje, nebo na žádost zájemce, že odmítnou nebo zruší zápis a zakáží užívání tovární nebo obchodní známky, která je reprodukcí, napodobením nebo překladem, jež je s to vyvolat záměnu, o které podle posudku příslušného úřadu země zápisu nebo užívání je tak všeobecně známo, že je již známkou osoby oprávnění využívat výhod této Úmluvy a užívanou pro stejné nebo podobné výrobky. Stejně je tomu, jestliže podstatná část známky je reprodukcí takové známky obecně známé, nebo napodobením, jež je s to způsobit záměnu s ní.“*

[97] K tomu však srovnej Jud ESD C-238/89: **Užití ®** (ve věci Pall Corp. v P. J. Dallhausen & Co. 1990 ECR I-4827 „Pall/Dallhausen“), kde soud označení ® pražádnou velkou důležitost nepřikládal a argumentoval, že: *„symbol ® je podle mínění soudu spíše doplňujícím prvkem právní ochrany.“*

Pozn. Často dochází k užití obdobných symbolů v průmyslovém vlastnictví, např. užití symbolu ™ pro označení ochranných známek chráněných podle anglosaského práva, © jako výhrady autorského práva (copyright), nebo D jako výhrady zapsaného průmyslového vzoru (design). Symbol ® pochází od slova „registred“ (angl.). U slovních známek se umísťuje v pravém rohu posledního slova nahoře, u obrazových známek a etiket v jejich pravém horním rohu.

[98] Pojem průměrný spotřebitel je vykládán s mírně odlišnými nuancemi, zde se mívá ta část veřejnosti, která je vztahově důležitá z hlediska užívání výrobků či služeb chráněných v rozsahu ochranné známky. Je nutno rozlišovat cílovou skupinu obyvatelstva, popřípadě podnikatelských subjektů, jíž jsou příslušné výrobky či služby směřovány. O podobnosti výrobků či služeb však nemusí nic vypovídat jejich zařazení do stejných tříd podle mezinárodního třídění výrobků a služeb.

[99] Jako příklady užívání označení na újmu dobrého jména ochranné známky autor uvádí zejména *„takové užití kolidujícího označení, které u veřejnosti oslabí propagační funkci ochranné známky, tj. omezí se povědomost veřejnosti o tom, že ochranná známka je užívána s výrobky či službami určitě kvality, popřípadě veřejnost přestane očekávat, že označené zboží tuto kvalitu bude mít. Jako*

újmou na dobrém jméně ochranné známky bude nutno hodnotit oslabení goodwillu a propagačních funkcí ochranné známky, tj. oslabení schopnosti vyvolat u veřejnosti zájem např. o životní styl, který je s užíváním výrobků a služeb označených konkrétní ochrannou známkou obecně spojován.“ - Roman Horáček a kolektiv: Zákon o ochranných známkách / Zákon o ochraně označení původu a zeměpisných označení / Zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví, Komentář, 2. vydání, Praha 2008, s. 130.

[100] Roman Horáček a kolektiv: Zákon o ochranných známkách / Zákon o ochraně označení původu a zeměpisných označení / Zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví, Komentář, 2. vydání, Praha 2008, s. 128 – 129

[101] Roman Horáček a kolektiv: Zákon o ochranných známkách / Zákon o ochraně označení původu a zeměpisných označení / Zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví, Komentář, 2. vydání, Praha 2008, s. 131

[102] Žalobu je potřeba namířit proti vlastníkovi těchto výrobků, soud posuzuje přiměřenost zničení výrobků ve vztahu k porušení či ohrožení práva a zda by ohrožení či porušení práva mohlo být odstraněno jinak. V případech humanitárního určení těchto výrobků lze připustit odstranění označení nebo padělané ochranné známky z výrobků před jejich uvedením na trh.

[103] Důvodová zpráva k ZOZ

[104] *“Rozhodnou skutečností pro uplatnění uvedených způsobů ochrany bude zejména to, zda účinky zásahu směřují vůči vlastnosti určité fyzické osoby (autora) vyjadřovat se uměleckým či vědeckým tvůrčím způsobem, popř. tyto účinky směřují přímo vůči dílu jako výsledku této činnosti, nebo zda dochází k zásahu do sféry obecné ochrany osobnosti, jako je zejména dobré jméno či dobrá pověst osoby. Není vyloučeno, že k zásahu do všeobecné osobnostní sféry autora jako fyzické osoby může být jako prostředek použito jeho dílo. Zpravidla se však nejedná o porušení výlučných autorských práv osobnostních, nýbrž o zásah do všeobecných osobnostních práv fyzické osoby dle § 11 ObčZ, neboť dílo zde slouží pouze jako „nástroj“ a samo nepodléhá újmě.”* - Ivo Telec, Pavel Tůma: Autorský zákon, 1. vydání. Praha: 2007, s. 146

[105] Taxativní zákonný výčet osobnostních práv se v současnosti jeví jako vhodnější, neboť se neočekává společenská poptávka po zákonném stanovení jiných osobnostních práv autorů a rovněž legislativní vývoj na poli komunitárního práva nenapovídá potřebě zásadních zásahů do této úpravy. Také zvyšuje právní jistotu v autorskopravních (zejména smluvních) vztazích a umožňuje vyváženou ochranu zájmů autora i zájmů ideálních. - Ivo Telec, Pavel Tůma Autorský zákon, 1. vydání. Praha: 2007, s. 146-147

[106] *„Z toho vyplývá, že po smrti autora je možné zveřejnit i dílo dosud nezveřejněné. V tomto ohledu nemá žádný právní význam např. přání autora nezveřejňovat dílo ani posmrtně, neboť by se jednalo buď o výkon již zaniklého práva, nebo o podmínku, která nemá dle současného českého práva žádné právní následky. Naopak autorský zákon posmrtné zveřejňování děl předpokládá a nepřímou rovněž napomáhá stanovením výlučného majetkového práva posmrtného zveřejnitel díla k takto zveřejněnému dílu.“* - Ivo Telec, Pavel Tůma: Autorský zákon, 1. vydání. Praha: 2007, s. 148; Autor uvádí, že:

[107] Důsledkem toho jsou v praxi zejména spory o určení autorství díla. Přestože se prvoplánově jedná o ochranu osobnostního (morálního) zájmu autora být považován za autora (tvůrce) konkrétního díla, má výsledek těchto sporů zpravidla zásadní význam pro uspořádání konkrétních autorskopravních vztahů, neboť pouze osoba, které svědčí autorství k dílu, je subjektem absolutního autorského práva k dílu a jediná je originárně oprávněna s dílem nakládat a hospodářsky je zhodnocovat. Právo bránit se přisvojení svého autorství autorovi svědčí i v případech zaměstnaneckých děl či děl kolektivních, kdy autor ze zákona nevykonává žádná ze svých výlučných majetkových a do značné míry ani osobnostních autorských práv (tzv. „holé autorství“, jehož jediným obsahem bývá právě osobnostní právo bránit se proti přisvojení si autorství jinými osobami). Toto právo autora je zcela nezávislé na tom, zda autor své autorství označil svým jménem či

zda bylo dílo zveřejněno pod pseudonymem nebo anonymně - *Ivo Telec, Pavel Tůma: Autorský zákon, 1. vydání. Praha: 2007, s. 149*

[108] Osobnostní právo na integritu díla se nevztahuje na změny nepatrné, nepodstatné, tj. změny podružné, marginální, či změny nezbytné, tj. změny očekávatelné, prediktibilní. - *Ivo Telec, Pavel Tůma: Autorský zákon, 1. vydání. Praha: 2007, s. 151 – 152;*

[109] V české právní úpravě se vychází ze zásady objektivní dehonestace díla (uvážení soudu by mělo být v co největší míře objektivizováno), srovnání ale např. s přístupem francouzským spočívajícím na subjektivním stanovisku autora.

[110] *Telec, Pavel Tůma Autorský zákon, 1. vydání. Praha: 2007, s. 154-155*

[111] *Telec, Pavel Tůma Autorský zákon, 1. vydání. Praha: 2007, s. 161*

[112] *Telec, Pavel Tůma Autorský zákon, 1. vydání. Praha: 2007, s. 170-171*

[113] *Telec, Pavel Tůma Autorský zákon, 1. vydání. Praha: 2007, s. 168*

[114] Bez ohledu na to, zda se toto vnímání uskutečňuje přímo či prostřednictvím jakékoli pomůcky nebo přístroje. Způsob či forma rozmnožení ale může být významná při vymezení rozsahu či obsahu licenčního oprávnění

[115] Článek 28: „Množstevní omezení dovozu, jakož i veškerá opatření s rovnocenným účinkem, jsou zakázána.“

Článek 30: „Články 28 a 29 nevylučují zákazy nebo omezení dovozu, vývozu nebo tranzitu odůvodněné veřejnou mravností, veřejným pořádkem, veřejnou bezpečností, ochranou zdraví a života lidí a zvířat, ochranou rostlin, ochranou národního kulturního pokladu, jenž má uměleckou, historickou nebo archeologickou hodnotu, nebo ochranou průmyslového a obchodního vlastnictví. Tyto zákazy nebo omezení však nesmějí sloužit jako prostředky svévolné diskriminace nebo zastřeného omezování obchodu mezi členskými státy.“

Článek 81: „Se společným trhem jsou neslučitelné, a proto zakázané, veškeré dohody mezi podniky, rozhodnutí sdružení podniků a jednání ve vzájemné shodě, které by mohly ovlivnit obchod mezi členskými státy a jejichž cílem nebo výsledkem je vyloučení, omezení nebo narušení hospodářské soutěže na společném trhu, zejména ty, které

- a) přímo nebo nepřímo určují nákupní nebo prodejní ceny anebo jiné obchodní podmínky;
- b) omezují nebo kontrolují výrobu, odbyt, technický rozvoj nebo investice;
- c) rozdělují trhy nebo zdroje zásobování;
- d) uplatňují vůči obchodním partnerům rozdílné podmínky při plnění stejné povahy, čímž jsou někteří partneři znevýhodněni v hospodářské soutěži;
- e) podmiňují uzavření smluv tím, že druhá strana přijme další plnění, která ani věcně, ani podle obchodních zvyklostí s předmětem těchto smluv nesouvisí.

2. Dohody nebo rozhodnutí zakázané podle tohoto článku jsou neplatné od počátku.

3. Odstavec 1 však může být prohlášen za neúčinný pro:

- dohody nebo kategorie dohod mezi podniky,
- rozhodnutí nebo kategorie rozhodnutí sdružení podniků a
- jednání ve vzájemné shodě nebo jejich kategorie,

které přispívají ke zlepšení výroby nebo distribuce výrobků anebo k podpoře technického či hospodářského pokroku, přičemž vyhrávají spotřebitelům přiměřený podíl na výhodách z toho vyplývajících, a které

a) neukládají příslušným podnikům omezení, jež nejsou k dosažení těchto cílů nezbytná;

b) neumožňují těmto podnikům vyloučit hospodářskou soutěž ve vztahu k podstatné části výrobků tímto dotčených.

[116] „*Ve smyslu správného výkladu článků 30 a 36 (nyní články 28 a 30; pozn. aut.) SES nemůže majitel práva k ochranné známce či autorského práva bránit zásahu do těchto práv osobou uskutečňující další prodej výrobku, pokud za obvyklých podmínek obchoduje se zbožím stejného druhu, nikoli však nutně i stejné kvality, jako je zboží chráněné ochrannou známkou, způsobem, který je běžný v obchodním sektoru prodejce a jehož účelem je upozornění na další obchodování s těmito*

výrobky, pokud není vzhledem ke konkrétním okolnostem případu prokázáno, že by takovéto užití předmětných výrobků mohlo vážně poškodit jejich pověst.“ - jud ESD C-337/1996: *Parfums Christian Dior SA and Parfums Christian Dior BV v. Evora BV*

[117] první směrnice Rady ze dne 21. prosince 1988, kterou se sblíží právní předpisy členských států o ochranných známkách

Čl. 7 Vyčerpání práv z ochranné známky

1. Ochranná známka neopravňuje majitele, aby zakázal její užívání pro zboží, které bylo pod touto ochrannou známkou uvedeno majitelem nebo s jeho souhlasem na trh ve Společenství.

2. Odstavec 1 se nepoužije, podává-li majitel na základě zákonných důvodů námitky proti dalšímu uvádění zboží na trh, zejména když došlo ke změně nebo zhoršení stavu zboží poté, co bylo uvedeno na trh.

[118] Významné to je zejména v případě nutnosti přebalení či přetiketování výrobků (zejména léku a podobného zboží) nebo při označení či zpodobení výrobků při inzerci následného prodeje, kdy při reprodukci známky dochází zároveň i k rozmnožení autorského díla, které je obsahem této známky.

[119] *Telec, Pavel Tůma*, Autorský zákon, 1. vydání. Praha: 2007, s. 184

[120] *Telec, Pavel Tůma*, Autorský zákon, 1. vydání. Praha: 2007, s. 193

[121] Jud ESD C-337/1996, citováno viz výše

[122] *Telec, Pavel Tůma*, Autorský zákon, 1. vydání. Praha: 2007, s. 196

[123] *Helena Chaloupková, Petr Holý* Zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským (autorský zákon) a předpisy související, Komentář, 3. vydání, Praha 2007, s. 136-137

[124] „Dohoda TRIPS se použije v případě střetu mezi ochrannou známkou a označením, které údajně zasahuje do práv z této ochranné známky, pokud uvedený střet sice vznikl před datem použitelnosti Dohody TRIPS, ale pokračoval po tomto datu. Ustanovení Dohody TRIPS směřuje k poskytnutí výlučného práva majiteli ochranné známky zabránit jeho užívání třetí osobou, pokud toto užívání zasahuje nebo je schopno zasáhnout do funkcí ochranné známky, a zejména do její základní funkce, kterou je zaručovat spotřebitelům původ výrobku. Výjimky stanovené Dohodou TRIPS směřují zejména k tomu, aby bylo třetí osobě umožněno užívat označení totožné s ochrannou známkou nebo jí podobné k uvedení svého obchodního jména, ovšem pouze za předpokladu, že je užíváno v souladu s poctivými zvyklostmi obchodního styku. Obchodní jméno, které není zapsáno ani zavedeno užíváním v členském státě, kde je ochranná známka zapsána a kde je požadována její ochrana ve vztahu k danému obchodnímu jménu, může být kvalifikováno jako existující starší právo, pokud majitel obchodního jména má právo patřící do věcné a časové působnosti Dohody TRIPS, které vzniklo dříve než ochranná známka, se kterou se údajně dostalo do střetu, a které mu umožňuje užívat označení totožné s touto ochrannou známkou nebo jí podobné.“ - Jud ESD, C-245/02: *Anheuser-Bush*. Rozsah výlučného práva majitele ochranné známky. Volný pohyb zboží.

[125] „Nemá-li ten, jehož jméno bylo ve firmě uvedeno, nic společného s firmou a žádné styky s podnikem krytým firmou, jde o osobu nastrčenou k tomu, by bylo jeho jméno uvedeno ve firmě k účelům nekalé soutěže. Jde o soutěžitele, jsou-li obě firmy činné v podobném hospodářském oboru. V takovém případě jest lhostejno, nekryly-li se obory působnosti do všech podrobností a nastaly-li v nich postupně nějaké změny.“ – Jud NS Vážný Rc 13550: *Použití cizího jména*

[126] *Roman Horáček a kolektiv*: Zákon o ochranných známkách / Zákon o ochraně označení původu a zeměpisných označení / Zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví, 2. vydání, Praha 2008, s. 144

[127] srovnej: Jud VS v Praze, sp. zn. 5 A 3/2001: *Fiktivní užívání* a Rozhodnutí Úřadu sp. zn. O-165-32: *Užívání ochranné známky*

[128] Jud MS v Praze, sp. zn. 9 Ca 72/2004: *Dokazování užívání ochranné známky*

[129] A to proto, že zákon stanoví nezbytný zápis licence do Rejstříku, kam je nutno ji doložit v písemné podobě. Až od tohoto zápisu je licenční smlouva účinná vůči třetím osobám.

[130] *Telec, Pavel Tůma: Autorský zákon, 1. vydání. Praha: 2007, s. 487*

[131] *Telec, Pavel Tůma: Autorský zákon, 1. vydání. Praha: 2007, s. 485*

[132] *Telec, Pavel Tůma: Autorský zákon, 1. vydání. Praha: 2007, s. s. 503*

[133] „Lze dovozovat, že totéž platí i při exekuci na podnik nebo při prodeji podniku v konkurzu nebo vyrovnání“ ... „Autorskoprávní licenci je pak v tomto smyslu možné považovat za právo vyplývající z duševního vlastnictví, které je povahově způsobilé přechodu při exekučním prodeji podniku, ovšem pouze tehdy, pokud poskytovatel licence takovýto přechod nevyloučil.“ - *Telec, Pavel Tůma: Autorský zákon, 1. vydání. Praha: 2007, s. 504*

[134] *Telec, Pavel Tůma: Autorský zákon, 1. vydání. Praha: 2007, s. 537*

[135] Zneužití může spočívat zejména v odmítnutí přístupu jiným soutěžitelům za přiměřenou úhradu k statkům chráněným autorským zákonem, které soutěžitel v dominantním postavení (tj. v našem případě autor nebo jiná oprávněná osoba) vlastní nebo využívá na základě jiného právního důvodu, pokud je takové využití nezbytné pro účast v hospodářské soutěži na stejném trhu jako dominantní soutěžitelé nebo na jiném trhu (srov. § 11 odst. 1 písm. f) OHS).

[136] Hospodářská soutěž není v českém právním řádu přímo definována, lze ji popsat jako souběžnou snahu subjektů na trhu určitého druhu zboží nebo služeb dosáhnout určitých výhod před ostatními v oblasti hospodářských užitků, popř. výsledků, a která vzájemně ovlivňuje jejich hospodářskou činnost.

[137] Jsou vymezeny v ZOHS v § 4 odst. 1 následovně: „Zákaz podle § 3 odst. 1 se nevztahuje na dohody, které nemohou mít vliv na obchod mezi členskými státy Evropských společenství podle čl. 81 Smlouvy, avšak splňují ostatní podmínky stanovené blokovými výjimkami přijatými na základě čl. 83 odst. 1 Smlouvy k provedení čl. 81 odst. 3 Smlouvy příslušnými nařízeními Komise nebo Rady (dále jen „komunitární blokované výjimky“) anebo výjimkou pro oblast zemědělství.“

Jde o nařízení Komise (ES) č. 2790/1999 ze dne 22. prosince 1999 o použití čl. 81 odst. 3 Smlouvy na kategorie vertikálních dohod a jednání ve vzájemné shodě (Úř. věst. č. L 336, 29. 12. 1999, s. 21); nařízení Komise (ES) č. 2659/2000 ze dne 29. listopadu 2000 o použití čl. 81 odst. 3 Smlouvy na kategorie dohod o výzkumu a vývoji (Úř. věst. č. L 304, 5. 12. 2000, s. 7); nařízení Komise (ES) č. 772/2004 ze dne 27. dubna 2004 o použití čl. 81 odst. 3 Smlouvy na kategorie dohod o transferu technologií (Úř. věst. č. L 123, 27. 4. 2004, s. 11).

[138] § 4 odst. 2 ZOHS: „Úřad může povolit blokované výjimky i pro další druhy dohod, pokud je prokázáno, že narušení soutěže, ke kterému by blokovaná výjimka vedla, je převáženo výhodami pro jiné účastníky trhu, zejména pro spotřebitele.“

[139] *Telec, Pavel Tůma: Autorský zákon, 1. vydání. Praha: 2007, s. 417*

[140] *Telec, Pavel Tůma: Autorský zákon, 1. vydání. Praha: 2007, s. 422*

[141] jde o zdržovací nárok a vyplývá z něj, že jej nelze uplatnit za situace, kdy již škodlivý stav netrvá (kupř. byl odstraněn), tj. nedochází k zásahu či ohrožení autorského práva.

[142] Důvodová zpráva k ZVPV

[143] Pojem nemajetkové újmy není autorským zákonem (ani jiným zákonem) blíže specifikován, přestože se v našem právním řádu objevuje na více místech. Újma nemajetková vzniká ve sféře osobnostní, která bývá chápána velmi široce. Obsah nemajetkové újmy a jeho rozsah je věcí důkazní, nicméně velmi často se může jednat o morální újmu vnitřního psychického obsahu, který se imanentními důkazními prostředky někdy dosti nesnadno dokazuje, nicméně je zapotřebí ji vhodným způsobem objektivizovat.

[144] *Telec, Pavel Tůma, Autorský zákon, 1. vydání. Praha: 2007, s. 428*

[145] *“Pokud má zveřejnění rozsudku plnit svůj účel, obvykle nestačí pouhé zveřejnění výroku rozsudku. Ve většině případů však není řešením ani zveřejnění celého odůvodnění, jež je zpravidla nepřiměřeně dlouhé a pro většinu čtenářů nesrozumitelné. Takové uveřejnění by plnilo jen funkci sankční, jejíž jedinou smyslem by bylo, že odsouzený by byl nucen zaplatit za zbytečný reklamní prostor. Skutečným vítězem by tak nebyl ani úspěšný žalobce, ani soutěž jako celek, ale tisk.” ..... “zpravidla bude nejvhodnější uveřejnit výrok rozsudku a jeho zkrácené odůvodnění.” .... “Pokud tak soud přizná žalobci právo uveřejnit výrok a zkrácené odůvodnění, měl by zároveň ve výroku přesně specifikovat jeho rozsah. Jinak by se mohlo stát, že se role žalobce a žalovaného obrátí a soud bude nucen řešit nový spor, protože původní žalobce uveřejnil zrovna tu část rozsudku, která sama o sobě a vytržená z kontextu např. působí klamavým dojmem.” - Hruša Ondřej: Uveřejnění rozsudku jako sankce sui generis, 2009
http://www.law.muni.cz/sborniky/dny_prava_2009/files/prispevky/omezenost_sankci/Hruša_Ondrej__1227_.pdf*

[146] *Telec, Pavel Tůma: Autorský zákon, 1. vydání. Praha: 2007, s. 434-436*

[147] *Telec, Pavel Tůma: Autorský zákon, 1. vydání. Praha: 2007, s. 448*

[148] *Telec, Pavel Tůma: Autorský zákon, 1. vydání. Praha: 2007, s. 449*

[149] Zde se totiž povahově vůbec nejedná o autorskoprávní nárok, nýbrž o obecný soukromoprávní nárok ze závazkových smluvních vztahů.

[150] za předpokladů stanovených zákonem č. 216/1994 Sb. , o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů, a to v rámci WIP, kde je činná WIPO Arbitration and Mediation Center (Rozhodčí a mediační středisko WIPO), která rozhoduje na základě rozhodčí smlouvy (resp. rozhodčí doložky), též majetkové spory z oboru autorského práva.

[151] Podle § 270 TrZ:

(1) Kdo neoprávněně zasáhne nikoli nepatrně do zákonem chráněných práv k autorskému dílu, uměleckému výkonu, zvukovému či zvukově obrazovému záznamu, rozhlasovému nebo televiznímu vysílání nebo databázi, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.

[151] *Šámal, P. a kol. Trestní zákoník, 1. vydání, Praha:C.H.Beck, 2009, s. 2510-2511*

[152] § 268 TrZ:

(1) Kdo uvede do oběhu výrobky nebo poskytuje služby neoprávněně označené ochrannou známkou, k níž přísluší výhradní právo jinému, nebo známkou s ní zaměnitelnou nebo pro tento účel sobě nebo jinému takové výrobky nabízí, zprostředkuje, vyrobí, doveze, vyveze nebo jinak opatří nebo přechovává, anebo takovou službu nabídne nebo zprostředkuje, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.

(2) Stejně bude potrestán, kdo pro dosažení hospodářského prospěchu neoprávněně užívá obchodní firmu nebo jakékoli označení s ní zaměnitelné nebo uvede do oběhu výrobky nebo služby neoprávněně opatřené označením původu nebo zeměpisným označením anebo takovým označením s ním zaměnitelným nebo pro tento účel sobě nebo jinému takové výrobky nebo služby nabídne, zprostředkuje, vyrobí, doveze, vyveze nebo jinak opatří nebo přechovává.

[153] V praxi šlo např. o použití ochranné známky ADIDAS nebo ochranné známky PUMA na sportovní obuvi jiného, často zcela neznámého výrobce.

[154] *Šámal, P. a kol. Trestní zákoník, 1. vydání, Praha:C.H.Beck, 2009, s. 2474*

[155] § 105 AutZ:

(1) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že

a) neoprávněně užije autorské dílo, umělecký výkon, zvukový či zvukově obrazový záznam, rozhlasové nebo televizní vysílání nebo databázi,

b) neoprávněně zasahuje do práva autorského způsobem uvedeným v § 43 odst. 1 nebo 2 anebo v § 44 odst. 1, nebo

c) jako obchodník, který se účastní prodeje originálu díla uměleckého, nesplní oznamovací povinnost podle § 24 odst.

6.

[156] Správní delikty Právnické nebo podnikající fyzické osoba podle § 105b – identické vymezení jednání jako v § 105 AutZ (viz výše)

[157] § 33 AutZ: Přestupky na úseku porušování průmyslových práv a porušování práv k obchodní firmě

(1) Přestupku se dopustí ten, kdo

a) neoprávněně vykonával práva, která jsou zákony na ochranu průmyslového vlastnictví vyhrazena majitelům těchto práv,

b) neoprávněně užíval obchodní firmu nebo jakékoliv značení zaměnitelné s obchodní firmou nebo označením příznačným pro jiného podnikatele.

[158] *Horzinková, E., Kučerová, H.: Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou. Praha: Leges, 2009, s. 159*

[159] zákon č. 191/1999 Sb., o opatřeních týkajících se dovozu, vývozu a zpětného dovozu zboží porušujícího některá práva duševního vlastnictví v platném a účinném znění

[160] nařízení Rady č. **1383/2003 (dále jen “nařízení 1383/2003”)** o přijímání opatření celních orgánů proti zboží podezřelému z porušování určitých práv duševního vlastnictví a o opatřeních, která mají být přijata proti zboží, o kterém bylo zjištěno, že tato práva porušilo

[161] *Mgr. Adam Liberda: Celní opatření vůči dovozu padělků či plagiátů do ČR*

<http://www.pravoit.cz/article/celni-opatreni-vuci-dovozu-padelku-ci-plagiatu-do-cr>

[162] *Telec, Pavel Tůma: Autorský zákon, 1. vydání. Praha: 2007, s. 454*

[163] podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem.

[164] Rozhodnutí C-23/99 Commission of the European Communities v. French Republic

[165] *Telec, Pavel Tůma: Autorský zákon, 1. vydání. Praha: 2007, s. 469*

[166] Nepostačí ale fakt, že ochrana informace může volný pohyb zboží pouze ztížit či znesnadnit.

[167] Jud ESD C-395/95: *Frits Loendersloot, trading as F. Loendersloot Internationale Expeditie v. George Ballantine & Son Ltd and Others*)

[168] Jud ESD C-342/97: *Lloyd Schuhfabrik Meyer & Co. GmbH v. Klijsen Handel BV - Telec, Pavel Tůma: Autorský zákon, 1. vydání. Praha: 2007, s. 472*

[169] *Telec, Pavel Tůma, Autorský zákon, 1. vydání. Praha: 2007, s. 472*

[170] Jud VS v Praze 3 Cmo 813/93 - *Telec, Pavel Tůma: Autorský zákon, 1. vydání, Praha: 2007, s. 472*

[171] Jud ESD C-251/95: *SABEL BV v. Puma AG, Rudolf Dassler Sport - Telec, Pavel Tůma: Autorský zákon, 1. vydání. Praha: 2007, s. 472*

[172] *Jindřiška Munková: Právo proti nekalé soutěži, 3. vydání, Praha 2008, s. 71*

[173] *Jindřiška Munková: Právo proti nekalé soutěži, 3. vydání, Praha 2008, s. 107-108*

[174] Chaloupková, Holý: Autorský zákon, Komentář, 3. vydání, Praha 2007, s. 90-93

[175] Chaloupková, Holý: Autorský zákon, Komentář, 3. vydání, Praha 2007, s. 95-96

[176] Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol.: Obchodní zákoník. Komentář. 13. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 1203

[177] Občanský zákoník č. 929 z 21. Června 1942 (Codice Civile n. 929 dal 21 giugno 1942)

[178] zákon č. 30 ze dne 10. února 2005, účinnosti nabyl dne 16. března 2006 jako zákon č. 140 (Il codice della proprietà industriale, D. lgs febbraio 2005 n° 30 – D. Lgs 16 marzo 2006 n° 140)

[179] V § 1 vymezuje materii zákoníku, *expresis verbis* stanoví, že mluví-li se o průmyslovém vlastnictví, míní se tím ochranné známky a jiná označení mající rozlišovací schopnost, zeměpisní označení, označení původu, průmyslové vzory, vynálezy, užité umění, topografie polovodičů, obchodní tajemství a nová rostlinná označení.

[180] *Alessandro De Ferrari*: Le Sezione Specializzate italiane della proprietà industriale e intellettuale, edizione speciale, Genova 2008, s. 16 - 48

[181] *Giorgio Cian*: Codice civile e leggi collegati. Commento giurisprudenziale sistematico, 2. Část, Padova 2010, s. 4674 - 4676

[182] *Andrea Sirotti Gaudenzi*: Manuale pratico dei marchi e brevetti, 4. Vydání, Dogana 2011, s. 99

[183] *Giuseppe Sena*: Il diritto dei marchi/Marchio nazionale e marchio comunitario, 4. vydání, Milano 2007, s. 95

[184] *Giorgio Cian*: Codice civile e leggi collegati. Commento giurisprudenziale sistematico, 2. Část, Padova 2010, s. 4649

[185] *Andrea Sirotti Gaudenzi*: Manuale pratico dei marchi e brevetti, 4. Vydání, Dogana 2011, s. 144

[186] Legge 22 aprile 1941, n. 633 Protezione del diritto d'autore e di altri diritti connessi al suo esercizio

Zkratky:

AutZ	Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), v platném znění
c.c.	Codice civile (italský občanský zákoník)
c.c.p.	Codice civile procedurale (italský občanský soudní řád)
CPI	Codice della proprietà industriale (italský zákoník průmyslového vlastnictví)
CTM	Community Trade Mark
CTMR	Community Trade Mark Regulation
DdA	Diritto d'Autore (italský autorský zákon)
EHP	Evropský hospodářský prostor
ES	Evropské Společenství
ESD	Evropský soudní dvůr

EU	Evropská Unie
MS v Praze	Městský soud v Praze
Nařízení 40/94	Nařízení Rady (ES) č. 40/94 ze dne 20. prosince 1993 o ochranné známce Společenství
Nařízení 1383/2003	nařízení Rady č. 1383/2003 ze dne 22. července 2003 o přijímání opatření celních orgánů proti zboží podezřelému z porušování určitých práv duševního vlastnictví a o opatřeních, která mají být přijata proti zboží, o kterém bylo zjištěno, že tato práva porušilo
ObchZ	Zákon č. 513/1991 Sb., Obchodní zákoník
OHIM	The Office of Harmonization for the Internal Market
OSŘ	zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve platném znění
PřPrůmVI	předměty průmyslového vlastnictví
PřestZ	zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích
PUÚ	Pařížská úmluva na ochranu průmyslového vlastnictví (Pařížská unijní úmluva), (vyhl.č.64/1975 Sb.)
Rejstřík	Rejstřík ochranných známek
RÚB	Revidovaná úmluva Bernská
SES	Smlouva o založení Evropského Společenství
TrZ	zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
TRIPS	Trade-related Aspects of Intellectual Property Rights
Úřad	Úřad průmyslového vlastnictví
Vyhl.	vyhláška
WIPO	World intellectual property organization
WPPT	Úmluva Performances and Phonograms Treaty
WTO	World trade organization
ZDVZV	zákon č. 191/1999 Sb., o opatřeních týkajících se dovozu, vývozu a zpětného vývozu zboží porušujícího některá práva duševního vlastnictví
ZOHS	zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže
ZOZ	Zákon č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách
ZPrV	Zákoník průmyslového vlastnictví
ZVPV	Zákon 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví a o změně zákonů na ochranu průmyslového vlastnictví

Použitá literatura a prameny

Publikace

- *Roman Horáček a kolektiv: Zákon o ochranných známkách / Zákon o ochraně označení původu a zeměpisných označení / Zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví*, 2. vydání, Praha 2008
- *Roman Horáček, Karel Čada, Petr Hajn: Práva k průmyslovému vlastnictví*, 1. vydání. Praha: 2005
- *Ivo Telec, Pavel Tůma Autorský zákon, Komentář*, 1. vydání. Praha: 2007
- *Helena Chaloupková, Petr Holý: Zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským (autorský zákon) a předpisy související, Komentář*, 3. vydání, Praha 2007

- Šámal, P. a kol. Trestní zákoník, 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2009, s. 2510-2511
- Horzinková, E., Kučerová, H.: Zákon o přestupcích s komentářem a judikaturou. Praha: Leges, 2009, s. 159
- Jindřiška Munková: Právo proti nekalé soutěži, 3. vydání, Praha 2008
- Chaloupková, Holý: Autorský zákon, Komentář, 3. vydání, Praha 2007
- Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol.: Obchodní zákoník. Komentář. 13. vydání. Praha: C. H. Beck, 2010

Články

- JUDr. Hana Kelblová: Obchodní a certifikační ochranné známky a ochrana spotřebitele, s. 2, <http://bandlerova.weby.uniag.sk/files/web2/pdf/Kelblova.pdf>
- Mgr. Kristina Lincerová: 59386. Internetová doména a její právní aspekty <http://www.epravo.cz/top/clanky/internetova-domena-a-jeji-pravni-aspekty-59386.html>
- Petr Kupka: Doména jako ochranná známka?, Právní zpravodaj 1/2003, s. 6
- Petr Kupka: Národní ochranné známky ve vztahu k ochranné známce Společenství, Právní zpravodaj 5/2004, s. 10
- Hruša Ondřej: Uveřejnění rozsudku jako sankce sui generis, 2009 http://www.law.muni.cz/sborniky/dny_prava_2009/files/prispevky/omezenost_sankci/Hruša_Ondrej__1227_.pdf
- Mgr. Adam Liberda: Celní opatření vůči dovozu padělků či plagiátů do ČR <http://www.pravoit.cz/article/celni-opatreni-vuci-dovoze-padelku-ci-plagiatu-do-cr>

Legislativa

(ve znění pozdějších předpisů platném ke dni zpracování práce)

- Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském
- Zákon č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách

- zákona 634/2004 Sb., o správních poplatcích
- Zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže
- Zákon 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví
- Zákonem č. 216/1994 Sb. , o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů,
- zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
- zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích
- Zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem.
- zákon č. 191/1999 Sb., o opatřeních týkajících se dovozu, vývozu a zpětného vývozu zboží porušujícího některá práva duševního vlastnictví

Evropské právo

- Smlouva o Evropském Společenství
- První směrnice Rady ze dne 21. prosince 1988,. kterou se sbližují právní předpisy členských států o ochranných známkách. (89/104/EHS)
- Nařízení Rady (ES) č. 40/94 ze dne 20. prosince 1993 o ochranné známce Společenství
- Nařízení Rady č. 1383/2003 ze dne 22. července 2003 o přijímání opatření celních orgánů proti zboží podezřelému z porušování určitých práv duševního vlastnictví a o opatřeních, která mají být přijata proti zboží, o kterém bylo zjištěno, že tato práva porušilo
- Nařízení Komise (ES) č. 2659/2000 ze dne 29. listopadu 2000 o použití čl. 81 odst. 3 Smlouvy na kategorie dohod o výzkumu a vývoji.
- Nařízení Komise (ES) č. 772/2004 ze dne 7. dubna 2004 o použití čl. 81 odst. 3 Smlouvy na určité kategorie dohod o převodu technologií.
- Nařízení Komise (ES) c. 2790/1999 ze dne 22. prosince 1999 o použití čl. 81 odst. 3 Smlouvy na kategorie vertikálních dohod a jednání ve vzájemné shodě

Judikatura a Rozhodnutí

- Jud MS v Praze, sp. zn. 5 Ca 25/2005: *Rozlišovací způsobilost*

- Rozhodnutí OHIM, R 122/1998-3: „SVĚTLE ZELENÁ”
- Jud ESD C-283/01 (ve věci Shield Mark): *Zvuková ochranná známka*
- Jud ESD C-273/00 (ve věci Sieckmann): *Co může být ochrannou známkou*
- Rozhodnutí Úřadu O-151565: *Prokázání všeobecné známosti*
- Rozhodnutí Úřadu O-168132: *Dostatek dokladů,*
- Rozhodnutí Úřadu O-142586: *Odkaz na seznam*
- Jud NS ČR sp. zn. 32 Odo 447/2006
- Rozhodnutí Úřadu, sp. zn. O-121719
- Rozhodnutí Úřadu sp. zn. O-118245
- Jud VS A.16/1999: *Rozlišovací schopnost barvy jako takové*
- Rozhodnutí Úřadu O-167546: *Odstín barvy*
- Rozhodnutí Úřadu O-155197: *Slogan a firma*
- Rozhodnutí Úřadu ÚPV O-154966: *Běžné služby*
- Rozhodnutí Úřadu-154966: *Běžné výrazivo*
- Rozhodnutí Úřadu O-131254: *Název známé osoby*
- Jud MS v Praze, sp. zn. 5 Ca 191/2004: *Klamavost označení*
- Jud MS v Praze, sp. zn. 10 Ca 17/2005: *Klamavý dojem ochranné známky*
- Jud MS v Praze, sp. zn. 11 Ca 296/2006: *Klamavost*
- Rozhodnutí Úřadu O-156954: *Místo poskytování služeb*
- Jud ESD C-238/89 (ve věci Pall Corp. v P. J. Dallhausen & Co. 1990 ECR I-4827 „Pall/Dallhausen“): *Užití ®*
- jud ESD C-337/1996: *Parfums Christian Dior SA and Parfums Christian Dior BV v. Evora BV*
- Jud ESD, C-245/02: *Anheuser-Bush. Rozsah výlučného práva majitele ochranné známky. Volný pohyb zboží.*
- Jud NS Vážný Rc 13550: *Použití cizího jména*
- Jud VS v Praze, sp. zn. 5 A 3/2001: *Fiktivní užívání*

- Rozhodnutí Úřadu sp. zn. O-165-32: *Užívání ochranné známky*
- Jud MS v Praze, sp. zn. 9 Ca 72/2004: *Dokazování užívání ochranné známky*
- Rozhodnutí C-23/99 Commission of the European Communities v. French Republic
- Jud ESD C-395/95: *Frits Loendersloot, trading as F. Loendersloot Internationale Expeditie v. George Ballantine & Son Ltd and Others*)
- Jud ESD C-342/97: *Lloyd Schuhfabrik Meyer & Co. GmbH v. Klijsen Handel BV*
- Jud VS v Praze 3 Cmo 813/93
- Jud ESD C-251/95: *SABEL BV v. Puma AG, Rudolf Dassler Sport;*

Italské právo

- *Giorgio Cian*: Codice civile e leggi collegati. Commento giurisprudenziale sistematico, 2. Část, Padova 2010
- *Andrea Sirotti Gaudenzi*: Manuale pratico dei marchi e brevetti, 4. Vydání, Dogana 2011
- *Giuseppe Sena*: Il diritto dei marchi/Marchio nazionale e marchio comunitario, 4. vydání, Milano 2007
- Legge del diritto d'autore e di altri diritti connessi al suo esercizio
- Codice Civile
- Il codice della proprietà industriale

Mezinárodní smlouvy

- Madridská dohoda
- Dohoda o zřízení Světové obchodní organizace
- Úmluva Performances and Phonograms Treaty (WIPO)
- Pařížská unijní úmluva

Klíčová slova

Autorské dílo

Ochranná známka

Licence

Key words

Copyrights

Trademarks

Licence